

ÎN ACEST NUMĂR

Revoluția 30
30. ȘI URMĂTORII?!...
Mihai Buznea

pagina 2

pagina 3
O familie de poeți
Ioan Țicalo

pagina 4
Să ne amintim de ION ROTARU...
Ion Dinvale

pagina 5
Christian Mocanu:
Fișe pentru un medalion
Ionel Necula

Introducere în poezia persană tradițională (3)
Andrei Victor Cojocaru

pagina 6

Note de lectură
„DRUMURI ȘI POPASURI”
de Mihai Buznea.

pagina 7

pagina 7, 16
Modelând tăceri încrâncenate
sau „jocuri existențiale”
Mioara Bahna

Biserica „Sfânta Precista”

pagina 12
„OSÂNDA”
lui Toader Ungureanu, la aniversare...
Constantin Zămescu

SCRIITORII DIN FILIALA BACĂU A U.S.R.

Pagina 8

pagina 13
De la un gând la altul
Dumitru Brăneanu

pagina 9
În siajul recent al Premiului Nobel
pentru Literatură

Mihai Botez

pagina 16
CARTEA DE POEZIE comentată
de L. STROCHI

pagina 11
Alfa și Beta poeziei române: Vasile Alecsandri - poetul solar
Andrei Petruș

Sărbătorile Crăciunului și Nașterea Domnului să vă umple sufletul și inima de lumină, pace, bucurie iar magia colindelor să vă îngerească spiritul și trăirea alături de cei dragi.

Noul An să vă fie cu sănătate, inspirație și cu cât mai mulți cititori. Iarna grea și brazda de sub plug să vă aducă belșug și multe realizări.

„La mulți ani”
Comitetul de Conducere
a Filialei Bacău a
Uniunii Scriitorilor din România

MUNICIPIUL BACĂU
PRIMAR ȘI CONSILIUL LOCAL

Revista PLUMB apare
cu sprijinul Consiliului
Municipal Bacău
și al Primăriei Bacău

Bacăul de altădată-imagini din colecția „MIHAI CEUCĂ”

Răspunderea pentru opiniile
exprimate revine în exclusivitate autorilor

AMINTIRILE DE NEUITAT...

...sunt și cele privitoare la activitatea prodigioasă și viața zbuciumată a celui care a fost obligat de vremi și vremuri să activeze ca ofițer superior, iar apoi ca general, într-o amată străină lui și opusă țării și neamului său cel românesc. Precum și tragicul erou, locotenentul Apostol Bologa (în realitate, Emil Rebreanu, din romanul „Pădurea spânzuraților”, al fratelui său, Liviu). De data aceasta acel OM va purta un alt nume de renume, pe nedrept dat uitării noastre. Nu, însă, și a memoriei rudelor sale apropiate. Cum este și cazul inginerului sibiian Ilie Hanzu, devenit biograful oficial al valorosului său străbunic. Neuitat și mereu stimat fiind și de actualii săi consăteni. Adică: de vrednicii țărani-oieri și pomicultori din Fântânele-Cacova, sat așezat în inima Mărginimii Sibiului. Este generalul Alexandru Hanzu, născut la data de 4 noiembrie 1871. Mama acestuia, Maria, trăgându-se din familia topiliteanului-harghitean Elie Miron Cristea (1868-1939), viitorul prim-patriarh ortodox și regent-monarh al României Mari. Amintitul general mărginean fiind singurul cu studii liceale din cei șase frați și surori ale sale. Studii încheiate la Sibiu, după care autoritățile imperiale austro-ungare ale Marelui Principat al Transilvaniei îl trimit, rând pe rând, să se instruiască la academiile militare din Viena, Berlin și Paris. Ca urmare a priceperii sale strategice deosebite, în timpul primului război mondial va comanda diferite armate și divizii pe

fronturile din Galiția, Italia, Albania, Belgia și Ungaria. Însă, când mai erau de parcurs doar două săptămâni până la desfășurarea istoricelor evenimente de la 1 Decembrie 1918 de la Alba Iulia, generalul Alexandru Hanzu cere să fie primit în rândul cadrelor active ale armatei regale române, de sub comanda marelui Constantin Prezan (1861-1943). Curând, după aceea, va fi înaintat la gradul de general de armată, fiind numit comandantul vânătorilor de munte pe întreaga țară, iar apoi, comandant al Armatei a VI-a de la Cluj. Între anii 1938-1942 va îndeplini înalta funcție de rezident regal și de guvernator al Transilvaniei, după care este trecut în rezervă, la limita de vârstă. Se va stinge din viață șapte ani mai târziu, fiind înmormântat, cu înalte onoruri militare și în prezența unui numeros grup de consăteni, în Cimitirul Central din Cluj. Pe atunci avea vârsta de 78 de ani.

CÂTEVA ÎNȚELEPCIUNI OMENEȘTI ȘI CREȘTINEȘTI

1. - În toate sărbătorile creștine care urmează miracolului Învierii Domnului Iisus Hristos, până și necredincioșii sunt tot mai convingeți că EL este cel ce ESTE, iar Dumnezeuiasca lucrare se petrece, an de an, începând cu primăvara teacă sărbătoare a Izvorului Tămăduirii și continuă până în iernatica Naștere a Mântuitorului, urmată de petrecerea sărbătorilor de Crăciun. În vreme ce dureroasa și emoționanta poveste biblică a femeilor Mironosițe își află loc de povestire în chiar slujbele religioase ale preoților bisericilor românilor, din ce-a de-a 3-a Duminică de după Învierea Domnului și Sfintele Sărbători de Paște. Așa se face că părintele-universitar sibiian Constantin Necula ne-a povestit cum că dis-de-diminează, mult mai de diminează decât orice speranță, femeile Mironosițe prinseră a alerga într-un fel de maraton pe cea mai grea dintre pantele lumii. Cea a Golgotei. Și era pe când încă nu se uscase Sângele Lui. Și nici nu se stinsese ura celor ce-L uciseră. Când glasul Îngerului vestea În-

vierea. De atunci, pentru noi, e Duminică în fiecare zi.

2. - Unde sunt oameni răi la suflet și brutali la mânie, nu există sărbători de nici un fel.

3. - Din spusele filozofului rășinărean și sibiian, convertit la franțuzismul parisiene Emil Cioran (1911-1995): „În Europa, aparenta fericire se termină la Viena. Mai departe, nenorocire peste nenorocire, dintotdeauna”.

4. - Un mare lider politic occidental al zilelor noastre ne argumentează că în SUA democrația s-a născut printr-un fel de cezariană extrem de dureroasă. Tot la fel și libertatea de a trage cu pușca, pistolul sau mitraliera ori când și oriunde te taie capul, dar și de a debita prostii în fața a sute de milioane de americani creduli, aroganți și sfidători de viitorul restului popoarelor lumii.

5. - Dialogul iubirii: - „Iubitu-le, Tu ești Cerul./ - Iar Eu sunt Steaua ta./ - Tu ești Marea./ Eu Lacrima”.

6. - Faceți, cumva, ca târziul să nu fie mult prea întârziat! Ca urmare, îi rog pe preoții de biserică și pe dascălii de școli și facultăți, să propăvăduiască, de împreună, împăcarea neamului meu cel românesc. Să se termine și să nu se mai ere interminabila lui sfadă și ceartă certărească! Așadar, puneți capăt dușmăniei, întristării și înstrăinării dintre părinți și fii; dintre bunici și nepoți; dintre români și neromâni; dintre tineri și bătrâni; dintre țărani și orașeni; dintre migranți și emigranți; dintre folcloriști și maneliști! Cred că ați aflat că în Biblie stă scris să ne iubim aproapele, inclusiv pe cei dușmănoși cu noi! Ori, voi, cei rău de gălăgioși și teribil de intoleranți, faceți tocmai invers acestei sfinte și creștinești porunci.

Nu iubiți pe nimeni. Nici pe voi-înșivă! Ca urmare, până și bunii voștri prieteni se vor înstrăina de voi!

7. - Păguboasa întâmplare neîntâmplătoare, care tot mai des se petrece în natură în miez de primăvară, vară și de început de toamnă, mi-a inspirat următoarele versuri: „Bate gheața sus, pe dealuri, /Ninge în vârf de munte/ Aducând în vale neliniștea plugarului/ Și vânturi vâ-

turoase multe”.

8. - O tristă constatare: tot mai des mi se întâmplă ca în miez de noapte să-l implor în zadar pe Moș Ene să-mi vină pe la gene. După care stau și mă întreb: să fie oare devină numai gândurile-gânditoare care îmi dau târcoale, sau și un anume beteșug necunoscut de mine și de nimeni?!

9. - Și încă o constatare, universal valabilă în lumea asta mare și tot mai neîncăpătoare: nimeni nu poate sări peste propria-i umbră. Tot așa cum nimeni nu poate vorbi și scrie altfel decât cum și cât gândește.

10. - Fragment desprins dintre versurile uneia dintre cele de pe urmă poezii ale ardeleanului-transilvănean și mult regretatului meu prieten drag, ION BRAD (1929-2019), din Pânădea Târnavei Mici a Blajului „Câmpiei Libertății” și a „Școlii Ardelene”: „Să stăm cândva de vorbă./ iubită mea, în doi./ să cheltuim o noapte /pe tot ce suntem noi... / Tu să detești cafeaua, eu un bătrân rachiu... / Să fie cald în casă/ și rânduială-n lucruri./ să fim, întâia dată./ noi, singuri, să te bucuri./ de noaptea care trece/ de ziua care vine./ atât cât se mai poate./ cât ni se mai cuvine./ Să stăm, ca unul singur, /de vorbă amândoi/ și să săpăm în urmă, /până vom da de noi”.

11. - O vorbă a deznădejdei deznădăjduite: ești în stare să mă aduci la disperare!

12. - Elvețianul Albert L. P. Schweitzer (1875-1965), medic-misionar creștin în Africa, erudit filozof și teolog-practicant, spunea că la 20 de ani avem chipul dăruit de Dumnezeu; la 40, cel dat de viață; la 60, cel pe care-l merităm. Privindu-mă în oglinda-mi dimineților, am încercat să continui această înțeleaptă înșiruire de vorbe adevărate și de cifre relevante și reinventate, ajungând la concluzia că după 80 de ani de viață omul are chipul cu care îl bate Dumnezeu. Tot același savant-misionar mai spunea că, până una-alta, rostul omului în viață este să trăiască, nu să existe, în vreme ce filozoful și istoricul roman Lucius Seneca ne învață că „Esențială este întrebuintarea vieii, nu durată sa”.

Revoluția 30

30. ȘI URMĂTORII?!...

Mihai Buznea

Motto
“Singura revoluție autentică din toată istoria omenirii este venirea lui Cristos. Restul sunt tehnici de lovitură de stat, în lupta pentru putere”

Petre Țuțea

Remember cu două momente istorice: după mai bine de un secol de la marea revoluție bolșevică din Rusia, cercetătorii fenomenelor politice de mare anvergură încă nu au ajuns la un consens privind caracterul acesteia, cei mai mulți dintre ei considerând că nu a fost altceva decât o schimbare violentă de putere instalată prin intermediul forței armelor și al propagandei partinice. Au numit-o revoluție, pentru că era nevoie de o motivare care să explice noua paradigmă a puterii. De ce am readus la rampă acest moment ce avea să producă reverberații viitoare adânci și în destinul nostru, al românilor? Pentru că nebuloasele evenimente din urmă cu 30 de ani continuă să genereze interpretări dintre cele mai controversate printre promotorii unora sau altora dintre abordări.

Așadar: ce au făptuit românii în decembrie '89: revoluție, sau lovitură de stat? Părerile sunt împărțite. Un punct de vedere al anchetatorilor din Parchetul General venea, în urmă cu șapte ani de

zile, cu un verdict surprinzător: a fost lovitură de stat. Trecut în scurt timp la index, întrucât nu s-a mai vorbit nimic despre el. Compromisul formal la care s-a ajuns, cel puțin deocamdată, este un termen inedit de explicație: lovitură. Pe cale de a fi inclus în dicționar ca un neologism cu drepturi depline. O abordare, cred, menită să împace, după cum le place românilor să facă haz de necaz, adică să împace și capra, și varza. Așa că până se va fi căzut de acord asupra chestiunii, cel puțin din perspectivele intereselor politice și ale protagoniștilor săi din toate taberele, e bine să privim obiectiv la adevărurile de lângă noi întâmplare în toți acești ani de răscruce.

Întrebându-ne, ca buni români: ce-am avut, și ce-am pierdut? Fiindcă de câștigat, e cazul că nu ne îmbătăm cu apă rece de izvor, neîncepută și sfințită, mai ales acum, în plină iarnă mioritică! Reamintindu-ne și de cuvintele rostite cândva de către unul din înțelepții lumii acesteia (Hegel): „Orice revoluție este o lovitură de stat reușită”. Săvârșită, aș completa pentru o deplină înțelegere, DE și ÎN numele poporului. Nicidecum, în interesul și favoarea lui... Așa că să lăsăm interpretările ce ne îndepărtează de realități și să încercăm a ne dezmetici prin sinceritate față de noi înșine. Atunci, la răscruce de drumuri și de destine, Oracolul din Dămăroaia profețea că ne vor trebui cel puțin douăzeci de ani pentru a ne găsi adevărata cale. Constatăm, acum, că nu a avut deloc gura aurită. După încă doi lustri suntem și mai nedumeriți, și mai năucii de cele ce ni se tot întâmplă, negăsind răspunsuri la întrebarea quo vadis?, și nici soluții la ceea ce se dorește. Cu doar trimiteri permanente la calendele

grecești.

Să revenim: ce putem trece în inventarul celor ce-am pierdut? Multe. Prea multe dispariții esențiale. În primul rând, conștiința națională și respectul față de noi înșine și de țară, globalizarea devenind sperietoarea care ne pânzește neîncetat de după fiecare colț de stradă și după care se află necunoscutul. Cu degradarea continuă și perversă a climatului social. Economia, aflată atunci, la început de schimbare politică, în plină ofensivă de modernizare și multiplicare, s-a transformat într-un colos cu picioare de lut condamnat la demolare prin implozie necontrolată și transformată în fier vechi ce i-a îmbogățit pe mulți. Agricultură, una dintre cele mai bine organizate și perfor-

mante din lume (fapt recunoscut post-factum de Occident, și nu doar de el, dar abia atunci când fusese asasinată și îngropată) s-a reîntors la condiția ei primordială de activitate de subsistență, și nu de performanță. Educația? Cultura? Știința? Sănătatea? Armata? Sportul? Turismul? Toate celelalte domenii? Ținute în viață doar prin respirație artificială și conectate

la aparate. Creindu-se false iluzii de revitalizezate. Un scurt bilanț al Apocalipsei românești post-decembriste: găurile negre, foarte largi și adânci, ale afacerilor tenebroase, care au devalizat economia și bugetul național, de sute de miliarde de dolari, cu privatizări dubioase și destinații ascunse ale banilor. O flotă maritimă dispărută în tenebrele „Triunghiului Bermudelor” și despre care nu a dat nimeni socoteală. Cel mai mare jaf din istoria de milenii a țării, de la Burebista până în zilele noastre. Peste 120 de miliarde de euro datorii externe și mai mult de 5 milioane de români plecați în bejenie spre toate meridianele lumii pentru a-și afla li-manurile fericirii, cel mai mare exod de populație ce le depășește și pe cele din vremuri de război. Deficite uriașe în balanțele de plăți externe. Nașterea unor noi clase sociale, precum cea a profitorilor de anvergură și cea a baronilor locali. Șomaj cronic și pierderea iremediabilă a forței de muncă superioare calificate. Polarizarea bogăției și adâncirea sărăciei. Alte „binefaceri?": democrație de paradă, dictatura banului, ocupație militară în numele „securității”. Dar care ne era zestrea acelei „economii falimentare” blamate de toate vocile apologetilor noilor vremuri și ale pescuitorilor în ape tulburi?: zero datorii externe și 10 miliarde de dolari creanțe ce urmau a fi încasate de la partenerii externi, circa 4 miliarde de dolari în seifurile c.c.-ului, cărora li s-au pierdut iremediabil urmele, 9,6 milioane de locuri de muncă/angajați, o economie care producea venit național, învățământ și sănătate gratuite etc. etc. Praful s-a ales de ele, ca și cum ar fi fost spulberate de taifunul Catrina.

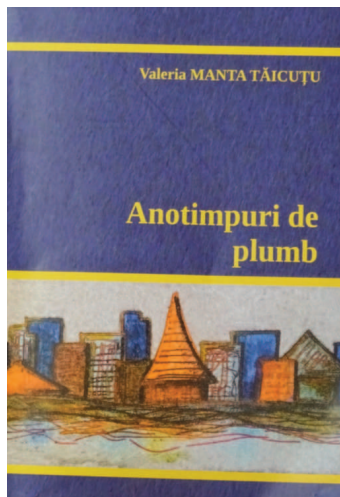
(Continuare în pag. 11)

O familie de poeți

Plumb – o stare poetică?

Valeria Manta Tăicuțu e o excelentă profesoară în Râmnicu Sărat și scrie literatură cu un condei aprig, trecând cu ușurință de la proză la poezie și de la vers la critică literară, așa cum i se stă bine unui îndrumător într-ale artei literare. Ultima sa carte (de până acum) poartă un titlu derutant – **Anotimpuri de plumb** – (*Editgraph*, Buzău, 2019), expediind cititorul către universul bacovian. Lectura textelor poetice, însă, îl extrage de acolo neprihănit și-l introduce într-o poezie originală, de accentuată subtilitate, autoarea dovedind înalte calități de alchimist, aducând versurile sale la gradul necesar de incandescentă, când plumbul capătă culoarea pulberilor de stele. Pe de altă parte, metalul acesta greu simbolizează tocmai individualizarea, indicând o cale nebătătorită pe care se angajează poeta de la Râmnic. Cu alte cuvinte, anotimpurile prezente în carte nu seamănă nici cu cele ce măsoară crugul timpului terestru și nici cu cele surprinse de pana altor poeți.

Pentru autoarea Valeria Manta Tăicuțu, anotimpurile anului nu reprezintă o trecere, ca vreme, ci o petrecere spirituală inedită și o revigorare permanentă a propriei persoane aflate în căutarea runelor vieții spirituale, chiar în situația când cuvintele soboare de corbi mă acoperă de-atâtea zile și nopți./ croncănind a moarte mereu amânată. De ce? Pentru că moartea, realmente, nu-și găsește locul în creația poetei. „Greeruşa” lui Lucian Blaga nu are cum să prindă glas aici, în ciuda faptului că, în ultimul vers din moarte mereu amânată e prezentă cenușa, dar ca semn al unei combustii interioare de proporții. În altă parte, se încarcă dintr-odată cu altă simbolistică, aceea a penitenței, o poemă chiar cu acest titlu: penitență: *ardem flori, ne presărăm cenușă în păr/ pentru domolirea*

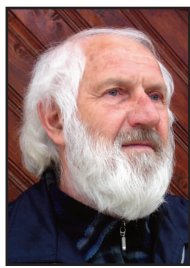

poftelor de primăvară. Poeta se află într-o libertate completă de mișcare, ceea ce echivalează cu inocența vârstei de aur și, de ce nu?, de plumb, în accepțiunea dată de autoare: *în miercurea cenușii, sufletul e gol./ poți scrie versuri pe el./ cât să-l minți, cât să-l îmbraci, cât să nu-l crezi.*

Valeria Manta Tăicuțu nu călătorește pe urme bătătorite, ea își caută cu obstinatie propria cale în toate cele patru anotimpuri, într-o zbatere care dă impresia unei

autoflagelări copleșitoare. Poeta, cumintenia pământului, cum se autointitulează într-una din creații, se află, la un moment dat, într-o stare de tensiune maximă și într-un reflux asumat pe un cronotop cu două rânduri de câte șapte ziduri concentrice, exterioare și interioare (nici îngerul n-a trecut, poate doar Lazăr cel înviat), de unde singura evadare posibilă e în... poezie: *cine să mă strige și pe mine să ies la lumină./ să-mi lepăd pielea de șarpe, și ochii de cârțiță./ și țipătul, pentru o nouă întoarcere/ sub cerul mai pur, transparent și înalt?* Considerându-se cea mai inutilă dintre jertfe, poeta e conștientă că înălțarea, victoria asupra condiției terestre nu are șanse de reușită decât pe jertfelnicia bobului de grâu încolțit, ori a celui de tămâie însoțind rugăciunea, ambele fiind dătătoare de viață îmb(i)elsugată, ieșită din chingile gravitației. Suntem, așadar, în fața unei poete pentru care cele mai potrivite odăjdii sunt ale smereniei, trăindu-și noaptea aceste vițe cu conștiința nevredniciei raportată la măreția Universului.

E de observat, de asemenea, o inadecvare a poetei la lume, la „astă-lume”, conform expresiei filozofului Nikolai Berdiaev, omul având ca destinație o „altă lume”, în măsura în care își direcționează energiile pe verticala verbului a fi. Altfel, nu e decât deriva cea de toate zilele: *dincolo de poartă e obișnuitul infern/ pentru cei care trec, prin cuvânt, Styxul înainte de vreme.* Cum salvarea prin propriile forțe e practic imposibilă, nădejdea autoarei e, de bună seamă, un înger. Mai mult, într-o creație precum simțuri, își exprimă o dorință capitală a unei definitive dematerializări: aștept să-mi crească ochi pe tot trupul, să fiu doar/ vedere, nu și auz, nu și miros și simț tactil al/ nopții, al ceței și al distanței./ aștept. Imaginea cu patru ființe numai ochi șezând în jurul Tronului Ceresc apare în *Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul*, în vreme ce la Valeria Manta Tăicuțu, având în vedere că ochiul e de origine solară, se recunoaște o semnificație de mare profunzime: tot ce cade sub incidența necesității urmează să fie lăsat în urmă, dematerializarea, ca fenomen dinamic negentropic însemnând conversa în lumină și în iubire, căci doar *dragostea mai poate să întindă/ pe colcăiala urii strai de rouă (...).* Valeria Manta Tăicuțu pare mereu retrasă în singurătate, ca urmare a agresiunii din juru-i, unde saltimbancii nu conținesc să-și facă de cap, situație în care poetei îi rămâne neostentativă rugăciune (*fii bun cu mine, mai ales când/ stau în genunchi și-mi intră în inimă turla bisericii*) și intenția de a-și asuma condiția omului total, departe de vuietul discordant al lumii: *eu trec mir peste pleoape, să am privirea dinăuntru/ asemenea privirii dinafară./ Doar așa are loc fericita întâlnire dintre minte și inimă sub zodia fastă a plumbului topit într-o poezie originală.*

Ioan Ticalo

Nicolai Tăicuțu se poate lăuda (dar n-o face!) că poartă cu sine o troică de iubiri fundamentale: pentru pământ (geolog fiind cu suflet de copil), pentru poezie (poet născut) și (în egală măsură!) pentru *Jumătatea Valeria Manta și Tăicuțu* (poetă, de bună seamă, întreagă). Cea mai recentă ispravă tipografică a *Jumătății bărbătești* poartă titlul **vitregii suportabile**, carte apărută prin grija Editurii *Editgraph* din Buzău, în 2019.

Prima din iubiri, cea a pământului, s-a născut într-o vreme când Nicolai Tăicuțu nici nu se gândea la geologie, ori că poate profesia nobilă i-a venit ca o mânășă tocmai a relației speciale cu Bărăganul copilăriei (căușul câmpiei) Acest topos mirific s-a întipărit pentru totdeauna în conștiința poetului, căpătând o aură de sacralitate prin și în creația sa: *de n-ar fi/ acel salcâm simplu, de capăt/ cu frunzulițe ovale/ cu ghimpi mici/ încovoiați și iuți/ cu scoarta aspru crăpată/ cu șuierul viscolului/ în crengi/ cu mine, de fapt, ridicat/ din umbra lui.* Aici nu e vorba doar de amintiri. Spațiul de altădată al vârstei de basm e prezent până la cele mai mici detalii în fibra poetului pentru a trece în poezie. Într-una din ele, despre devenirea apei, autorul enumeră fântânile satului meu, o întreagă salbă din împărăția locului natal, cu fabuloase virtuți, dispărute, ori măcar atenuate, cu trecerea anilor: *lângă ele/ ci nu peste ele/ s-au ridicat alte fântâni necesare/ din care, din păcate nu se mai bea/ aceeași apă bună/ ca a copilăriei mele.*

De altfel, câmpia e o prezentă aproape obsesivă în creația poetică a lui Nicolai

Tăicuțu și e de gândit că cel ce frumos și rodnic se risipește s-a adaptat cu oarece dificultate la viața urbană, în lipsa viziunilor sentimentale dominate de salcâm, plop, cumpăna fântânii, ori ciocârliă, în zborul ei vertical și atât de melodios. În acest ambient seducător și familiar, autorul reușește să-și facă un portret pe

Vitregii ca un curcubeu frumos și rodnic te risipești!

măsură: desculț/ de la naștere/ încoace și-ncolo/ nicolai t se află (ființă și spirit fiind) la pas, prin câmpie (s.a.). Interesantă această dedublare, când autorul, retras în poezie, își urmărește umbra, o imagine spiritualizată, înscriindu-se în sfera ființării. În definitiv, pentru poet nu există altă cale decât să officieze, pe altarul creației, trecerea ascensională din fenomenal în transcendent. Ca atare, poetul e însetat de lumina fiitoare care păstrează adevărul, dacă nu cumva se confundă cu aceasta: *sub lumina privirii tale, Doamne/ am fost și voi fi/ în spiritul tău: ținut de mâna mamei/ sprijinit de umărul tatălui/ alături de prietenul ianid!*

Ajuns aici, sunt nevoit să fac numai-decât o observație: Nicolai Tăicuțu (fără a fi singurul) a rehunțat la scrierea cu majuscule, inclusiv a propriului nume și, de cele mai multe ori, la folosirea semnelor de punctuație. Indiferent că ar fi o uzanță postmodernă sau o opțiune personală, renunțarea la o legitate poate duce la urmări nedorite, mai ales în rândul tinerilor.

Dincolo de aceste considerații, remarc faptul că poetul e urmărit de imaginea satului, tonică de fiecare dată, cu nelipsita-i biserică ori de cel mai drag topos al casei părintești, iar reprezentarea acesteia o poate obține, în integritatea ei, doar printr-o mișcare magică: *... și am avut-o când am închis cercul - / am simțit-o cum se înfiripă/ între palmele mele adunate căuș/ bulgăre de lumină în lumină - / imagine fragilă și rece.* Se recunoaște aici o maximă concentrare a expresiei, cu trimitere la o întreagă perioadă a vieții, caracterizată prin atotzăpănitărea inocentă. Și cum să nu fie așa, când autorul declară cu o poetică sinceritate: *patria mea e/ satul prelins în timp/ în freaticul curat al bărăganului?* Se continuă cu aceeași esențializare, mai ales că se-tinde satul meu pe verticală, iar verticalitatea întru spirit e congruentă cu veșnicia de care vorbea poetul și filozoful Lucian Blaga.

Și, ca să rămânem în proximitatea harului poetic izvorât din Lancrăm, citez, de data aceasta, o întreagă poezie a lui Nicolai Tăicuțu, pentru care expresia poetică e un mod de viață: *acest poem/ (cu titlu de identitate/ după cum vedeți!)/ strânge în pumnul tăcerii/ cuvântul/ precum/ costeliva nucă/ prețiosul ei miez (putinul de apreciat).*

Nicolai Tăicuțu, omul satului, e și omul dorului, un întreg complex de sentimente trăit la o înaltă tensiune, în încercarea de a-și găsi odihna pe pragul casei părintești/ - altar acum - Aici e sufletul și jertfelnicia sa întru poezie, una din marile lui iubiri și doar în felul acesta vitregiile, oricâte ar veni, capătă imaginea curcubeului și devin... suportabile.

Inscripții băcăuane

Nicolae Scurtu

O EPISTOLĂ NECUNOSCUTĂ A LUI GEORGE BĂLĂIȚĂ

Biografia, bibliografia și biobibliografia prozatorului, eseistului și jurnalistului George Bălăiță (n. 17 aprilie 1935, Bacău – m. 16 aprilie 2017, București) au fost cercetate de doamna Marilena Donea(1), specialistă în materie, căreia nu i-a scăpat nimic esențial din itinerarul fizic și creator al acestui romancier așa de însemnat.

George Bălăiță, datorită înalțelor sale demnități, pe care le-a dobândit în administrarea culturii naționale, a fost solicitat și a răspuns, întotdeauna, cu o promptitudine occidentală.

O dovadă elocventă este și epistola, până acum necunoscută, pe care o trimite prozatorului Eugen Lumezianu (n. 22 aprilie 1937, Constanța – m. 31 ianuarie 1990, Constanța), ca răspuns la o solicitare a redactorului de la revista *Tomis* de a-i publica câteva proze în *Ateneu*, publicație literară și culturală din Bacău.

*

ATENEU

Redacția și Administrația, Bacău, Calea Oituz, nr. 26; Telefoane: 13759 și 12497
Secția critică ~ George Bălăiță

Bacău, 29 decembrie 1967

Dragă prietene,
Am găsit schița ta la întoarcerea mea dintr-un drum mai lung. Îmi place. N-o pot însă publica până în martie – aprilie.
Scrie-mi dacă ești de acord.
Un An Nou bun. Te salut,
George Bălăiță

Impresionează, desigur, prin laconismul și certitudinea celor afirmate și promise. Eugen Lumezianu colaborează(2) la revista *Ateneu* o singură dată, și atunci, cu schița trimisă lui George Bălăiță, însă în publicația băcăuană i se recenzează(3) și două dintre cărțile sale.

În fișa de istorie literară, pe care a elaborat-o Enache Puiu pentru sinteza privind

literatura din Dobrogea, nu omite această singulară colaborare(4) a lui Eugen Lumezianu la revista *Ateneu*.

Note

• Originalul acestei epistole inedite se află în biblioteca lui Eugen Lumezianu din Constanța.

1. Marilena Donea ~ **George Bălăiță** – Biobibliografie. Bacău, Editura *Corgal Press*, 2007, 268 pagini.

2. Eugen Lumezianu ~ **Ghilă și romanul său** în *Ateneu*, 5, nr. 3, martie 1968, p. 10-11.

3. C[icerone] Cernegură – **Eugen Lumezianu ~ Mersul ciudat al lucrurilor** în *Ateneu*, 6, nr. 2, februarie 1969, p. 5 și Hristu Căndroveanu ~ **Eugen Lumezianu ~ Ultima zi optimistă** în *Ateneu*, 8, nr. 11, noiembrie 1971, p. 9.

4. Enache Puiu ~ **Eugen Lumezianu în Istoria literaturii în Dobrogea**. Constanța, *Ex Ponto*, 2005, p. 496 (**Dezvoltarea prozei. Romanul**).

La aniversarea octogenarului Nicolae Manolescu

Grigore Codrescu

Textul nostru nu ar trebui citit ca un elogiu convențional pentru ziua de 27 noiembrie, când un mare scriitor, **Nicolae Manolescu** profesor universitar și academician, fiu de profesor de liceu (mama de limba franceză, iar tatăl de filosofie), cu frumoase ramificații de rudenie spre istoricul artei Al. Tzigara-Samurcaș și Octavian Goga, ci mai bine ca o formă de incursiune în lumea literaturii române. Una din șansele frumoase ale contemporanului nostru a fost că la Universitatea București a avut profesori pe Iorgu Iordan, G. Călinescu („onorific”), Tudor Vianu, Edgar Papu, J. Byck și alții, adică toată „floarea cea vestită” a lumii universitare; cu ei s-au întâlnit inteligența și talentul tânărului Nicolae Manolescu. Întreruperea de un an (1958-1959) era efectul temerilor regimului lui Dej după *Răscoala de la Budapesta* din 1956. Un alt „ghinion” va fi că 22 de ani va rămâne lector prin contribuția aceleiași *Istории absurde*; i se va recunoaște doctoratul abia în 1974.

Omul providențial se va dovedi George Ivașcu, prin aprecierile căruia va fi așezat în Universitate și în colaborare la revista *Contemporanul*. Trep-tat, Nicolae Manolescu a devenit, în calitate de cronicar literar, o adevărată instituție națională; a rezistat peste trei decenii, cu puține „cedări”, pe care le-a mărturisit. O lungă bătălie va purta cu protocronismul.

Impulsul de a intra în politică după Decembrie 1989, odată cu Ana Blandiana, a fost poate alimentat și de modelul Titu Maiorescu, ce procedase asemănător, ajungând până la treapta de prim-ministru în anii războaielor balcanice. Revista *România literară* a preluat-o Nicolae Manolescu de la George

Ivașcu, iar acesta o primise, cumva, după ce un an apăruse datorită lui Vasile Alecsandri al nostru.

În timp, viziunea domnului acad. N. Manolescu s-a dovedit deosebit de cuprinzătoare; cronică literară, monografia critică, eseul, istoria literară, memorialistica și altele și-au găsit loc cu strălucire în opera sa de câteva mii de pagini. Așezând ferm critica în cadrul literaturii, considerând istoria literară o conștiință a literaturii, N.M. stă pe poziția unei personalități în descendența lui Titu Maiorescu, Eugen Lovinescu și George Călinescu, înfruntând cu superbie toate agresiunile care s-au succedat: doctrina marxism-leninismului din deceniile cinci-șase; structuralismul pe baze lingvistice care respinge diacronia; a treia agresiune e cea de după 1990 ce consideră literatura o formă de divertisment. Toate au dus la dispariția criteriilor de valoare și a ierarhiilor. După ce a dat câteva cărți de sinteză de neocolit (*Arca lui Noe; Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură, Teme și altele*, toate în mai multe ediții, observând și că d-sa practică o istorie a recuperării și o critică a receptării, consolidând cu luciditate canonul literar, să subliniem frumoasa metaforă critică așezată în capitolul „Nostalgia esteticului” din **Istoria critică**, secvență împrumutată din Yeats:

„Eram cei din urmă romantici aveam ca obiect
Frumusețea și sfințenia tradiției;
Tot ce stă scris în ceea ce poezii
numesc
Cartea; ceea ce știe cel mai bine să
sanctifice
Spiritul omul sau să exalte poemul.
Dar totul s-a schimbat, mândrul cal
și-a pierdut cavalerul;
Totuși Homer, din înaltul acestei șei,
Străbate unda întunecată pe care
lebăda plutește în derivă”.

Densitatea semantică nu scapă cititorilor atenți.

Noi, cei din urbea lui Bacovia, Alecsandri, Solomon Marcus, George Bălăiță, Ovidiu Genaru și ceilalți nenumiți vă transmitem urări de fericire, bucurii mai multe Dvs. și celor din familia Dvs., știind că totdeauna a fost greu să fii Nr. 1 într-un domeniu. Vorba lui Johann Wolfgang Goethe (1749-1832): „Literatura nu se strică decât în măsura în care se strică și lumea”.

Ion Dinvale

Să ne amintim de ION ROTARU...

Fiind băiet...

Fiind băiet, adeseori prindeam /*Frânturi de mythos, ethos, si folklor/ Și din frânturi și cioburi izvodeam/* În mozaic, un mare profesor... De pildă, când vine de la București, prof. **Rotaru** se descaltă la intrarea pe uliță, să simtă cum noroiul îi pătrunde printre degetele de la picioare. Sau: prof. **I. Rotaru** se întorcea de la câmp, unde a dat gata trei prăjini de păpușoi „pe grind” sau „în țelină”. Trecând pe lângă o căruță, s-a aplecat să-i vadă alcătuirea: inimă, osie, loitră, leucă, posteucă, pomostină. Un om atât de simplu, după vorbă, după port, vorba poetului, și atât de elegant - într-un sacou albastru și pantaloni gri-deschis - la cursurile de literatură, puteau deruta o sensibilitate frustă, genuină, prin excelență, cum era a mea, neobișnuită cu un asemenea paradox al dualității. Tipul rustic, cu simplitatea-i patriarhală, telurică, nu se mai regăsea în in-telectualul subțire, familiarizat cu rafinamentul culturii înalte, ce vorbea, cu lungi citate din franceză sau germană, despre Baudelaire, Villon sau Novalis.

Întotdeauna m-am întrebat dacă rolul țaranului din **Valea lui Ion**, nu era cumva unul jucat, mimat, așa cum marii actori reușesc să intre complet, convingător, în „pielea” personajului pe care îl interpretează, dacă nu cumva acest rol e un intermezzo liric, sentimental, propriu intelectualului provenit din lumea rurală, arhaică, ce ademenit de cultură, civilizație, confort și statut social, se desprinde, cu ușurință și fără regret, de viața aspră, încrâncenată, plină de privațiuni și frustrări, ca după aceea să verse lacrimi amare-evidente livești și evident suspecte - după un „pa-radis pierdut”, idealizat tot mai mult cu trecerea anilor, atitudine proprie tuturor celor ce găsesc un farmec tristeții și melancoliei.

Ei bine, nu!... Supremul argument împotriva acestei suspiciuni -prin excelență frivolă, superficială - îl reprezintă faptul că sătenii îl resimțeau ca pe unul de-al lor, plecat pentru o vreme, cu diverse treburi și întors la rostul lui, fără nimic străin, strident, artificial. Totul la el trăda sistemul de referință cardinal, matricea inițială, condiția primă pe care contactul cu mediul elevat, cu experiența depărtărilor, nu numai că nu le-a pervertit, ci le-a adăugat, paradoxal, mai multă naturalețe, mai multă simplitate, toate influențele, toate determinările străine fiind asimilate de elementele unei ontologii arhaice, proprie unui trudit așezat statomic pe postata lui de câmp, indiferent că pe ea creștea porumb sau odrăseau cărțile unor biblioteci întregi. În aparență, simplu, în realitate, profund, adânc, el a reușit să stabilească spontan, firesc, o alianță, reciproc avantajoasă, celor două dimensiuni fundamentale ale ființării, ele potențându-se reciproc și nu subminându-se, întristător, cum se

întâmplă în cazul personalităților dezrădăcinate, sfâșiate de porniri și sentimente contradictorii.

Totuși, se pare că acasă se simțea în largul lui. Avea o atitudine reactivă la constrângeri și conveniențe, elementele civilizației urbane fiind resimțite ca un corset ce-l împiedica să respire, să se miște liber, nestingherit: *mi-i atât de dor să mănânc cu mâna*. Probabil a tânjit ca o plantă strămutată într-un alt loc, într-un alt sol, cu lumină și căldură artificiale. De aici o nostalgie neostoită pentru origini: simplitate în vorbă, în gesturi, în atitudini; o asprime și o sobrietate ce amintesc de modelul brîncușian, sfâșiat între cele două lumi: Paris și Hobița. Ca și Brîncuși, rămâne identic cu sine, doar formele de relief - vulcanice, de regulă - au modificat peisajul. Direct, energic vârtos, cum se spune, cu o privire scrutătoare, severă, cu strângerea maxilarelor, toate trădau forță, autoritate, atitudine dominatoare. Vocea era clară, fermă, expresivă, fără artificii, fără extensii inutile, fără excese parazitare și sterile, fără desartă sporovălață.

Mai de mirare e cealaltă coordonată a existenței sale și anume faptul că Ion Rotaru nu are înaintași. Apariția sa, *ex nihilo*, întrunește într-un total dimensiunea unui miracol. Pentru că miracolul nu este altceva decât o ruptură în ordinea firească, obișnuită a lucrurilor, imposibilă de explicat rațional. Satul, cu dealurile și văile lui, întins de-a lungul unui pârau, aproape secăt vara, nu pare a avea relevanță, valoare justificativă. Nimic ieșit din comun, nimic memorabil. Cu o ușurință înduioșătoare, se atribuie adesea, evident post factum, epitetul de „loc binecuvântat de Dumnezeu”, tuturor locurilor ce au dat, întâmplător, oameni de seamă, clișeu al unui subiectivism sui-generis, al unei exaltări de-a dreptul mistice, amintind de cultul animist și de cultul strămoșilor.

De unde vine conștiința, de unde vine și pe ce se întemeiază certitudinea că datorăm felul nostru de a fi, locului unde am văzut întâi lumina soarelui, uliților pe care am alergat, descult, ridicând praful până la cer?!... N-ar fi mai potrivit să spunem că el și-a ales destinul, sau destinul l-a ales pe el?!... Că poate a fost o coincidență fericită de factori: întâlniri memorabile, evenimente, lecturi.

Oricum viața e o afacere pe cont propriu. Și nu atât norocul prevalează cât oste-neala, cutezanța, asceza rodnică, autoimpusă, nevoia de sens și autodepășire, a fruntarilor între care s-a desfășurat viața atâtor generații. Un adevărat păcat originar - din perspectiva sistemului de valori

propriu țaranului român - a fost deschiderea unei uși, închise, ferecate, către o altă lume, pentru a-i gusta frumusețea interzisă atîtor veacuri. Acest lucru echivalează cu apariția unei mutații, a unei gene în macromoleculele ADN-ului, genă ce s-a transmis urmașilor ca model de izbândă și performanță. Copleșitoare rămân forța lui de înrăuirire, lecția exemplară de tenacitate, pasiunea înrobitoare, marea ostilitate față de frivolitate, față deripeală, de împrăștiere și risipire și, mai ales, față de vătămătorii trântori. De la el am învățat suprema lecție care, în termenii lui Noica, ar suna astfel: *Omul valoros nu poate fi oprit din destinul lui de nici o vitregie*.

<p>Director IOAN PRAJIȘTEANU</p> <p>Redactor șef DUMITRU BRĂNEANU</p>	<p>membri: OVIDIU GENARU CALISTRAT COSTIN VIOREL SAVIN GHEORGHE NEAGU GRIGORE CODRESCU ION TUDOR IOVIAN</p> <p>Red. șef-adj. Cristina ȘTEFAN Secretar de redacție: Nicolae MIHAI</p>	<p>Colaboratori: prof. univ. dr. IOAN HOLBAN conf. univ. dr. IOAN DĂNILĂ conf. univ. dr. VICTORIA FONARI (Chișinău)</p> <p>Redactori: ADRIAN DINU RACHIERU, MIOARA BAHNA, EMILIAN MARCU, VIOREL DINESCU, VALERIA MANTA-TĂICUȚU, DORU CIUCESCU, GH. UNGUREANU, PETRUȘ ANDREI, TINCUȚA HORONCEANU-BERNEVIC</p> <p>Director economic: Loredana DĂNILĂ</p>	<p>prezentare grafică: Ioan BURLACU Corectură: MIHAI BUZNEA, EUGEN VERMAN CRISTINA ȘTEFAN - ad.SITE;</p> <p>Adresa: 22 Decembrie 38/B/ 7- Bacău E-mail: revista_plumb@yahoo.com</p> <p>Ilustrații revistă: Radu MIHAI Distribuție-curierat: Toader Titi ROZNOVANU</p>
---	---	---	--

(Re)descoperirea propriei conștiințe

Romanul **Ziua în care Dumnezeu a fost prin oraș** de **Adrian Petru Stepan** (Editura Libris International, Brașov, 2019) este povestea zilei de 17 decembrie 1989 văzută prin ochii unui copil de nouă ani, însă re trăită de acesta treizeci de ani mai târziu, procuror fiind și aflat în fața unui dosar dificil, supus unor presiuni incredibile pentru a-l rezolva într-un anume sens.

Adrian Petru Stepan manifestă aceeași bucurie de a povesti și de a observa cu finete detaliile cu care ne-a obișnuit în celelalte romane ale sale. Însă dinamica suferă, prin comparație cu scrierile anterioare, accentul căzând de această dată pe trăirile și experiențele băiatului, și mai puțin pe o acțiune propriu-zisă, deși nuanțe de roman „policier” există. Călătoria în trecut are și darul de a-l informa pe cititor asupra unor clădiri ori locuri din Timișoara pline de istorie, conducându-l între Piața Traian și Iosefin, trecând prin Cetate. Sinagoga, de pildă, revine în atenția autorului, după ce ne-a făcut cunoștință cu ea în romanul *Heruvim* („Semăna mai mult cu o biserică de-a noastră, doar că nu avea pictate figuri omeneste și nici statui. Și era destulă lumină, venea de la primul etaj și de mai sus” – p. 23). **Adrian Petru Stepan** preferă povestirea în ramă, mai multe povești aparent fără nicio legătură ajungând în cele din urmă să închege un tot unitar, sarcina de a le uni pe toate revenindu-i, într-un fel ori altul, copilului. Acesta, împreună cu tatăl său, pornesc duminica dimineața spre a lua de la un prieten de familie cadoul de Crăciun trimis de unchiul Nicolas din Franța (două mașinuțe, Porsche și Skoda, și bomboane de ciocolată). Primul contact cu răutatea oamenilor din acea zi are loc acum, întrucât dacă nu ar fi știut ce conține pachetul, mașinuța Skoda albastră ar fi fost subtilizată de băiețelul lui Ion; în plus, pungile cu bomboane au fost „atacate” (Au tăiat fiecare pungă de bomboane la fund. Au scos din ele și le-au lipit! a mârâit tata. Când l-a ajutat frate-miu... Un nenorocit tot nenorocit rămâne! Fiu de securist, fără scrupule!” p. 20).

Întoarcerea spre casă, printre zgomote nemaîntâlnite, TAB-uri, ostași, securiști ori milițieni, este una plină de peripeții.

Mai întâi, băiatul rămâne fără Porsche și ciocolată, apoi tatăl îi este arestat. Incepe un drum al căutării unei soluții de a-și salva tatăl, pe care se intersectează cu mai multe persoane, aparent întâmplător, numai că nimic nu e cum pare a fi pe lumea asta: doamna Mimi și tovarășul Crăciun (nume predestinat), doctorul Nasser, doi copii care îl atacă pentru a-i lua Skoda fermecată, singura supraviețuitoare a cadoului. Salvarea îi vine de la tovarășul Crăciun, pe care copilul îl asemește, după fizionomie, cu Moș Crăciun, ce se dovedește a fi un agent secret, și care va interveni pentru a-l salva pe tată, dar, acționând astfel, se salvează și pe sine („Vezi, tu, tocmai ceea ce sunt mă va ajuta să îl salvez pe tatăl tău (...). Poate că așa mă voi salva și eu. O faptă bună poate salva o întreagă viață și fiecare avem nevoie să fim salvați, mai ales cei care am trăit jumătatea de veac ce se va sfârși zilele acestea” p. 115). Călătoria în copilărie reprezintă o (re)descoperire a propriei conștiințe, rătăcită printre atâtea și atâtea dosare („Sau nu, mai bine spuneti-le că nu voi semna niciodată acel document pe care mi l-au trimis”, p. 128), fiind necesară o căutare a bucuriilor simple ale vieții, ciocolata fiind una dintre ele („Cât de simplu ar fi toate dacă și adulții aștia ar gândi ca noi, copii! Am mânca numai ciocolată și am fi toți fericiți!” p. 54).

Ziua de 17 decembrie 1989 e o zi a istoriei, o zi tulburătoare, aparent ca orice altă zi. Și totuși, e o zi plină de speranță și învățăminte, oricând fiind posibilă o nouă răsturnare a valorilor, o nouă bătălie, fiecare generație aflându-se în fața unor alte și alte încercări.

Daniel Luca

Christian Mocanu:
**Fișe
pentru
un
medalion**

Ce idee năstrușnică și la poetul **Christian Mocanu**, să rescrie *Istoria României* în versuri, și nu într-o versificație oarecare, ci în poezii de formă fixă, în rondeluri. A luat eveniment cu eveniment, fapt cu fapt, voievod cu voievod, personalitate cu personalitate și le-a supus unui proces de esențializare lirică, atât cât poate cuprinde și înveșnici un rondel. De-ar fi viețuit în alte vremi ar fi aranjat totul într-o laborioasă epopee, dar genul nu se mai poartă, a devenit un fapt de glorie apusă și poetul nostru a recurs la forma rondelului, pe care a cultivat-o cu obstinție în toate volumele sale anterioare. Îmi place să cred că atunci când se va scrie o istorie a rondelului românesc, sau se va alcătui o antologie a acestui gen de poezie **Christian Mocanu** va avea un loc privilegiat.

N-aș zice că e vorba de o noutate absolută în această ispravă lirică, pentru că poetul a cochetat din totdeauna cu Istoria, iar volumele sale anterioare – *Poeme Belagine*, *Cronica Davo-Getă*, *Mitologie Pelasgă* și *Miracolul reîntregirii* – anunțau, într-un fel, posibilitatea unei adăstări mai articulate în mânăsa istorie românească.

Îmi imaginez însă câtă rigoare a pus poetul în documentarea prealabilă, căci nu urmează întotdeauna pe cărările bătaților, și nu rămâne imun la disputele specialiștilor în clarificarea unor momente

mai umbroase din istoria ce s-a derulat în spațiul carpato - danubiano - pontic. Dimpotrivă, se implică atitudinal, se documentează, iar poziția sa nu se legitimează din prepusa libertate a creatorului, ci din dovezile furnizate de știința istoriei și din concluziile specialiștilor în domeniu.

Poetul nu operează cu alte mijloace decât cele validate de istorici.

Cum era de așteptat, ceea ce a rezultat din această intenție mirobolantă a poetului este o carte masivă, cu circa 1000 de rondeluri, fiecare configurând un eveniment sau o efigie cu rol important în devenirea românească. Iată, bunăoară, rondelul ce-l întrușipează pe **Gânditorul de la Hamangia**:

Pe scaun și cu capul între mâni/ visă bărbatul de la Hamangia./ Alături de femeia lui cu sâni/ ce-și aștepta menirea și magia...// Împovărat de griji și nori hapsâni/ spre viitorul ce-și masca regia// pe scaun și cu capul între mâni/ visă bărbatul de la Hamangia...// Văzând cam ce-i așteaptă pe Români/ sub cine o să geamă România/ căzu pe gânduri mii de săptămâni/ bărbatul dezvelit la Hamangia// pe scaun și cu capul între mâni.

Iată cum sună și rondelul în care evocă **prăbușirea** lui Decebal: *Nu riga Decebal s'a sinucis/ cu inversul tăiș al sicăi Dace/ ci sângele sătul de-a fi închis/ s'a liberat cum puil din găoace...// Scârbit de trădătorul Bicilis/ s'a vrut a iriga țărâna'n pace/ nu riga Decebal s'a sinu-*

*cis/ cu inversul tăiș al sicăi Dace...// Când Maximus cu ceata'i l-a înscris/ în harta morții ce dansa rapace/ captura-n lanțuri nu 'și-a fost permis/ – Za-Mól-Se își primi alt sol dibace:/ pe riga Decebal cel sinucis... Și mai reproducem un rondel din istoria mai nouă a țării noastre – efigia lui Alexandru Marghiloman, cel care a semnat cu guvernul german rușinoasa pace de la Buftea-București. *Fu tristă soartă-a lui Marghiloman/ să'ncheie o prearușinoasă pace/ atunci când țara nu avea ce face/ și se'ndoia sub crutul Aleman...// Când zeii cantonați sub carapace/ păreau întorși cu fața'n spre dușman/ fu trista soartă-a lui Marghiloman să'ncheie o nefericită pace...// Nu o trădare'i fuse însă'n plan/ nici de-mărire-vis a'și satisfacă...// Istoricii Români de-atunci încoace/ îi recunosc salvarea din noian...// Și trista soartă-a lui Marghiloman.**

Nu mai insistăm. Cartea trebuie citită din doască-n doască, căci deși autorul își reprimă cu bună știință tentația fabulosului și ficțiunii rațiunea nu este epurată din travaliul poetic.

Elementele binomului eminescian minte și inimă sunt ținute într-un echilibru funcțional, în care se regăsește și rațiunea dar și

deschiderea afectivă, emoțională, pasională. Căci fiecare rondel indică la subsolul paginii izvorul, documentul și dovada care i-a furnizat temeiul demersului său liric. Îl felicităm călduros pe autor pentru această colosală ispravă literară și cred că și-a netezit drumul spre o afirmare pleneră în pleiada celor ce mângâie imaginarii lirici românești.

CARTEA DE POEZIE comentată de CONSTANTIN DRAM DEZINVOLTURA SENTIMENTELOR ȘI IMAGINI SENSIBILE PENTRU COPII

Cu un motto ce e preluat din tradiția sapiențială românească („lacrimile unei mame sunt aceleași în orice limbă”), volumul scris de **Maria Radu** poartă un titlu pe cât de simplu, pe atât de cuprinzător și de profund în intenție, **Mamei**.

Nu e lipsit deloc de important faptul că volumul beneficiază de o încărcătură paratextuală de substanță, pornită din același filon folcloric bine cercetat de autoare.

După cum se știe, există un larg imaginar din care a izvorât și curge în continuare, generos, discursul poetic ce plasează nuanțele ipostaze ale chipului matern în prim plan.

E un spațiu în care s-au mișcat, fără granite temporale, poeți de prim plan sau de o importanță secundară, intenția primă fiind aceea dictată de afect, de sacralizare în canon poetic a unei imagini esențiale.

Cu atât mai mult este explicitată această direcție în volumul unei ieșențe ce s-a profilat în a scrie literatură pentru copii, într-o prelungire firească a canonului profesional, cel de dascăl.

Reluând o mai veche spusă, trebuie, oricum, reamintit faptul că a scrie o astfel de literatură ridică, de multe ori, praguri de dificultate (la nivel de limbaj și de configurare a semnificației) ce pot surprinde deseori. A te adresa celor mai mici

cititori nu înseamnă să anulezi „cenzura” dictată de faptul incontestabil că, undeva în spatele copilului se poate afla și adultul cititor calificat de poezie. De aici rezultă un permanent autocontrol ce caracterizează laboratorul poeziei pentru copii.

Trimiterea spre imaginea mamei este, mai degrabă, după cum o arată derularea ciclului de poezii, una cu valoare de invocare, deoarece doar primele texte se adună la nivelul unui florilegiu de gen.

Sunt poezii în care mesajul este în prim plan, dominând celelalte registre ce țin de complexitatea discursului poetic. **Maria Radu**, ca poet, se lasă „trăită” întru totul de mesajul transmis, sentimentele fiind pregnante și încărcate generos de dezinvoltura sentimentelor transmise, de multe ori prilejuite de dominanța absenței mamei din spațiul copilăriei, mama fiind „departe”: *„Cea mai frumoasă vorbă-n lume/ E mama./ E vorba care-o gângurești/ Și o scrii prima pe caiet.”; Mama, care ne-ai dat viață, / de ce nu-s cu tine-acasă?/ De ce sunt în depărtări, / Fără frați, fără surori?”; „Mama e cuvântul sfânt! Poart-o ca icoana-n gând!”; altele, posibilitatea unui „departe” devine tragică, având tonalități pe măsură, într-o bună cunoaștere și asumare a versului popular: *„Te rog, Doamne-acum cu sârg/ Să nu faci cu Moartea țârg!”*.*

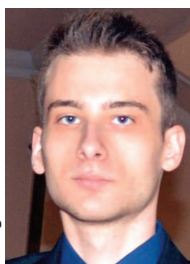
De la configurarea unui prim plan al imaginii protectoare a mamei, sărbătorită ca atare în prag de sărbătoare (*„Azi e zi de sărbătoare/ Și-i o nouă primăvară./ Odată cu Babele/ Sărbătorim mamele!”*) se trece, în celelalte texte ce alcătuiesc volumul, la dezvoltarea unui câmp generos al imaginarii copilăriei extinse, cu tehnici specifice poeziei pentru copii, ce privesc interesante deplasări

în spații specifice vârstei copilăriei, din care nu lipsesc echivalențele cunoscute deja din marea literatură de gen, cu frumoase realizări în linie specifică acestui gen de scriitură: *„Cei trei iezi, ca de zăpadă,/ Trag o raită prin ogradă./ cercetează, sar, se joacă./ Topăie ziua întregă.”* Marele merit al autoarei este acela de a „re-inventa”, într-un registru poetic propriu, imagini translate ingenios: „mama-capră”, florile din grădina bunicii, Baba-larna învinsă de puterea ghiocelului plăpând, puterea exemplului oferit de lumea celor care nu cuvântă, zăna copilăriei și orizontul părintesc, jocurile vârstei inocente, prietenii zoomorfi ai copiilor, universul primilor ani de școală, descoperirea lumii mari în imagini mediate, parabole și fabule aplicate, toate apropiindu-se de cei mai mici cititori într-un limbaj dorit accesibil și atrăgător, cu formule stilistice pe măsură și cu registru prozodic în consonanță.

Despre ce mai scrie autoarea **Maria Radu**, într-un volum care adună în jurul imaginii generice și altele, conexe: despre „țaranca, femeie sfântă”, despre satul românesc în prag de sărbători, despre trecerea succesivă a anotimpurilor, despre morală și despre nevoia de rugăciune, despre momente de înaltă simțire ce animă istoria neamului, traduse la nivelul sensibilității celor mai mici cititori, uneori critici acerbi, după cum se știe.

Cu destinație clară, cu resurse vizibile detectabile la nivelul unui imaginar generos (tema copilăriei fiind universală) autoarea volumului **Mamei** își atinge ținta propusă, tocmai pentru că nici nu a dorit mai mult decât ceea ce era suficient pentru a proba un discurs poetic aplicat: dezvoltarea sentimentelor într-o sinceritate, deseori, cuceritoare.

Andrei Victor
Cojocaru

Introducere în poezia persană tradițională (3)

Adesea, inima este simbolizată prin imaginea ulciorului sau a cupei și, din acest motiv, în lirica persană, apare motivul cupei ce trebuie umplută cu vinul cunoașterii. Acest „vin” este obținut doar cu prețul sacrificiului de sine. În contextul sufismului, cunoașterea are ca țel recunoașterea unității tuturor formelor existente și chiar contopirea dintre cunosător și cunoscut. Cunoașterea dobândită prin iubire este intuitivă, constituind o revelație ce „se odihnește” în inima îndrăgostitului. În poemele persane, acest tip de cunoaștere este simbolizată cel mai adesea prin imaginea vinului:

„Și bolta se rotește-amețită pe deplin,
râvnind doar la mireasma aceluia unic vin.

Heruvii beau din cupe-acel vin curat și sfânt,
iar drojdia rămasă o varsă pe pământ.

(...)
Un strop îl face pe-unul a fi tot mai smerit.
O cupă-l face pe-altul s-ajungă îndrăgostit.

Un altul vezi că soarbe doar dintr-o-nghițitură,
și crâșmă și paharnic, bețiv și băutură.

Pe toate le înghite și-ar mai sorbi avan.
Ți-e inima cât marea, hei, strașnic bețivan!”

În versurile anterioare este accentuat faptul că inima este cea care „înghite” întreaga cunoaștere. Totuși, pentru ca revelația să poate fi „sorbită” de inima cunosătorului, aceasta trebuie goliță de atașamentul față de propriul ego. Acest proces este prezentat alegoric prin imaginea fluturului mistuit de flacăra lumânării – după

cum spune Hafez: „Nu e foc cel foc ce face-o candelă să rădă,/ ci cel care pe-un fluture spre mistuire-l poartă.” În orice caz, fie că simbolizează aspirația către divin, fie că simbolizează chiar divinul însuși, focul este un element nelipsit în acest proces.

Chiar și în urma unei analize sumare a poeziilor *sufi*, se evidențiază faptul că valențele simbolice ale focului converg într-un singur punct: *mistuirea*. Mistuirea apare în trei ipostaze: *moarte* (disoluția propriului ego), *creație* (sau „nașterea din nou”) și *sacrificiu* (dispariția ego-centrismului). Nașterea nu poate fi separată de moarte, ele fiind „părți ale aceleiași monede”: existența. Depășind accepția biologică a termenului, „moartea” este expresia microcosmică a sacrificiului, presupunând nu doar atingerea desăvârșirii în virtute, ci și eliminarea oricărui concept de „eu”. Deoarece ilustrează foarte bine această ipoteză, redăm, în continuare, poezia „Cei doi prieteni” a lui Jalaluddin Rumi:

Un om bătu la ușa prietenului drag.
„O, cine ești tu oare, om vrednic și pribeag?”

„Sunt eu!”, răspuse insul. „Te du! Nu se cuvine
să stea la masa asta un om necopt ca tine.”

„În focul surghiunirii ființa-ți să se coacă,
și n-o să mai încerce atunci să se prefacă”.

Pleacă de-ndată omul. Călători vreun an,
surghiunul *pârjolindu-l cu focul său avan*.

Și *ars de-acea vâpaie* dar și cu mintea coaptă,
se-ntoarse la amicu-i, să vadă de-l așteaptă.

Bătu din nou la ușa cu teamă și-umilintă,
ca nu cumva să-i scape iar vreo necuviință.

Și-l întrebă amicul: „Cine-i la ușă-acu?”
Și omul îi răspuse: „La ușă ești chiar tu!”
Prietenul îi zise: „O, intră, eu al meu,
„căci tu ești eu și-n casă nu-i loc pentru-un alt eu.”

„Al aței dublu capăt nu-i acului pe plac.
Cum însă-acum ești unul, hai, intră-n acest ac!”

În sufism, focul reprezintă „instrumentul” prin care este atinsă moartea mistică (*fana*) sau „realizarea prin anihilare”. În anumite cazuri, focul apare ca fiind *lichid*, deci o „apă ignică” care îmbină două elemente (aparent) contradictorii. După cum am observat deja, focul lichid este sugerat de poezii sufi prin imaginea vinului. Dualitatea contradictorie (apă – foc) care este prezentă în simbolistica vinului se află în directă legătură cu problema dualității (eu – tu) din cadrul percepției subiective a omului comun.

Alegerea acestui simbol se dovedește extraordinar de sugestivă: cel ce consumă „foc” este consumat de „foc”. Prin urmare, ceea ce e atins de „foc” devine „foc”, abandonând definitiv condiția anterioară acestei interacțiuni. În acest caz, imaginea simbolică a focului constituie alegoria aspirației sufletului uman către desăvârșire. Dezvoltând această interpretare, „beția” este echivalentă cu extazul: ieșirea din sinele individual și contopirea cu Sinele universal:

„Nu beau spre-a fi cuprins de desfătare,
ori ca să uit de crez și de purtare,
ci smuls de sine-aș vrea să viețuiesc.
De-aceea beau și-s beat fără-nctare”.

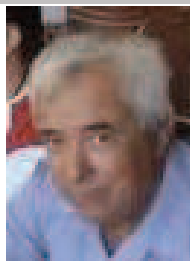
Focul lichid este, în acest caz, simbolul mistuirii propriului ego, până când personalitatea umană dispare în totalitate și e „absorbită” de nemărginire. Departe de a fi doar o dispariție a individualității, acest tip de „mistuire” e o expresie a contopirii omului cu divinul. Natura divinului este unitatea absolută și, din această cauză, nici o formă de dualitate (*eu și tu*) nu poate exista în cadrul acelei realități. Prin urmare, poetul mistic este pe deplin conștient de faptul că pentru a se contopi cu *Focul*, trebuie să devină *Foc*, deoarece Dumnezeu este asemenea flăcării mistuitoare: creatoare, distrugătoare și regeneratoare. Din acest motiv, focul este unul dintre simbolurile esențiale din poezia persană, fiind reprezentat atât în starea sa ignică, cât și în stare lichidă (vinul alegorizând acest aspect al focului).

„Lumina neatinsă”

de Mihaela Gudană

Editura „ePublishers”, București, 2018

Vasile-Sevastre
Ghican

Dețin o carte care, prin conținutul său literar și mesajul care o definește, este o comoară de safire și mărgăritare poetice, purtând în exclusivitate amprentele unui autor de mare talent: **Mihaela Gudană**. Matefora, materia primă din care a fost concepută ideea, neîndoielnic respiră netinsa lumină care cu siguranță este de-o puritate covârșitoare: „când ești nefericit/ găsește un copac în așteptare/ cu coaja liberă/ dornic de atingerea ta” (**Îndemn**). Iată deci fibra din care lumina neînvinsului eros feminin incită prin farmecul care o răzbate de la un capăt la celălalt al cărții: „Se-aude ploaia-n geamuri cum lovește/ spălând singurătățile din noi [...] Pridvorul zace plin de insomnie [...] Pridvorul se ascunde-n vămi de fum” (**Abur**) și unde toate amintirile vieții vin să ți se destăinuie, așa precum marile iubiri la întoarcelile din veșnicie.

Cartea „**Lumina neatinsă**” face grea atingerea cu fericita undă a libertății zborului din care a fost rupt versul. Și unde găsești un exemplu mai sănătos decât acesta: „Să ning măcar cu un sunet/ într-o doară/ pe întomnarea-n care m-ai lăsat.” (**Ceața**). O carte care s-a născut dintr-o mamă primăvărată și un tată toamnă, ploios și înconjurat de brumă: „Cât galben luminos lași să cuprindă/ Orgoliul toamnei de pe trupul meu/ În ascunzișul ploii se perindă/ singurătăți, părerile de rău” (**Lu**

mina neatinsă). Iată o poezie excepțional croită pe măsura tuturor anotimpurilor lumii și elegant îmbrăcând sufletele nobile ale poeziei. Fiecare vers explodează ca o crizantemă în inima toamnei, ca un gând încolțit de păreri de bine și de rău și idei care se doresc a fi descoperite, domesticind furtuni de interese: „Cât de târziu s-a făcut? Mai avem între noi/ o simplă bucată de seară/ și părul lung al nopții/ ce vălurește negru/ până aproape de miez,/ gândind că fericirile mele/ nu seamănă cu ale tale.” (**Târziu**)

Târziu când în simțiri s-au dus toate necazurile la culcare, când partea ta de vină vine să-și ceară dreptul la partea mea de dor, tu, poet greu de convins că în fiecare grădină doarme un copac bolnav de spaima morții, iată cuvântul înfipt în adânc în inima serii, această carte, „**Lumina neatinsă**” a poetei Mihaela Gudană face risipă de metafore. Să scrii pentru toate vârstele și să te raportezi la toate timpurile și să spui cu toate simțurile: „dacă am să plec/ peretii își vor scrie/ testamentul pe ei” (**Ziduri- cuvinte lungi**)

Iată cum poeta Mihaela Gudană e mai aproape de adevăr decât de perfecțiune, e mai albastră zarea din care și-a împrumutat culoarea. Să dai viață unui vers, este precum ai da viață unui copil. Fie și numai în metaforă, talentata poetă Mihaela Gudană incită la viață, o viață care se naște din preaplinul dragostei sale față de frumosul dat cu prisosință aproapelui: „citeam pe frunze, câte crengi urlau/ de dor, de-nălbănire după ploii/ Curgea nisipul, toamnele plângeau/ cu vântu-n plete și cu umeri goi...” (**Orb**), o iubire la care divinitatea ia parte cu toate timpurile și anotimpurile care i-au fost date spre curata și veșnica

stăpânire și încântare: „De iarna noastră nu ai cum scăpa.../ ea stă în toate calendarele minții/ pe fruntea tuturor gândurilor/ care ning între noi.” (**Poem hibernal**).

Iată o poezie în care poeta sculptează în fiecare vers câte o catedrală pentru Ierusalimul fiecăruia dintre noi și pe care o desăvârșim fiecare cu puterea credinței sale. Mihaela Gudană este o poetă care, atunci când scrie, plutește printre heruvimi și serafimi, conține versuri și respiră cuvinte gata de a fi turnate într-un nou cofrag al tiparului, astfel hrănind spiritul celui ce așteaptă să fie adoptat de veșnicie, ale unor alte și alte cărți la fel de greu de transportat cu inima. „Iubita mea, ai marea la picioare/ Mai scaldă-te în ea, atât cât poți/ Se-apropie imensități polare/ Cu lupi de timp, urlând la-nchise porți” (**Poem estival**). Acolo unde poezia respiră nu i se permite timpului să doarmă, această poezie fiind statornică și vie. Poeta aduce în fiecare alt poem sensibilitate, lirism inefabil și candoare, un altfel de aer proaspăt, să aibă versul unde întomna: „De-mi pare rău? Nici stropii nu au soare/ S-au adunat în vasul cu sfârșit/ Nici malurile nu mai fac prinsoare/ Că-n pacea apei pot să mă închid” (**Ecou de toamnă**)

În cartea de versuri „**Lumina neatinsă**” autoarea atinge lumina ca pe o

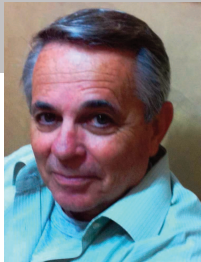
liră făcută să cânte într-o imensă orchestră, a întregului univers. Dar ai grijă „să nu te doară cerul/ creanga s-a frânt/ și cineva a ucis în noi păsări/ Dar eu/ doar pentru tine/ îmi îngenunchez zborul” (**Zbor îngenunchiat**).

Iată cum poezia doamnei Mihaela Gudană se supune celor mai stricte îngrădiri spirituale, care fac din această rostogolire de spațiu, una dintre cele mai înălțătoare pagini literare ale cărții: „Nimic din noi nu vorbește/ și luna e grea/ sub înghețul de semne/ e încă frig pe lună/ și dinspre tine vine o toamnă/ cu ploii desenate de timp.” (**Noapte luminată cu mine**) O poezie de o rafinată înțelepciune și curată noblețe sufletească se înscrie pe panta valorilor spirituale demne de a concura și cu cel mai temut adversar: înțelepciunea. „Să te dezbraci de mine/ de-s vară călduroasă/ toridă-n miezul vorbe/ ori uneori umbroasă [...] nu-s ultima căldură/ e vară plină-n noi/ pe talerul cu apă/ să-mparți apa la doi/ să te dezbraci de mine/ de-un vis, nu ca oricare/tu fă-mă mare-albastră/ să-ți cânte la picioare” (**Dorința**). Așadar, iată-mă cuprins fără vrere de neputința de a grăi în limba gudaniană și sacrificat pe altarul poeziei pentru încă un val de așteptări divine. Lumina, din „**Lumina neatinsă**”, este dulce și ușor de îmblânzit, un martor ocular, autentic al unor frământări poetice de o rară convingere literară: „Nu poți biciui calul inimii” (**Calul inimii**) sau la fel de bine spus: „Acolo/ se auzeau bătăi de inimă oarbă/ Afară luna cânta” (**Somnul melcilor**).

Deci, v-am pregătit o carte cum rar ne este dat să citim, „**Lumina neatinsă**” fiind stânca de sub temelie acestei poezii unde inima este lăsată să sângereze pe sacra cerneală a cuvântului, când pentru aceasta, noapte de noapte se deschid cerurile pentru a curge pe pământ smerechie, iubire, credință, rugăciuni, tămâie și mir spre poezie, curata catedrală unde zilnic Dumnezeu vine să ne învețe cum se moare trăind.

Note de lectură

Rony Căciularu

„DRUMURI ȘI POPASURI”
de Mihai Buznea.

„Undeva, pitit printre arboricadedrale, într-o dumbravă minunată, satul Făgețel, leagănul izvoatelor Troțușului, respiră liniștit, îndemnând la împăcarea cu tine însuși”... Iată doar o frază din cartea lui Mihai Buznea, intitulată „Drumuri și popasuri”, carte care a apărut la Editura „Ateneul Scriitorilor” din România. Vorbim despre o frază care pe mine m-a transferat, de la începutul lecturii acestei cărți, în lumea amintirilor. Doar câteva cuvinte, și iar ești tânăr, iar ești reporterul fascinat de meseria lui, iar întrevezi locuri și imagini pe care fostul meu coleg de redacție și actualul meu amic, le pune în paginile unei serii închegate de reportaje, care se poate numi – și după fantezia mea - „O nouă Românie Pitorească”...

...Și-mi aduc aminte că exact pe locul amintit mai sus, în satul acesta, Făgețel, mă preumblam cândva, căutând și eu oameni și fapte demne de un ziar care, pe lângă lucruri neagreabile, făcute la porunca acelor vremi, știa să-și coloreze paginile elegant și chiar frumos, oferind cititorilor și acel rege al jurnalismului – Reportajul. Câteodată - chiar și reportajul literar. Dar cum regii sunt tot mai puțini, și presa cotidiană e, din păcate!, din ce în ce mai lipsită de harul bunului gust... Totuși, locurile preumblărilor noastre au rămas, sunt aceleași și azi, cu înnoiri și, desigur, cu alte vibrații de suflet. Iar farmecul unic al naturii minunatei Românie e, poate, ușor schimbat, față de anii trecuți, o dată cu generația mea, dar și el rămâne la fel de tulburător. Și iată că marele reportaj, care este cartea „Drumuri și popasuri” de Mihai Buznea este tocmai această Românie, și nouă, și veche, care tulbură înălțător orice suflet cinstit, care a respirat aerul de cinst și omenie al unora dintre concetățenii săi.

Dar cine dintre cei mai în vârstă rememorează România care a fost nu de mult, realizează, încă odată, că erau destule lucruri rele și grele, însă culoarea adevărată, de atunci și de acum a României, este cea a oamenilor cumsecade, care erau, și sunt, în viața diurnă a unei țări de o rară frumusețe, adică România. Și iată cum, cu talent și o bogată experiență de viață. Mihai Buznea știe să redea o Românie de suflet și de progres, așa cum este și azi, cu lucruri bune și, uneori, și cu lucruri rele. Desigur, nu este o descriere roz-bombon, dar este o carte concludentă și semnificativă, cu lumini și umbre, așa cum viața este pretutindeni, la intensități și cu nuanțe diferite...

Reportajele lui M.B. impresionează prin redarea harului unor oameni cu faptele lor bune și gândurile lor, rodul de ansamblu fiind imaginea unei țări pe care reporterul o vede dimpreună cu istoria ei, cu profunzimea trăirilor unui neam greu încercat, care-și construiește, în continuare, istoria acestor vremuri. Descrierile din paginile drumurilor și popasurilor buzoniene sunt atrăgătoare, iar cine vrea să guste

farmecul unui gen gazetăresc elegant, frumos, realist și romantic, așa cum l-a gustat și generația de părinți și bunici ai tinerilor acestor zile, cine vrea să stea la o cafea, cu o carte bună în mână, savurând frumuseți văzute și simțite de autor, ei bine, poate să citească această carte, care-l ridică pe condeier spre și pe soclul unui redeschizător de drum, care duce și la redescoperirea nu numai a unei noi Românie Pitorești, ci și a reportajului literar - cam dat uitării, pe nedrept.

...Dar am rămas dator să dezvăluie ce mi-a remintit satul Făgețel, așezarea unde se află izvoarele Troțușului. Ei bine, îmi reamintesc și eu momente unice! Umblam cu treburi dar și eram hoinar pe-acolo, când, căutându-l, am găsit firul acela de cristal, scânteid aur și prospețime de-nceput. Curgea viori și-nrăgosit de preajma sa, trecând cuminte pe sub gardul din lemnul unor pari subțirateci, de la marginea unei gospodării de munte. Firul acesta ieșea dintr-o curte mare, în care se afla și o căpiță de fân, pusă acolo parcă mai mult ca să sporească farmecul locului.

Ce știam eu, atunci, despre traiul acelor oameni de la munte?!... Mai încolo - casa văruită în alb

și cu ferestrele ei mici, care reflectau un alt aur, ce venea din reportericesc, semnat de Mihai Buznea. Nu cred că vei regreta... împărăția soarelui. Și-arunc o privire-n jos, și văd iarba dintr-o vale largă, oprită jos de un alt deal... iarba aceea era de un verde proaspăt și unduios, cu care începusem a mă contopi, simțind și eu vântul cum o mlădie tandru. Eram într-o vale largă și adâncă. Cerul cânta cu voci de păsări, infiltrându-mi în suflet o pace sfântă; și era o liniște ca în soapele de început. Cobor spre șesul scurt și larg al acestei văi și simt că, în același timp, urc spre puritatea sinelui meu. Când am ajuns jos am trăit formidabila unire a cosmosului cu pământul, iar eu pluteam, pluteam fericit și singur... Eram și eu parte din natură!

Îți mulțumesc Mihai Buznea că mi-ai reamintit acele clipe, de un farmec deosebit. Ca și alte descrieri ale tale, din admirabila poveste a României din cartea ta. România cu orașele și satele sale, cu poveștile și legendele sale, cu împlinirile și neîmplinirile acestor locuri de trai gospodăresc, ale unor oameni de bine și de omenie.

Din neîmplinirile sesizate de autorul cărții despre care vorbim, observ o undă de tristețe în glasul clapelor de computer ale autorului.

Căci el este un vajnic dăltuitor al imaginii acestor meleaguri, iar monumentul pe care-l lucrează mereu și mereu, redând România așa cum o vede, o crede și o vrea, trebuie să fie frumos și perfect, și învingător în ce-și propune! Dar viața nu e numai ca în carte, sau ca în visele noastre, ci uneori ne mai joacă feste.

De fapt, și astfel de joncțiuni, concludent subliniate în aceste scrieri ale lui M.B., dau un plus de valoare cărții sale - „Drumuri și popasuri”. Ele, ca niște stări paradoxale, crează un anume conflict interior (și literar), fiind însă și împreună cu ansamblul constructiv! Un ansamblu reportericesc semnificativ și de o înaltă ținută moral-estetică, arătându-ni-se, totodată, un autor cinstit cu sine însuși, având condeiel sigur și elegant; un reporter cum nu prea mai este, și-ar fi bine și frumos să mai fie. Un reporter al realității și al metaforei, care scrie sobru și atrăgător - da, chiar da! - O Nouă Românie Pitorească.

„Cartea - spune însuși autorul - (...) își propune să aducă în prim planul atenției cititorului (...) 17 reportaje din și despre locurile călcate de mine mai de demult și mai de aproape”. Dar apropo de definiția dată de Mihai Buznea reportajului (cred că se referă la cel literar), el consideră că acesta e... „fotografia artistică la minut a firescului cotidian înconjurător”. Este, desigur, o posibilă interpretare. Analizând însă reportajele acestui experimentat și talentat reporter, vedem că, de fapt, nu o dată, realitatea se constituie, ea însăși, într-o imagine artistică. Și nu întâmplător! Asta - pentru că fotograficul artist al cuvântului se mișcă, umblă, caută unghiul de vedere cel mai favorabil, încât realitatea ternă să aibe o expresie estetică de un anume fel. Cândva la noi, la Bacău, era un fotograf „la minut”, în mica Grădină publică din Centru, din apropiere de Poșta mare. Dar el fotografia, cu un aparat de altcândva, de pe trepidul său din lemn, numai ce avea înaintea obiectivului său; nu-și schimba locul aparatului. Toate pozele erau la fel, numai persoanele se schimbau, în câteva poziții posibile. Dar spre deosebire de astfel de fotografi și fotografii, Mihai Buznea umblă frenetic, iar declanșarea aparatului său modern o face numai atunci când prinde unghiul cel mai potrivit, are imaginea grăitoare, în concordanță cu gândul și simțirea sa, cu coordonatele sale estetice. Da, asta face, de fapt, colegul și amicul meu, încântându-și cititorii. Desigur, el a trecut astfel, triumfător, granița dintre jurnalism și literatură!

Dar ce vorbesc eu?! Citiți-l pe Mihai Buznea. Cei din România și cei de peste hotare. Vă veți întâlni mereu cu locuri de amintire, veți vedea și veți revedea „munții, dealurile și câmpiile, apele, satele și orașele acestei țări de o rară frumusețe”. Așa spune Mihai Buznea și așa este.

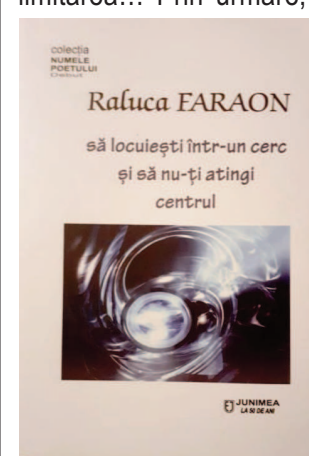
Această carte-reportaj se constituie într-o minunată călătorie de suflet. Iar dacă iubiți frumosul și nu „senzaționalul facil, exploziv, al evenimentului agresiv ce ne-a acaparât existența” - l-am citat, din nou, pe amicul meu -; dacă într-adevăr vreți o carte care să vă meargă la inimă, căutați în librării și biblioteci demersul acesta reportericesc semnat de Mihai Buznea. Nu cred că veți regreta!

Mioara Bahna

Modelând tăceri
încrâncenate sau
„jocuri existențiale” –
Raluca Faraon:
să locuiești
într-un cerc
și să nu-ți atingi centrul

În titlul primei cărți de poezii semnate de Raluca Faraon „să locuiești într-un cerc și să nu-ți atingi centrul” – premiul pentru debut al Editurii Junimea, Iași, 2019 – pot fi decelate o seamă de conotații, începând cu scrierea cu inițială minusculă, inclusiv a primului cuvânt, sugestie posibilă a faptului că asertiunea / observația cuprinsă în el este doar un fragment dintr-un șir de gânduri referitoare la condiția umană. Tot aici, prezența dativului posesiv „ți” aduce sugestii privind posibilitatea identificării cercului cu o mulțime de factori din arealul emițătorului, câtă vreme această figură geometrică a oferit, de-a lungul timpului, o mulțime de posibilități de interpretare, fiind, după cum se știe, un simbol asociat, în mitologie, religie etc., cu universul, echilibrul, armonia, divinitatea, cu infinitul, cu perfecțiunea, ciclicitatea, cu sinele, dar și cu izolarea sau limitarea... Prin urmare, titlul primei cărți de poezii a

Ralucăi Faraon promite, de la început, cel puțin inducerea unei stări meditative, susținută prin cele trei părți ale sale, în care eul devine, prin punerea lui în prim-plan, reper, poate și etalon sau, măcar, o posibilă unitate de măsură a realității: „I. Eu”, „II. Eu și Celălalt” și „III. Eu și Lumea”. Este o carte despre aspirații și neputințe, despre posibilități și limite, privite cu gravitate ori dintr-o perspectivă oximoronică, amar-ludică, volumul debutând cu

analiza unei frustrări, venite din imposibilitatea de a trăi și de a se exprima pe măsura unor potențialități, drept care, enunțurile primei poezii au aspect mediativ, prelungit și în versurile ce urmează, unde se configurează un univers coșmaresc, cu aportul deliberat al vocii textuale – „într-o zi voi calcula cu precizie / distanța de la ochiul stâng / (în somn profund de trei secole încoace) / și cel drept / (cu insomnii chinuitoare) / voi înscrie centimetrii pe linia / de plutire a somnului / pe care-l voi blestema: / orbește!” –, care semnalează o suită de categorii negative (în termenii lui Hugo Friedrich), care exprimă un disconfort identificabil în cam tot ce constituie spațiul investigat cu simțurile, „în fiecare ceas al zilei”, a cărui unitate este dislocată prin frig, prin apele ce „goneau spre negrul amneziilor”, prin „autodevorare”, „ploi rebele” etc., în antiteză cu „visul, în care realitatea / nu se dezmembrează prin scârțâitul vocilor / ci se îmbină – paradis geometric – / la întretăierea culorii cu punctul”.

Legată tot de universul dihotomic la care se raportează poezia, se remarcă ideea existenței continue a două planuri (înăuntru și în afară / interior și exterior), pe care acestea le străbate în permanentă. Este, concomitent, vorba atât de o sugestie a îngrădirii, a captivității, cât și a libertății, existând în lumi concentrice (de vreme ce „oamenii locuiesc / în temnițe / grații pe cord / cătușe-pleoape / torționari în fiecare răsufurare”), unde, cu toate că „încă respir”(ă), sinele trăiește o mișcare implacabilă în jos, spre obișnuit („o banală zi de duminică”), într-o apăsătoare stare de agonie (asemenea corbilor „loviti în aripă / de un pumnal ciobit fără noimă”), motiv literar prezent de câteva ori în volum. Într-un astfel de context – greu de încărcătura energiilor negative –, amintita „autodevorare” este fie o formă de adaptare, de acceptare a situației, fie de evadare, însă, indiferent cum s-ar manifesta, efectul vizat trebuie să devină tot o insolită salvare. Evadarea dintr-o asemenea realitate ar fi posibilă printr-o „dedublare onirică”. Dar acțiunea asupra datelor extrinseci ființei pare, deseori, fortuită, încât atitudinea dezvăluită, în consecință, este concretizată în faptul că „rostogolesc identități în fiecare zi”, iar acestea par a căpăta autonomie și a se manifesta într-un număr incalculabil de ipostaze. Pe un astfel de fundal, existența unor spații carcerale sau interzise provoacă o stare de firească derută: „nu știu unde să mă duc / cineva a încluiat marea cu cheia / muntelui i-a pus zăbală / dimineața e o victimă / a violului întunerului / orele au călușuri de spaimă”, iar explicația acestor trăiri ale întregului se poate cuprinde într-un singur cuvânt: zădărnicia, drept care viziunea lirică înfățișată este a unei lumi bolnave: „o lume-sanatoriu cu medici neputincioși”.

(Continuare în pag. 16)

SCRIITORI DIN FILIALA BACĂU A U.S.R.

SILVIA CABA-GHIVIREAC

Poetă de limba română din actualul raion Herța (Cernăuți-Ucraina) **Silvia Caba-Ghivireac** (n. 27 decembrie 1943) - o profesoară de categorie superioară - a toare a câtorva volume, are ca toți românii din aria Cernăuțului eminescian, nostalgia pământurilor românești de pretutindeni. Debut literar: ziarul „Plai românesc”; a publicat poezie în periodicele locale (*Gazeta de Herța, Zorile Bucovinei, ș.a.*) precum și în unele ziare și reviste din România, Republica Moldova, Serbia. Plachete de versuri: *Aici la margine de țară*, (1995), *Lacrimi în cuvinte*, (1999), *Ultimul stejar din codrii Herței* (2002), *La buniciuța* (2008), *În leagănul ciocârlilor* (2007).

„Profesoara Silvia Caba-Ghivireac alcătuieste stihuri de simțăminte calde, de drag de pământul înaintașilor - dulcea Bucovina din septentrionul leagănului istoric al neamului românesc: autoarea tânjește la „visul împlinit”, lesne de înțeles, acesta însemnând refacerea paradisului pierdut al începuturilor miracolului nașterii graiului nostru. În fond,

marea dorință a poetei din Cernăuți este aceea de a învăța nestingherit carte în graiul matern, și pentru aceasta scrie versuri de un militantism firesc, deloc anacronice, atâta vreme cât se pune grava problemă a atingerii unui ideal la care alți compatrioți au ajuns demult (atâta cât au ajuns).

Versurile cernăuțencei cată să fie o mărturie a dăinuirii comunității românești din nordul extrem al patriei originare, în decorul deloc prietenos al anilor de după al doilea dezastru mondial”
(Calistrat Costin)

Bucovina

Pământ lăsat din buni-străbuni,
Tărâm de fapte și minuni,
Geană de rai, gură de mit,
Picior de plai mult pătit.

Meleag al sufletului meu,
Tu, hărăzit de Dumnezeu
Să-mi fii și leagăn, și destin,
Și templu-n care să mă-nchin.
Aș vrea, prin vremi, să nu mai ști

De suferințe și urgii,
Și fagii tăi din evul dac
Să lumineze veac de veac.

Să-ți fie glia-n dalb veșmânt
Și, după dreptul legământ
Al vremilor, tu, în sfârșit,
Să-ți vezi iar visul împlinit.

Atunci și sufletu-mi stingher
Intra-va-n ceasul său de ler

Și, logodită-n timp cu-a ta,
Va înflori și soarta mea.

Cireșii

Cei doi cireși - frumoasa mea poveste,
O scumpă amintire din trecut...
Pe locul vostru azi nimic nu este:
V-au nimicit, v-au ars, ați dispărut.
Mă-ntorc la voi cu gândul și cu dorul...
Ce drăgălași, îmi amintesc, erați!
Creșteți alături, unul lângă altul:
Înalți, roțați, umbroși, ca niște frați.

Înmugureați, apoi dădeați în floare -
Veșmânt ales, alb-verde, îmbrăcați.
Iar când cireșele zâmbeau la soare,
Hăinuță verde-roșie aveți.

Plăcute clipe din copilărie
Zburat-au toate în al vieții larg
Dar le păstrez suava amintire
Căci țin nespus la tot ce mi-a fost drag.

Copilă eu, veneam la strâns cireșe,
Voi crengile spre mine le plecați.
Vă admiram ciorchinile din creștet,
Când crengile încet le legănați

În toamnă, frunza voastră aurie
Treptat-treptat vă păresea vâlvoi
Și-n iarna rece, cu omăt pe glie,
Voi apăreați, sărmanii, iarăși goi

Amar-amar mă doare lipsa voastră
lertați-mă că nu v-am ocrotit
Pruncă eram, când am plecat de-acasă
Când m-am întors, nu v-am mai regăsit

Cernăuți

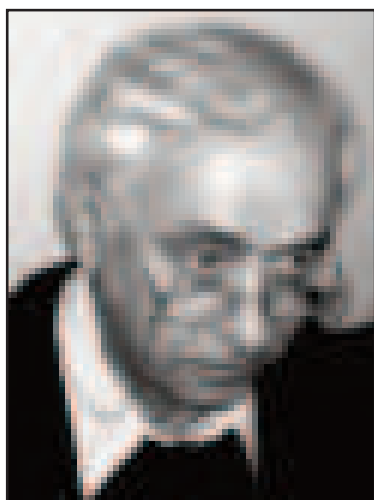
Ctitorit de Alexandru cel Bun
Fosta-i leagăn de slavă, străbun,
Tăinuind nesfârșite virtuți,
Târg de vis, Cernăuți,
Târg de vis, Cernăuți.

Ți-e trecutul un veșnic frământ,
În anale și cronici răsrânt,
Vatra mândrului nostru ținut,
Vechi oraș de pe Prut,
Vechi oraș de pe Prut.

Cunoscut-ai nevoi și urgii
Dar rămas-ai cu fruntea-n țării
Reședință a plaiului meu,
Tu, oraș-curcubeu,
Tu, oraș-curcubeu.

Rădăcini de legendă-ți hrănesc
Crezul tău din bătrâni, românesc.
Fii mereu fericit și senin
Scump sălaș carpatin,
Scump sălaș carpatin

Din străevuri răsai, luminos,
Ca un mândru și brav făt-frumos,
Măiestos cum e codrul de fag,
Cernăuțiul meu drag,
Cernăuțiul meu drag.

LUCIAN MĂNĂILESCU

Născut la 11 noiembrie 1951, în comuna Nehoiășu, jud Buzău. Licențiat în istorie. Redactor șef la revista *Fereastră* (Mizil). A debutat în *România Literară* (1968). Debut literar: *Cartea junglei*. Alte volume: *Lacrimi de Murano, Rememorări, Ultima eră glaciară, Am auzit că viața e frumoasă; La început a fost umorul; Raiul Pirania*.

„Domnul Lucian Mănăilescu poate fi liniștit ca poet împlinit în cele patru cărți ale domniei-sale, cărți cu titluri frumoase toate, cu «Lacrimi de Murano» mai ales, apărută în 2001. Să fim atenți la numele poetului, să-l respectăm și să ne scoatem pălăria ori de câte ori ne face cu simplitate veritabile daruri!”

(Constanta Buzea)

„În «Rememorări» Lucian Mănăilescu s-așează în fața sertarului cu amintiri (poate

posibile, poate reale) răsfoind pagină după pagină lumea din nou. Este un album al unei lumi de suflet din timp, diversă; parcă trăindu-și amintirile ca și cum ar relua viața de la început pentru fiecare din ele”

(Marius Chelaru)

Hristoșii nimănui

Chiar și azi, când nu mai sunt zăpezi,
Vin țărani cu ele să ne-îmbete,
Doar în ochii lor mai poți să vezi
Toată sarea mărilor de sete.
Și prin târg îi simți ai nimănui,
Pipăindu-și banii ca pe moaște,
Când tristețea are ochi căprui
În ninsoarea mieilor de Paște.
Cine-s ei? S-au sufocat sub măști
Și-au venit să-și târguiască gerul,
Au venit, bătrâni, umili și proști,
În orașul mort, să-și vândă cerul.
Iar când foamea-i molfaie-n gingii,
Și-ospătarii le arată nota,
Pleacă înspre zările pustii
Și se-ntorc acasă, pe Golgota.

Cucii

Stăteam cu sufletul în nuc
foarte amar și singur cuc...
În vremea-n care mă iubeai
eu am plecat răsând din rai
și fluierând a depărtări
umblam hai-hui, cerșeam la flori,
sau înotam în așternut
sub arșița unui sărut...
Am rămas astăzi doi năuci
căzând, ca nucile, din nuci.

Îmi iubesc patria

Îmi vine să urlu că nu pot să nu-mi iubesc patria,
cu silicoanele ei amăgitoare legându-se tandru
pe buzele neantului, cu șobolanii din canalele
revoluției trucate, cu ghișeele din spatele cărora o mână nevăzută
împarte certificate de eroism și adevăruri lipicioase,
cu oamenii ei politici deversați din patru în patru ani
prin cartiere marginase și cătune, unde inundațiile
vin mult mai des, cu țărani ei înrăiți de mireasma pământului
care le fuge iar de sub tălpi, cu toate astea
și cu multe altele, trăite în grabă și cu lehamite.

Da, îmi iubesc patria!
Mă înduioșează până la lacrimi grija ei
pentru câinii comunitari, stâlciți sub lumina
de stricnină a farurilor, sterilizați ca să nască
o rasă mioritică, mult mai rezistentă la vicisitudinile
libertății (și noi am fost comunitari și încă
ne mai domină reflexele lui Pavlov, încă mai salivăm
ascultând discursurile președinților
sau foșnetul de lenjerie intimă al poeziei)
„Mă, câine!” îi spun celui mai bun prieten al meu
și el se gudură și mă face să cred că fericirea există.

Dumnezeu, ca și patria, este iubire ...
Așadar, domnilor și doamnelor, îmi iubesc patria!
așa cum își iubește ologul piciorul lipsă,
cu patima celui care refuză să plece
dintre apele ei mereu revărsate și tulburi.
O iubesc pentru că i-am trăit până la ultima fibră
indiferența și spaima, sărăcia și zvonurile,
pentru că în cărciumile ei am băut
potire de lacrimi și pe străzile ei
am admirat umbra viitorului ce refuză să vină ...

Pentru mine patria aceasta,
crucificată pe toate punctele cardinale,
este singura americană posibilă, singura șansă,
unica iubire, pe care nici măcar speranța nu o mai poate ucide.

În siajul recent al Premiului Nobel pentru Literatură

Competițiile, indiferent de natura sau de anvergura lor, au fost considerate din toate timpurile ca un factor pozitiv: de negare a stagnării, de stimulare a progresului, o modalitate de depășire a uniformizării standardelor. Cele de tip cultural, sportiv sau profesional reprezintă, dacă e să le privim cu ochii analistului funciar, reflexul fenomenului biologic al strădaniilor atât ale speciilor cât și ale indivizilor în lupta pentru supraviețuire și îndreptățită afirmare de sine, confirmând teza evoluționistă a ceea ce s-a numit cu un termen darwinian *the struggle for life*. Această aspirație către dezvoltarea potențialului propriu și depășire a limitelor comune e privită ca un fapt de eugenie benefic și în absența căruia s-ar instala plafonarea internă, dimpreună cu toate riscurile ce decurg din aceasta. Pentru a stimula și determina la învingerea inertiilor decurgând dialectic dintr-o altă lege naturală, zisă „a minimului efort” (cea care susține conservarea a ce a fost dobândit și protecția contra avânturilor destructive prin cheltuirea energiilor primare), s-au instituit așa-numitele premii. Încă de acum mai bine de 2500 de ani, de când sunt menționate întrecerile olimpice grecești, atât cele ce vizau excelența corporală (forță, viteză, duranță) dar nu mai puțin și cea artistică (teatru, poezie, muzică, dans), știm că învingătorilor li se acordau distincții simbolice, cunoscutele cununi de lauri, însă și recompense materiale. De la strămoșii noștri romani moștenim cuvântul ovații, dar puțini sunt cei care știu că acesta derivă din termenul latin *ovis*, prin care publicul spectator desemna vocal, ca arbitru, cui să se atribuie ovina ca miză a întrecerii respective. Și chiar cuvântul *praemium* (plată, recompensă, dar) e de gândit ca fiind relaționat de *primus* (cel dintâi, cel din față, cel mai bun), după cum ne spun dicționarele. După acest preambul oarecum parentetic, să revenim la „oile noastre”. Nu voi proceda la obișnuita prezentare a istoricității celui mai important premiu cultural planetar, deja supracentenar și nu mai puțin generos prin valoarea pecuniară acordată unui câștigător (900 000 de coroane suedeze, echivalentul a 850 000 de euro, cca. un milion de dolari USA). După hiatusul înregistrat în 2018 din pricina unui scandal la nivelul unor membri ai *Comisiei Nobel*, anul acesta, s-au decernat distincțiile respective pe ambii ani avuți în vedere. Pentru 2018 a fost selecționată dintre cei nominalizați, mulți de răsnet nu doar național, scriitoarea poloneză Olga Tokarczuk, iar pentru anul curent, austriacul Peter Handke. Voi face aici câteva mențiuni despre cea dintâi, conformându-mă uzanței politicoase ladies first, dar și din considerente strict legate de cronologie. Motivația juriului e deja cunoscută mediilor literare de pe mapamond: *pentru o imaginație narativă care cu pasiune enciclopedică reprezintă traversarea granițelor ca formă de viață*. Nu cunosc conținutul în extenso al discursului justificator de premiere (deși ar cam trebui!), însă mărturisesc că nu mi-e tocmai clară exprimarea, în special cea din partea finală menționată. La care „granite” și la ce formă de „viață” s-or fi referit autorii formulării rămâne pentru mine ceva la care nu aș putea da o lămurire altfel decât cu o expresie franțuzească: *c'est merveilleusement ambigu*. Personal, cred că zicerea cu pricina ar fi fost mai adecvată fenomenului sociologic al imigrației afro-asiatice contemporane către închipuitul *paradis european*, ori cea sud-americană către *El Dorado*-ul nord-american. Însă cum formula de „cârcotaș” nu mă prinde, renunț a mă instala în ea. Tot ce pot să spun e că, indiferent de cum se justifică selectarea, de astă dată cred că s-a punctat destul de corect. Nu că celorlalți competitori nominalizați le-ar lipsi cumva meritele ori validitatea, însă cei care s-au ocupat mai îndeaproape de istoria acordării acestei imortalizante distincții li-terare au nu o dată dreptate că s-au mai comis și inadvertențe, fiind preferați pe criterii extra-literare autori nu tocmai îndreptății valoric. Un singur exemplu: J. L. Borges! Sau, de ce nu, la paritate, Virginia Woolf! Se poate consulta, pentru această chestiune, cartea lui L. Ulici: **Nobel contra Nobel**, fără a jura că toate contra-preferințele autorului sunt și justificate. Deci, subiectivitate și de o parte și de alta, întrucât criterii pur obiective pentru departajare e greu dacă nu o posibil de găsit... Cu riscul unei digresiuni, menționez că am urmărit acum câteva săptămâni, pe un canal TV, un film legat de problematica nu o dată complexă a urcării către *Nobel*. Filmul purta titlul aparent neutru **Soția**. Rezum la extrem: e

drama unei scriitoare din umbră care, din dragoste și considerație pentru soțul său, fostul ei dascăl de literatură, renunță la statutul personal de creatoare și produce capodopere ce apar sub semnătura soțului ca autor. Ce se întâmplă cu ocazia „nobilizării” acestei opere, acesta fiind nucleul dramei dar și avertizarea despre posibile culise oculte, vă invit să descoperiți prin vizionarea individuală a peliculei... Eu voi menționa doar că, pe planul non-fictiv ci statistic, avem până în prezent 101 laureate de sex masculin și doar 15 laureate de „celălalt sex”, cum redefinește vindictiv Simone de Beauvoir fosta formulă: „sexul slab” sau doar „frumos”.

Doamna **Olga Tokarczuk**, născută în Polonia în anul 1962, este absolventă a facultății de psihologie din Varșovia. Ea aduce Poloniei cel de-al cincilea *Nobel* li-terar, după H. Sienkiewicz (1905), W. Reymont (1924), Cz. Miłosz (1980) și Wisława Szymborska (1996), dublând numărul persoanelor poloneze de sex feminin care se încununează cu prestigiosul premiu, lucru rar între țările lumii. Cariera sa literară numără doar două decenii de creație, însă a fost cotate dintru început ca o voce mai mult decât promițătoare, afirmându-se în genuri variate: poezie, proză scurtă, roman, eseu. În patria în care își are rezidența primește prestigiosul premiu național de literă *Nike*. Grație politicii culturale de promovare a valorilor naționale prin traduceri în limbi străine, cu oarece decalaj temporal, opera sa ajunge în atenția unor autorități culturale supra-naționale și autoarele i se decernează distincții remarcabile, precum *Brückepris*, *Kulturhuset*, *Prix Laure Bataillon*, *Man Booker International Prize*. Renumite publicații care iau pulsul scrierilor de top de pe mapamond o semnalează și, prin faptul însuși, o impun atenției specialiștilor, dar și unui public de largă audiență. De pildă, *The Economist* nu ezită în a o număra pe autoarea poloneză „printre cei câțiva romancieri reprezentativi ai Europei ultimului sfert de secol” (socotit, desigur, din prezent spre îndărăt). O și mai de efect caracterizare, neîndoios cu efectul de impact decisiv în a trezi curiozitatea investigatorilor și a-i dirija pe pista propusă, o face *The Bookseller* cu prilejul lansării romanului **Rătăcitorii**: „O.T. este probabil unul dintre cei mai mari scriitori în viață despre care nu ați auzit.” - formulare realment memorabilă. Firește, nu-i suficient doar să auzi ceva despre cineva, mai trebuie să investești și timp și interes de lectură pentru a face distincție între formulele de promovare gen star system și realitatea faptelor din teren. Unele teze lansate în spațiul cărților sale au stârnit reacții, din partea conaționalilor mai ales, socotite ca fiind tendențioase, incorecte politic sau cauzatoare de prejudecii opticii general favorizante asupra nației sale. Însă tocmai o astfel de cutezanță de a smulge măști de pe locurile comune, a prezenta adevăruri incomode și a spune pe nume unor realități „delicate” a atras atenția asupra sa ca figură militantă și fire curajoasă.

În ceea ce mă privește, voi face câteva referiri la trei dintre cărțile autoarei, traduse în română în timp record și publicate de către editura *Polirom*, pentru a se exploata „la cald” nu doar cultural ci și ca succes de librărie „lovitura tactică” a momentului. O primă abordare privitoare la dimensiunile conținuturilor: acesta nu mizează pe cantitate, precum la un Th. Mann ori E. Canetti. Formatul cărților autoarei poloneze e mai curând redus, precum la romanele celui mai tânăr nobelizat, Alb. Camus, ori la Hemingway, variind între 207, 271 și 360 de pagini fără mare densitate în spațiul imprimat. Faptul acesta conferă cărților sale o lectură destul de alertă. Prin compensație la ceea ce s-ar putea numi „aspect lejer” (nu chiar gen Helen Fielding), ni se oferă o densitate ideatică și o prospețime a expresiei care ne țin mereu în priză de lectură. Prin factura narativă, proza sa se înrudește cu autori contemporani de succes precum M. Kundera, J. Fowles sau P. Coelho. Luxurianța lexicală e debordantă, dezinhbată, în total divorț cu parcimonia elitistă predicată de clasiici. Originale și majoritar captivante sunt „story”-ile conținute, nu doar de extracție locală sau strict contemporană și care, în pofida unor structuri oarecum repetitive, ne incită să avansăm către deznodăminte gen *finis coronat opus*.

Mihai Botez

(Continuare în nr. viitor)

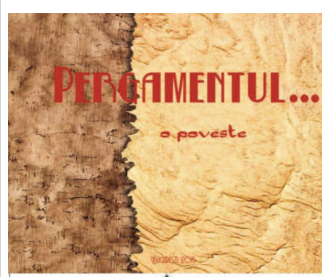
PERGAMENTUL... o poveste

Livia Ciuperca

De cele mai multe ori suntem tentați să acordăm prioritate celor mai recente publicații editoriale, neglijând câte o lucrare de-a dreptul excepțională, precum studiul-album **Pergamentul... o poveste** sau **Fața nevăzută a documentelor pe pergament emise de Cancelaria domnească în vremea lui Ștefan cel Mare** (Editura *Excelență prin Cultură*, București, 2015). Călcăm, adeseori, pragul vreunui muzeu istoric sau de artă, casă memorială sau asistăm la vernisajul vreunei expoziții, vizualizăm exponatele, ne entuziasmăm – și cam atât,

neîncercând să recompunem imaginea acelor meticuloși și talentați truditores anonimi (în mare parte): copişti, pictori, gravori, legători, restauratori – cei care, cu iubire, mîgală, profesionalism, luminează clipa. Și cum, din vremuri îndepărtate, s-a vrut a se dăruii cuvântului acea mantie de solemnitate regală care să dăinuie, s-a inventat pergamentul – un produs mult mai rezistent decât papyrusul. Interesant parcursul său istoric!

Aceasta a fost și intenția celor două coordonatoare ale proiectului sus-amintit, de a prezenta un scurt și atotcuprinzător istoric al pergamentului, cu rădăcini adânci în plin secol al III-lea î.Hr. În cercetarea unui asemenea tip de document, important este a distinge între autentic și fals. Și exemple concludente ne oferă savanții Lorenzo Valla (1405-1457) și Jean Mabillon (1632-1707) cei care, cu o „extraordinară subtilitate”, după cum se afirmă în „cuvânt înainte”, „au știut să vadă în documente munca celui care le-a redactat”, făcând distincția între autentic și „relevanța istorică” a documentului cercetat. Dacă munca de investigare, de autentificare și de restaurare a unui document este recunoscută, prin desemnarea numelor acelor care au format o echipă, nu același lucru putem să spunem despre cei care au trudit, efectiv, la realizarea actului final, autentic, al unui pergament. Și nu ne referim doar la demersul complicat al fabricării pergamentului – ca fundament al viitorului document, ci și la copistii care rămân doar „actori” ai istoriei. O finalitate măiastră a unor geniali anonimi care înfloresc sub privirea noastră... de atâtea milenii. În amintirea lor, un sentiment de

gratitudine!

Albumul **Pergamentul... o poveste** ne prezintă istoricul fabricării pergamentului, cu origini în îndepărtatul oraș antic grecesc, Pergam (cu a sa faimoasă, cândva, bibliotecă de pe Acropole), centrul producției și al exportului de pergamente. Detalii despre tehnicile minuțioase și speciale ale procesului de fabricație al pergamentului. Un demers încurajat și promovat în epoca lui Eunumes al II-lea. În prezentul volum, coordonatoarele Gabriela Dumitrescu și Elena Badea și-au propus și au realizat, măiestrit, o documentație specială și instructivă privind Pergamentele emise de Cancelaria domnească din vremea lui Ștefan cel Mare – aflate în zestreă Bibliotecii Academiei Române. În Cancelaria domnească ștefaniană, un rol determinant l-au avut scribii și diecii. Ei și-au lăsat amprenta asupra celor 33 de documente istorice cercetate și restaurate, dintre care 13 își păstrează sigiliul original, iar 20 – fără sigiliu. Jumătate dintre pergamente au fost „manufacturate” din piei de vițel (51%), restul fiind obținute din piei de capră (27%) și din oaie (21%). E posibil ca pieile să fi fost în mare parte de proveniență autohtonă, pentru că în perioada respectivă ființau deja ateliere de pergamentari în Țările Române, înființate de meșteri italieni. Pe baza investigațiilor realizate de Cristina Carșote și Irina Petroviciu – de la Muzeul Național de Istorie a României, dar și de Elena Badea și Lucreția Miu – de la Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare pentru Textile și Pielărie, ne sunt oferite detalii extrem de valoroase. Aflăm că documentele emise în timpul lui Ștefan cel Mare au un caracter solemn, impus, în primul rând, de prezența unui sigiliu, realizat din ceară roșie de care atârna un fir de mătase roșie; specială fiind și acea „cruce-ajută”, invocare creștin-ortodoxă, de la începutul fiecărui text. Impresionează atât pergamentul, „de bună factură” și de „calitate superioară”, cât și cernele utilizate, „bine preparate” și de „bună calitate”. Scrierea pe aceste pergamente domnești s-a realizat cu „cerneală ferogalică”. După o analiză minuțioasă, privind aspectul general al fiecărui document, echipa de cercetători apreciază structura bine organizată și disciplinată de la Curtea domnitorului moldovean. Așa se face că pe toată durata domniei sale, nu au slujit decât trei mari logofeți. Unul dintre aceștia, Tăuțu, i-a fost devotat domnitorului timp de 29 de ani. Pentru o mai bună organizare și coordonare, echipa era formată dintr-un număr restrâns de scribi și erau păstrați, timp îndelungat, doar acei dieci care puteau instrui pe cei mai tineri. În adevăr, rolul diecilor era unul special, de a transmite informații strict necesare cu privire la redactarea și scrierea viitoarelor documente. Arhiva Bibliotecii Academiei Române este bogată și diversificată, tematic. Ea cuprinde peste 500.000 de documente istorice, „acte publice și particulare, scrise în slavonă, latină, română, greacă, turcă sau armeană”, din perioada secolelor al XIV-lea până în secolul al XIX-lea. O sursă inepuizabilă pentru tinerii cercetători.

O călătorie intergalactică

Ioana Rusu

Viitorul și schimbările lui au constituit întotdeauna un miraj pentru oameni. Tocmai de aceea, aceștia, curioși din fire și atrași de misterul viitorului, au încercat să afle răspunsuri adresând întrebări divinității, cercetând zodiile ori ascultând legendele ghicitoarelor în bobi. Să „vezi” viitorul nu este doar apanajul misticilor sau al creatorilor de pelicule cinematografice, ci a devenit o preocupare constantă a cercetătorilor și a oamenilor de știință. Dar cea mai simplă metodă de a(-ți) vedea viitorul este să-l imaginezi prin intermediul literaturii. Au rămas în istoria literaturii universale scriitorii care, în momentul publicării, au stârnit valuri de polemici. Arhicunoscut este cazul lui Jules Verne ce era considerat un avangardist, un futurist, un naiv, ba chiar nebun din cauza cărților care, în timp, l-au dovedit un adevărat vizionar înzestrat cu o imaginație debordantă și un talent unic. Un „epigon” al lui Jules Verne este **Costantin Haralambie Covatariu**, un scriitor preocupat de viitor, deși experiența sa de viață îl recomandă drept un „veteran” al luptei cu misterele lumii. Cea mai recentă apariție editorială a acestuia se intitulează, exotic și incitant „Zaedy” și a fost anticipată de scrieri precum: „Urieșii”, „Peripețiile regelui Căiță”, „Magnolia”, „Salvatorul”, „Saturn”, „Piatra lunii”, „Împreună”, în versuri poeziile: „Zi pe Marte” și „Mulțumesc soarelui”. În esență, povestea este clasică: în viitorul îndepărtat (anul 2222), din rândul pământenilor supra-viețuitori ai unui cataclism, se ridică un tânăr instruit, educat, ce reunește toate calitățile necesare unui salvator al lumii. Apelând la vasta educație, la instrucția militară oferită de bunicul lui, la nava sofisticată și la ajutorul unor prieteni, protagonistul Vezina reușește să-și îndeplinească visul și să salveze omenirea. Peripețiile prin care trece, experiențele pe care le are și lumile pe care le străbate vor face deliciul cititorilor. Dacă tema centrală a romanului este clară și urmărește într-o oarecare măsură linia tehnologiilor avansate și futuriste dar și a declinului planetei, lucrarea ascunde, dincolo de picanteriile unei călătorii interplanetare, niște teme subsidiare. Astfel, legătura de sânge, ființială a scriitorului cu meleagurile moldave apare în tot ceea ce scrie, este și face **Costantin Haralambie Covatariu**. Tocmai de aceea o parte a acțiunii se petrece în frumoasa Bucovina, pe plaiurile Cristineștilor (satul natal al

scriitorului) și ale Herței.

Dincolo de frumusețea meleagurilor descrise, răzbate dragostea față de graiul moldovenesc. Când este întrebat ce limbă vorbește, personajul principal răspunde: moldoveneasca arhaică...cum să n-o cinstesc? Cu ea în față m-am născut, în pătuțul meu drag, legănat atâția ani de bunica mea. Uimitoare este abundența detaliilor tehnice (vezi descrierea navei cu care personajul călătorește prin univers) sau bogatele cunoștințe din domeniul astronomiei sau zoologiei. Spre exemplificare, am ales un fragment din descrierea planetei *Sadness*: maimuțe urlătoare sau plângătoare numite capucini care se hrănesc în urma furtului de pui și ouă, pe care-l operează în cuibul păsărilor când acestea sunt plecate după hrană pentru puii lor. Mulțimea detaliilor legate de pregătirea militară a eroului (ce trădează detalii biografice din tinerețea autorului), descrierea amănunțită bazată pe unele date concrete, ce reies din anii de cercetări, a unor planete din afara sistemului nostru solar, scot în evidență un scriitor documentat, informat, preocupat de ultimele descoperiri științifice și tehnice. Dincolo de insolitele aventuri ale personajelor, cititorul poate vedea preocuparea autorului pentru diverse aspecte ale vieții cotidiene: relația nepot-bunic bazată pe sinceritate, corectitudine și seriozitate. Dacă Vezina este în conflict cu tatăl, de bunicul său îl leagă multe amintiri și experiențe de viață unice dar, mai ales, o relație de sânge indestructibilă. Apar în text și simboluri literare clasice: eroul care își primește răsplata în urma depășirii rebelor după ce beneficiază de ajutorul prietenilor, izbăvitorul care apare în persoana unei femei (invers decât în povestea biblică), apocalipsa care vine ca urmare a comportamentului nesăbuit al rasei umane. Interesantă este onomastica personajelor în acest roman: personajele au nume cu rezonanță istorică: Deceneu, Vezina, Maruca. Il invităm pe cititor să cerceteze sursele de inspirație, aflate undeva în istoria depărtată a poporului român...

Dar ce impresionează de-a dreptul la această scriere este seria de desene aflată la finalul cărții. Desenele aparțin autorului, sunt executate manual și reprezintă diverse nave ce apar de-a lungul romanului. Este de remarcat migala cu care au fost trasate contururile desenelor care nu sunt linii continue, ci șiruri de cercuri minuscule. În concluzie, **Costantin Haralambie Covatariu** propune cititorului o lectură inedită, incitantă, o operă SF completă: are aventură, propune tehnologii inovatoare, promovează valori locale și, mai ales, îndeamnă la muncă asiduă, continuă, spre atingerea idealurilor personale, lucru de care a dat dovadă însuși scriitorul prin prezentul roman.

De ce, pentru mine, Oceanul Pacific a devenit un obiectiv de călătorie?*

(Fragmente)

Oceanul Pacific este atât de îndepărtat de România, încât a reprezentat un obiectiv de călătorie, doar în visele mele. El a devenit tot mai bine conturat abia după 5 aprilie 2019, când la Roman, în cadrul manifestării culturale „Caravana scriitorilor”, am lansat cartea „Calotă de gheață, pinguini și... temperaturi estivale în Antarctica”, care m-a consacrat ca fiind primul scriitor – călător în șapte continente, din literatura română.

Traseul a fost ales de mine, și, din motive economice, mi-am propus sejururi de 3-5 zile, doar în unele țări insulare din Oceanul Pacific, în Filipine, Papua Noua Guinee, Insulele Solomon, Vanuatu, Fiji, Tonga, Noua Zeelandă, la care s-a adăugat Polinezia Franceză, care este o țară din alte mări franceză, „pays d'outre-mer”, denumirea particulară dată pentru această colectivitate din alte mări franceză.

Ideea unui ocol al Pământului mi-a venit imediat după ce am constatat că distanța București – Doha – Manila – Port Moresby – Honiara – Port Vila – Suva – Nuku'alofa – Auckland – Paapeete, de 25.242 de kilometri, este

mult mai lungă decât distanța Paapeete - Los Angeles, - Paris - București, de 18.171 de kilometri.

La luarea acestei decizii a contribuit și lectura cărților lui Jules Verne, „Ocolul Pământului în 80 de zile” și „Cinci săptămâni în balon”, ambele apărute prima oară sub

egida Editurii *Hetzel*, în 1872, respectiv, în 1863. Dar, nu mi-am dorit un ocol al Pământului în 80 de zile, ci în maxim... 40 de zile, efectuat nu pe căi maritime ori terestre, ci pe căi... aeriene, însă nu cu.. balonul, ci cu... avionul.

Alături de cărțile de ficțiune ale lui Jules Verne, motivantă a fost și cartea „Ocolul Pământului în șapte luni și o zi” călătorie făcută cu A.S.R. Principele Carol, moștenitorul tronului”, apărută prima oară în 1924, în patru volume, Egiptul”, „India”, „Japonia”, „Pacificul și America”, scrisă de generalul Constantin Găvănescul. Călătoria a avut loc în perioada 20 februarie – 21 septembrie 1920, când au fost parcurși 62.255 de kilometri, din care 38.000 pe căi maritime și 24.255 pe căi terestre (...)

Acest survol al Pământului a fost prevăzut în perioada 18 septembrie – 22 octombrie 2019, adică în... 34 de zile, cu... opt sejururi în insule din Oceanul Pacific și o durată de zbor de... 54 de ore și 45 de minute, adică peste două zile și două nopți, pentru a parcurge o distanță de 43.413 kilometri, mai mare decât lungimea de 40.075 de kilometri, a ecuatorului.

Un prim motiv al acestui periplu în jurul lumii a fost pasiunea mea de a călători, care mi-a fost insufletă de mama mea, profesoară de geografie. Când am început școala, eu știam de existența Marelui canion ori a Marelui recif de corali (...)

Un al doilea motiv a fost pasiunea mea, de fapt, dependența mea față de scris, căpătată în perioada cât am activat ca profesor la fostul Institut de Învățământ Superior din Bacău, devenit Universitatea „Vasile Alecsandri” (...). Această carte de călătorie a făcut ca

numărul scrierilor mele din această categorie să ajungă la 14 (...). Începând cu 1 noiembrie 2019, sub egida Editurii Rovimed, din Bacău a apărut o colecție de cărți, cu denumirea „Călătorii în șapte continente”, înscrisă în cercul de pe coperta anterioară, în care au intrat

pe rând toate aceste în cărți, dar în ediții adăugite și revizuite.

Al treilea motiv l-au constituit caracteristicile superlative ale Oceanului Pacific, comparativ cu celelalte oceane.

Astfel, el are cea mai mare suprafață, de 181.340.000, respectiv, 166.240.000 de kilometri pătrați, cu tot cu mările secundare, respectiv, fără. De asemenea, adâncimea maritimă cea mai mare, de 11.022 de metri, din Groapa Marianelor, este tot în Oceanul Pacific. Un alt superlativ îl reprezintă numărul de peste 25.000 de insule (...). O notă aparte a acestui ocean o reprezintă prezența meridianului 180o, denumit și linia de demarcație a datei, la care se câștigă ori se pierde o zi, dacă este trecut de la vest la est, respectiv, invers (...)

Următorul în seria de motive l-a reprezentat biodiversitatea endemică a insulelor din Oceanul Pacific, cum ar fi, dintr-un număr de ordinul sutelor (...)

De asemenea, vizitarea acestor state insulare reprezintă o motivare, dar și o provocare, deoarece se merge pe urmele unor mari exploratori, ca de exemplu, portughezul Fernando Magellan sau britanicul James Cook, amândoi uciși în lupte cu aborigenii, în insule din Oceanul Pacific, în Mac-tân, respectiv, Hawaii, și cu trupurile rămase în mâinile inamicilor, ca trofee de război (...)

Nu ca un ultim motiv, acest survol al Pământului, cu escale numai în insule din Oceanul Pacific, pe chelțulă proprie, a prezentat pentru mine, ca scriitor, posibilitatea trăirii unor inedite experiențe de călătorie, care transpuse pe hârtie au un mare potențial de atractivitate pentru cititori, alfel spus, nu m-am întors din acest periplu, mai mare decât lungimea ecuatorului, cu... mâinile goale, ci doar cu... buzunarele golite.

* Din volumul în lucru „*Survoul Pământului, cu escale în exotismul Oceanului Pacific. Filipine, Papua Noua Guinee, Insulele Solomon, Vanuatu, Fiji, Tonga, Noua Zeelandă, Polinezia Franceză*”

Doru Ciucescu

Județul Bacău, promovat la Târgul de Turism al României

Romulus-Dan Busnea

Romulus-Dan Busnea

Serviciul Public Județean pentru Promovarea Turismului și Coordonarea Activității de Salvamont Bacău (SPJPTCAS) a participat la ediția de toamnă a Târgului de Turism al României (TTR), care a avut loc în perioada 14 - 17 noiembrie 2019, la Centrul Expozițional „Romexpo” din București. Prezența reprezentanților serviciului s-a concretizat în activități dintre cele mai diverse desfășurate la stand: prezentarea obiectivelor turistice ale județului Bacău sub forma unor itinerarii tematice și proiecții de filme, a unor materiale promoționale (broșuri, pliante și hărți bilingve, flyere, mape, DVD-uri) despre pârtia de schi „Nemira” și traseele montane, stațiunile balneare și turistice, muzeele, casele memoriale și colecțiile etnografice și de artă populară, dar și a unor evenimente majore, precum Festivalul Antic „Tamasidava”, care se desfășoară anual în municipiul Bacău și care a fost propus pentru a deveni marcă înregistrată.

Un material nou realizat în acest an prezintă trasee turistice tematice în județul Bacău, unde turiștii sunt invitați să parcurgă itinerarii tematice (culturale, naturale, muzeistice și ecleziastice). Informațiile pot fi găsite în patru pliante, câte unul pentru fiecare

tematică, așezate într-o mapă, pentru a fi mai ușor de utilizat în călătorii. Fiecare traseu pornește din municipiul Bacău și traversează județul, trecând prin localitățile cu cele mai importante obiective turistice, vizitatorii fiind ghidați de harta desenată pentru fiecare traseu în parte.

De asemenea, pe durata celor patru zile de târg, vizitatorii standului au mai avut posibilitatea de a degusta din produsele și preparatele tradiționale oferite de producătorii de pe Valea Muntelui, în cadrul unui savuros festin gastronomic.

Promovarea turistică a județului Bacău a fost susținută și de Ansamblul folcloric „La Porțile Neamului”, din comuna Palanca, coordonat de Liliana Atomulescu, care a încântat publicul cu un recital de muzică și dansuri populare specifice Văii Troțușului, una dintre cele mai atractive zone turistice de pe plaiurile băcăuane. Reprezentanții SPJPTCAS Bacău au mai purtat discuții despre potențialul turistic al județului și au întreprins acțiuni de informare despre beneficiile turismului pentru economia locală, regională și națională.

(Continuare în pag. 12)

Petruș Andrei

Marea literatură se găsește întotdeauna în trecut, mai puțin în prezent și cu totul precar în viitor.

(Theodor Codreanu)

Pe hărțile literare din cabinetele de limba și literatura română din liceele de altădată două nume străluciau în Bacăul cultural: **Vasile Alecsandri**, poetul solar și **George Bacovia**, poetul selenar.

„Acel rege al poeziei” va fi avut și el, fără îndoială, în inimă melancoliei, tristeții și dureri sufletești, de vreme ce Elena Negri („Steluța”) i-a murit în brațe pe vaporul care îi aducea în țară din Italia dar în poezie el a rămas „veselul Alecsandri”, sintagmă care se pare că nu prea îl bucura. Avem în vedere doar pastelurile sale care alcătuiesc partea cea mai rezistentă a operei lui lirice.

„Pastelurile sunt un șir de poezii, cele mai multe lirice, de regulă descrieri, câteva idile, toate însuflețite de o simțire așa de curată și de puternică a naturii, scrise într-o limbă așa de frumoasă încât au devenit fără comparare cea mai mare podoabă a poeziei lui Alecsandri, o podoabă a literaturii române îndeobște.” (Titu Maiorescu - „Critice I”, E.P.L., București, 1967, p.158)

Soarele, izvorul vieții, este totodată și izvor de inspirație în pasteluri. Conform „Dicționarului de simboluri” (Editura „Artemis”, București, 1994): „Soarele se înfățișează ca o manifestare a divinității (epifania uraniană). Frate al curcubeului, el strălucește în pastelurile alecsandriene mai tot timpul anului, fiind ochiul cel bun în timp ce luna este ochiul cel rău. Soarele îndeplinește funcția ambivalentă de psihopomp ucigaș și de hierofant inițiativ.”

În „Republica”, Platon face din soare o imagine a Binelui: „Soarele este izvorul luminii, al căldurii, al vieții, simbol al lumii și al ploii, aspectele yin și yang al iradierii însuflețitoare.”

„Razele soarelui, în număr de șapte, corespund „celor șase dimensiuni ale spațiului și dimensiunii extracosmice, figurată de însuși punctul central. Acest raport între iradierea solară și geometria cosmică este exprimat în Grecia prin simbolul pitagoreic.”

Soarele este și principiul secetei. Este un simbol al nemuririi. Este *Arborele Lumii - Arborele Vieții*. Soarele, spiritul universal, ochiul lumii, se află în centrul cerului așa cum inima se află în centrul pământului. Principiul solar este figurat printr-un număr mare de flori: crizantema, lotusul (sau nufărul), floarea-soarelui; și animale: vulturul, cerbul, fluturele iar prin metal: aurul.

Luna este yin, principiu pasiv fiindcă răsfărânge lumina soarelui, principiu activ. Cei doi aștri reprezintă esența și substanța, forma și materia. Divinitatea soarelui de amiază este înfățișată ca un vultur ținând în cioc șarpele înstelat al nopții. Este simbolul cosmic al psihismului cu rol de educație, de conștiință, de disciplină, de morală.

Tihna boierului Alecsandri a fost visată și de Eminescu, în alte stanțe și cadente, dar în tablouri sensibil apropiate: *Perdelele-s lăsate și lampele aprinse. În sobă arde focul...* (Vasile Alecsandri - „Serile la Mircești”); *Cu perdelele lăsate/ Șed la masa mea de brad./ Focul pâlpâie în sobă/ Iară eu pe gânduri cad.* (Mihai Eminescu - „Singularitate”).

Și Alecsandri și Eminescu sunt firi meridionale, frigul siberian fiindu-le dezagreabil: *În păduri trăsesc stejarii! E un frig amar, cumplit* (V. Alecsandri - „Mezul iernei”); *UH! Ce frig... îmi vâd suflarea!* (M.

Alfa și Beta poeziei române: Vasile Alecsandri - poetul solar

Eminescu - „Cugetările Sărmanului Dionis”).

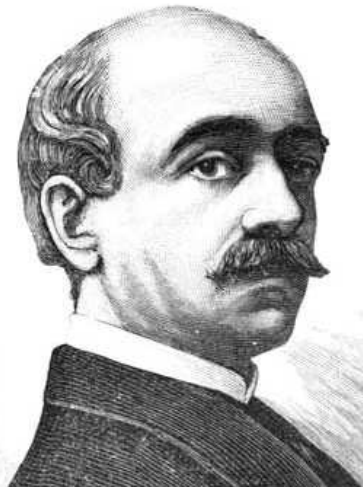
Oricum, de la Ovidiu citire, care se teme de Nordul înghețat, atât pentru Alecsandri cât și pentru Eminescu, iarna de pe aceste meleaguri este cumplită: *Din văzduh cumplită iarnă cerne norii de zăpadă...* (V. Alecsandri - „Iarna”); *Când crivățul cu iarna din nord vine în spate...* (M. Eminescu - „Când crivățul...”); *Ziua scade, iarna vine, vine pe crivățul călare...* (V. Alecsandri - „Sfârșit de toamnă”); *Miazănoaptea-n visuri d-iarnă își petrece a ei viață/ Doarme-n valurile-i sfinte și-n ruinile-i de gheață...* (M. Eminescu - „Memento mori”).

În atari condiții, focul devine „scump tovarăș”. „Focul, conform dicționarului citat, corespunde sudului, culorii roșii, verii, inimii (...). Focul este simbolul divin esențial al mazdeismului”.

Asemeni alchimistului, poetul produce nemurirea la focul cuptorului său, foc ce nu-l arde dar care îl mistuie: *În sobă arde focul, tovarăș mângâios...* (V. Alecsandri - „Serile la Mircești”); *Reia-mi al nemuririi nimb/ Și focul din privire...* (M. Eminescu - „Lucașfărul”); *Atuncea focul mi spune povestea mai frumoasă...* (M. Eminescu - „Când crivățul cu iarna...”).

Puțini poeți din întreaga lume îl pot egala pe Alecsandri în ceea ce privește dorul de duce: poetul străbate lumea celor trei continente: Europa, Asia și Africa iar exotismul simbolistilor în pastelurile sale își are izvorul: „Pe coastele Calabrei”, „Linda - Raia”, „Mandarinul”, „Pastel Chinez” ș.a.

Asistăm la o adevărată simfonie a anotimpurilor: „Sfârșit de toamnă”, „Iarna”, „Oaspeții primăverii”... Momentele zilei sunt și ele surprinse în nesfârșita lor curgere: „Dimineața”, „Noaptea”, „Serile la Mircești”... și Sărbătorile religioase: „Florile”, „Paștele”, Muncile câmpului:

„Plugurile”, „Sămănătorii”, „Secerisul”, „Cositul”; Portrete: „Portret” (dedicat princesei Natalia Ghica), „Rodica”, „Mandarinul”; Tablouri desprinse din „România Pitorească”: „Bărăganul”, „Malul Siretului”, „Valul lui Traian”; Fauna și flora spontană: bujorelul, romanița, clopoțelii, sulcina, toporașii, cimbrul, condurii doamnei, rochiți de rândunele, busuioac, dediței, garofițe etc.; Fenomene atmosferice: „Tunetul”, „Gerul”...

Se poate spune că Alecsandri a anticipat parnasianismul prin pastelurile sale impresioniste, acestea fiind descrieri de natură iar mișcarea și viața apărând abia în final, ceea ce l-a determinat pe Bogdan Petriceicu Hașdeu să afirme că: „Mult mai drag mi-e viul negru decât albul fără viață”. („Alb și negru”).

Limbajul poetic alecsandrian are farmecul trecutului ca rochia de mireasă a bunicii, la care, „elitiștii”, firește, strămbă din nas. Unele epiteve vor fi preluate și de Eminescu: palida lumină, alba lună, zână dragălașă, dulce farmec ș.a. Câte o comparație încă nu și-a pierdut candoarea și savoarea: *Ea pare Zea Venus (Alecsandri); Ți-ar părea mai mândră decât Venus Anadyomene* (Eminescu). Antiteza, procedeu prin excelență romantic, apare și la

Alecsandri: în contrast cu tabloul static, în care se arată lumii „frumosul ideal”, se află „un câmp de aspră luptă”... „pătat cu sânge negru acoperit de morți” (Serile la Mircești”).

În privința versificației: dacă la Alecsandri predomină troheul și dactilul, Eminescu își manifestă predilecția pentru „iambii suitori”.

Versul amplu, de 16 silabe este înlocuit uneori de Alecsandri cu cel de opt și șapte silabe: „Bradul”, „Rodica”, „Florile” ș.a. ridicat la perfecțiune de Eminescu în capodopera literaturii universale „Lucașfărul”.

Comparații și metafore care nu-și pierd prospețimea: *Frunzele-i cad, zbor în aer, și de crengi se deslipesc/ Ca frumoasele iluzii dintr-un suflet omenesc* (V. Alecsandri - „Sfârșit de toamnă”). Sâni unei copile ce se scaldă sunt doi nuferi plutitori iar celelalte naiade sunt încântătoare forme de albe străluciri („Flori de nufăr”).

Pastelul „Iarna” cu celebritatea-i cunoscută încă de pe băncile școlii, are și el câteva comparații care și-au păstrat tinerețea: *Fulgii zbor, plutesc în aer ca un roi de fluturi albi, ... Soarele rotund și palid se prevede printre nori/ Ca un vis de tinerețe printre anii trecători...* *Ca fantasmă albe plopii înșirați se pierd în zare...*

Parcul dendrologic alecsandrian este singurul care a rămas netăiat de străini: *Și răchitele se-ndoaie lovindu-se de pământ. Răchitele vor dăinui și-n poezia eminesciană: Dulce-i umbra de răchiti. (Lasă-ți lumea)*

Pe vremea aceea, fauna încă popula pădurile noastre: *Iată cerbi cu stele-n frunte carii trec pe punți de aur* (V. Alecsandri - „La gura sobei”), în poezia eminesciană: *Și prin viețel de va-luri,/ Prin mișcarea naltei ierbi,/ Eu te fac s-auzi în taină/ Mersul cârdului de cerbi.* („O, rămâi”) și în aceea a meteorului de geniu Nicolae Labiș: *Lumea-mi se-nvârte pe osia dură/ În anotimpuri de frig și căldură/ Și când furtunile mă bântuiesc./ Cerbii și vulturii mei o privesc.* („Primele iubiri”).

Vasile Alecsandri este poet al luminii cu mult înaintea lui Lucian Blaga: *Lumina e mai caldă și-n inimă pătrunde* („Sfârșitul iernii”), *Din zarea luminoasă vine-un lung șir de cucoare* („Cucoarele”), *Zori de ziua se revarsă peste vesela natură/ Prevestind un soare dulce cu lumină și căldură* („Dimineața”), *Dar lumina amurgește și plugarii către sat,/ Hăulind pe lângă pluguri, se întorc de la arat.* („Plugurile”).

Pe lângă antiteza romantică, iată și laitmotivul simbolist: *Vin Florile cu soare/ Și Soarele cu flori.* („Florile”).

Dacă adăugăm poeziile din ciclul „Ostașii noștri”, doinele și lăcrămișoarele, legendele care alcătuiesc o adevărată „Iliadă” a poporului român, proza, jurnalul de călătorie și teatrul („Nu știu dacă am creat teatrul național dar știu că i-am adus un mare concurs.”) atunci avem imaginea completă a scriitorului Vasile Alecsandri, așa cum numai Titu Maiorescu putea s-o proiecteze: *În Alecsandri vibrează toată inima, toată mișcarea compatrioților săi, câtă s-a putut întrupa într-o formă poetică în starea relativă a poporului nostru de astăzi. Farmecul limbei române în poezia populară - el ni l-a deschis; iubirea românească și dorul de patrie în limitele celor mai mulți dintre noi - el le-a intrupat; frumusețea proprie a pământului nostru natal și a aerului nostru - el a descris-o; [...] când societatea mai cultă a putut avea un teatru în Iași și București - el a răspuns la această dorință, scriindu-i comedii și drame; când a fost chemat poporul să-și jertfească viața în războiul din urmă - el singur a încălzit ostașii noștri cu raza poeziei. A lui liră multicornă a răsunat la orice adiere ce s-a putut deștepta din mișcarea poporului nostru în mijlocia lui. În ce stă valoarea unică a lui Alecsandri?*

În această totalitate a acțiunii sale literare. (Titu Maiorescu - „Critice II”, E.P.L., București, 1967, p.291)

Așa încât, *sătul de fantasmagoriile postmoderniste, de proza banală deghizată în salbe de versuri albe și slabe, lipsite total de poezie, recitesc Alecsandri. Pastelurile sale sunt „vindecătoare de nevroză” într-o lume întoarsă pe dos și într-un sat în care bubuie manelele celor întorși din diasporă; astfel terapia prin artă pare posibilă.*

Facem vorbire despre actualitatea clasicii pentru a combate kitsch-ul actual, maculatura, manelele, nechezolul poetic, ingineriile așa zise poetice.

(Continuare din pag. 2)

30. ȘI URMĂTORII?!...

Comparații și judecați. Amprenta noului este atotă acaparatoare, într-un marș triumfal al Capitalismului Cuceritor și Dominator cu exprimări de începuturi primitiviste în conduite și acumulări. Orfan de certitudini și de perspective pentru cei mulți și conduși spre...ce?. Totul întâmplându-se în numele și spre binele acestora, dar despre care aceiași gânditor pe care l-am mai citat aici (Hegel) spunea: „Poporul este cea parte dintr-un stat care nu știe ce vrea”. Eu voi spune și că românii știu ce vor, dar se lovesc de cerbicia (și interesele) conducătorilor lor. Ceea ce nu poate însemna altceva decât că aceștia profită de el într-un chip josnic și premeditat. Cu prisosință și cu obrăznicie. Valori eterne, precum respectul față de țară, de sine, față de om și de interesele lui legitime, față de familie, de muncă, de cinste și adevăr, se risipesc în neant precum aburii dimineților încălzite de promisiunile iluzorii și deșarte. Toate au devenit doar amăgiri, sub asediul cotidian al luptei pentru putere și dominație, dorință acerbă de control și stăpânire a destinului celor mulți, niciun în folosul acestora. Creind lumi paralele într-o țară dezbinată între „ai noștri” și ceilalți, conform sloganului „cine nu e cu noi, e împotriva noastră”. Cu abuzuri de putere, de declarații sforăitoare, cu minciună și hoție duse la extreme. Fățarnicie și golănie cu ștaif. Dispreț față de lege. Insecuritate socială. O Românie în disoluție, cu cel mai mare fenomen de migrație cunoscut vreodată la noi. Delațiune, ură, dezbinare și răzburare. Sărăcie și foame, analfabetism cronic și funcțional, deflagrație demografică, vânzări și răpiri de copii, cu industrii ale plăcerilor sexului și cerșitului în plină manifestare prin țările Occidentului prosper și, chipurile, civilizate. O țară a brandului second hand în materie de alimentație, vestimentație și autovehicule. Toate, manifestându-se sub auspiciile neocolonialismului dominator, nerostit dar prezent printre noi. Făcându-ne să ne amintim de cuvintele pline de tâlc ale celebrului scriitor evreu Șalom Alehem, în versiune autohtonă: *halal de noi, suntem români!* Și dacă până prin anii '60 „lumina” ne venea de la Răsărit, acum soarele românilor răsare de la Bruxelles și Washington, spre a apune la București. Așadar: în loc de un 30 zâmbitor și întremător de certitudini, avem parte de un 30 posomorât și cu mesaje ascunse. Ceea ce mă face să exclam: *vai de biet român, săracul / înapoi tot dă ca racul!*...

„OSÂNDA” lui Toader Ungureanu, la aniversare...

Constantin Zărnescu

TOADER UNGUREANU reprezintă unul din cele mai caracteristice și relevante cazuri de autori plurivalenți, exercitându-se în toate genurile literare (poezie, schiță, povestire, nuvelă, roman, chiar publicistică) și care s-au făcut cunoscuți în spațiul românesc-transilvănean, după Revoluția din Decembrie 1989. Originar din mirificul spațiu al Dornelor (n. 23 decembrie 1941, la Șarul Dornei, Bucovina), el a studiat științele economice la Cluj-Napoca, rămânând pentru toată viața în Ardeal (pe Valea Someșurilor, pe blânda și întinsa Câmpie a Transilvaniei, în speță Gherla – spațiu al prozei lui Pavel Dan și Ion Agârbiceanu), formându-și o solidă cultură, având cărți de sertar, imprimate și editate, în condițiile libertății de expresie, după 1989.

S-a afirmat despre scriitorul TOADER UNGUREANU că face parte din acele „talente native, specific moldovenești, creatori de universuri originale și stil inconfundabil” (sintagmă ce i-a aparținut, cândva, lui George Călinescu). Iar în recenzii, prefetele, sau postfetele ce i-au fost consacrate, el a fost fixat în registrul prozatorilor care vin dinspre orizontul științific, tot mai vizualizat, în contemporaneitate. El însuși se autodefineste ca „om al cifrelor”, „economist”, „finanțist” etc., sugerându-ne coordonate ale unui univers stufos, sofisticat, pliat peste o tradiție ilustră: de la Creangă și Odobescu, la Sadoveanu ș.a. S-au integrat, s-au împletit, astfel, nestăvilita forță narativă, nativă, cu „muncile și zilele”, „destinate cititului, scrisului și socotitului – vraiei cuvintelor”, cum s-ar fi exprimat un Nicolae Manolescu. Ca un profund simbol al obsesiei acestui autor față de „rădăcinile” și locurile natale, unde și-a lansat și majoritatea volumelor, editate, tipărite în Transilvania – „acele mirifice Dorne și vetrele lor, Șarul, Câmpulungul”, „Țara Dornelor”, cum le numește undeva), TOADER UNGUREANU figurează, din 2006, și în edițiile anuale ale Enciclopediei Bucovinei.

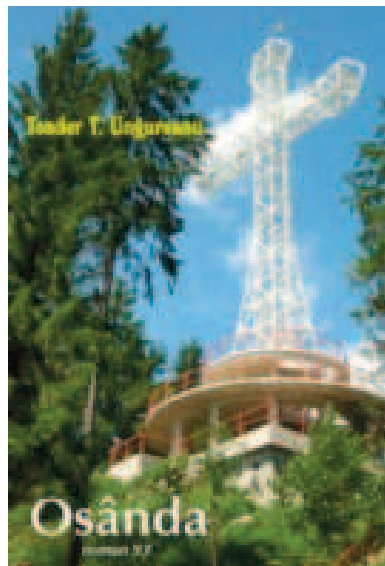
Prozatorul TOADER UNGUREANU se află în fața unei importante vârste aniversare, ca autor, împlinit, original și complex a 18 cărți. I le vom enumera, cronologic și bibliografic, în aceste momente jubiliare, care, de acum, aparțin (și) istoriei literare. Monografia „Spitalului orașanesc Gherla”(1989) Volumele de poezie Mi-e dor (2001), Gânduri pentru prieteni (2002), Și stropii grei (2005), La colț de uitare (2007); apoi, o serie de volume de proză, care i-au adus recunoașterea publică din partea cititorilor și a criticilor literari; povestiri, schițe, nuvele – le vom enumera tot cronologic: **Regăsiri în timp** (2000), **Sub semnul scorpionului** (2004), **Nu aștepta luna mai** (2007), **Condannat la viață** (2007), **Și visele pot fi trăite** (2008), **Dragoste și durere** (2009), **Al cincilea anotimp** (2010), De curând a văzut lumina tiparului volumul de poezie **Privește cum ninge** (2011).

Dovedind o fidelitate de excepție față de editura clujeană *Napoca Star*, Toader Ungureanu a continuat să publice, conturându-și și împlinindu-și destinul literar (și) romanele: **Rătăcitorul** (3 volume – **Triumful vieții**, **Destinul**, **Dincolo de hățisuri**, în 2006); pe urmă romanul mitic și politic **De dragul ochilor tăi** (2010),

„**Cărările destinului**” (2011), premiat în martie 2011, fiind partizanul unui stil baroc și creatorul unor teme obsedante, seriale, gândite trans(modern), în jurul destinului omenesc – surprins ca „întortocheat labirint al vieții”, cu „aventuroși eroi”, ce reușesc „să tragă viața și soarta – pe sfoară”, sclavi ai unor trude și sacrificii aleatorii, nu de puține ori pândite de vremi și conjuncturi, primejdite de inutilitate socială și (iată un concept din științe!) de relativitate.

Osânda, creația de față, are, ca subtitlu, din partea autorului, sintagma, îndrăzneț altfel: „roman SF”, obligându-ne să-i examinăm toate convențiile artistice: până unde este „științifico-fantastic” și de unde începe un strâns „roman-pamflet”, despre „noi tirani” și „partide unice”. Tema cărții este preluată din actualitatea și... irealitatea năucitoare, imediată și e înălțată la gândirea politică, (inter)planetară”, „globală” și „galactică”!

O țară – ascunsă, tănuțită în umbra „lizerelor unor păduri seculare”, a trăit o îndelungă istorie „dictatorială”, iar cetățenii ei au produs un „cutremur” social (o revoluție), devenind, în urma unor noi viclenii și manipulări, „roboți humanoizi”, în urma succedării unor regimuri „de tranziție”, la fel de „umane precum fusese, înainte, uman comunismul!...”. O politică insidioasă și aleatorie, făcută cu oameni vechi, dar simulând noul, i-a împins, iarăși, pe cetățeni, în docilitate, minciună, acceptare, supunere, instalându-se o „altă tagmă roșie” și „unicitate partinică”, după un principiu, dictat, șoptit, ca o parolă: „Și eu sunt p...-ist!... Iar tata-meu, Dumnezeu să-l odihnească, a fost comunist!...”. Pluripartidismul nu-i decât un simulacru, produs de „formațiunile satelite”, în frunte cu partidul „solidarității democratice”, „Partidul Dreptății”, „Partidul Libertinilor”, „republicanii” și „popularii” ș.a. Guvernări îndoielnice, tranzitive, însă visând puteri

(și alianțe) interplanetare, globale, iarăși, „galactice”. Politicienii așa-zisi „noi și curați”, precum Vidreanu Voicu, Lăcustă, Oinea, sunt, de fapt, foști: pădurari, polițiști, tractoriști, ce s-au trezit, peste noapte, deputați și senatori – corupți, lași, trădători ai intereselor națiunii, „făcând băi de multime mai mult chiar decât dușurile de acasă”, iată o subliniere de un umor negru, artistic al romancierului-pamfletar Toader Ungureanu.

Țara ce ar fi trebuit să fie reconstruită, după cumplita *Revoluție*, e în pericolul de a deveni un alt gulag, din moment ce unii se îmbogățesc din arme și droguri, furate sau fabricate, spre ilustrare, săpun fin, industrial, de esență necunoscută (poate, din grăsime de om, ni se sugerează – cum au făcut naziștii în timpul războiului, ce au umplut Germania falimentară de săpun, produs din cadavrele evreilor, gazați, având grijă să și consemneze aceasta pe fiecare bucată destinată igienei arienilor!). Într-o societate „automatizată”, „robotizată”, precum cea a „andromeniilor”, un oarecare fost specialist în păduri, nu în drept, deputatul Lăcustă, reușește să tracă prin Parlament

o „inovație” a sa, numită chiar *Legea Lăcustă*, aleatorie și criminală, până într-acolo încât „eroii și martirii Revoluției” să fie uitați, oficial; iar bătrânii să ajungă cu desăvârșire ignorați, tăindu-li-se drepturile sociale și „bruma de pensie”; iar, în cele din urmă, „dreptul la viață”. *Legea Lăcustă* nu se opriese aici, ci propusese, încă, pe lângă teleportarea (mutarea forțată, spre alte galaxii, a bătrânilor, deveniți inactivi, neputincioși), impusese, încă, eliminarea drepturilor copiilor, ale suferinșilor cu handicap (ne amintim: la intrarea în lagărele naziste, cei apti de muncă erau puși pe un rând, însă handicapații, copiii, bătrânii și bolnavii, pe alt rând, cel ce ducea la „dușurile” aducătoare de moarte, apoi la crematoriu); controlul strict al sentimentelor partenerilor – „planificarea familială” etc. „Traseiștii”, „sforarii”, „băieții deștepti”, ca și „noii baroni” (găștile politice) votaseră *Legea Lăcustă*, bătrânii ajungând sacrificai și „experimentele dramatice” ale guvernărilor „roboților tehnocrați” și noilor politici „științifice”, trăind după un dicton (biblic): „vecuim, răbdăm, supraviețuim!...”

Idealul, cândva nobil, al generațiilor vârstnice, acela de a vedea, într-o zi, generația fiilor și nepoților lor „ducând o viață mai bună și mai dreaptă”, fără „șomeri” (ori „curbe de sacrificiu”) se vede ruinat, în fața apariției și instaurării unor noi spaime, amănări, neajunsuri, minciuni (nu doar electorale!), neîmpliniri; în fața unei vieți din nou frântă, sechestrate, „arestate”, amenințate, frustrate etc., visând un alt „cutremur” (politic), o altă soluție – adică o... altă, nouă *Revoluție!*...

Legalizarea, plină de cruzime, a teleportării (mutării) bătrânilor, în alte galaxii, de către „aleșii humanoizi”, oficializare a neputinței vârstnicilor „de a-și alege singuri destinul” și de a-și „analiza și proteja singuri, sufletul, libertatea, stările lăuntrice” îi fac să-și imagineze alte „revolte spontane”, împotriva acelor „activiști ai tehnocrației” – creierile manipulate”, instituind vechea teroare (și un alt partid unic!...). „De unde oare această tentație neconținută și nesfârșită, devenită malefică, de a crede numai în progres?... De ce nu ar fi și nu ar exista MESIA?...”, se întreabă un personaj vârstnic, văzând acele demonice și sterile obsesii ale (savanților) Direcției Cosmice de Cercetare, îndreptate mereu spre viața altor galaxii (precum „VIRGO COMA”, sau „BERENICE”), decât spre „viața de-acasă”. Relativitate absurdă și utopie!...

Acel realism pragmatic al vieții, cândva, s-a metamorfozat, iată, în „irealitate imediată” și în vis și utopie stearpă, fantastă, în viață virtuală”, pe ecranul gralbastu al computer(landului). Infinitul – căutat pe pătratul ecranului, în „secitate”, în „uscăciune”, „sterilitate”, încă una din întrebările dramatice, finale, ale romanului-pamflet este: „unde se află iubirile de-o vară?... Chiar de-o seară?... Unde vă aflați, în amintire și în memorie, voi, fetelor?...”

Dincolo de viziunea SF, romanul *Osânda* devine politic și fixează, de profund, și tema celor „mulți și obidiți”, supuși „osândiți”, a „psihozelor politice” și a unui cult, devenit excesiv de mincinos: al „cifrelor de plan” – paragrafe matematice ale realizărilor”, în stare să susțină și să facă credibilă o falsă „propagandă”.

„Nu încercase nicio clipă să disece *Legea Lăcustă*”, să-i cunoască întreg conținutul, să-i descifreze secretele, ascunse, după literele întortocheate! Era conștient de inutilitatea încercărilor, dacă ar fi făcut-o!... Era conștient de lupta opoziției, slabă cum era, cu șlehta de lupi nesăuți, ajunși, sus de tot, la putere. Mirat, el privi de la distanță docilitatea, inconștienta și supunerea SOCIETĂȚII, în viziunea politicianilor, fără scrupule, care, în concepția lor, făceau totul, spre binele acelor mulți!... Societatea se rupse, chiar din primii ani ai așa-zisei democrații. Nu mai exista clasă de

mijloc!... Se împărțise, fără voie, în clasa de sus – bogații – și clasa de jos, a celor care-și duceau traiul, în neajunsuri, în miserie și frică!... O SOCIETATE fără coloană, fără viziune și fără viitor!... O PLANETĂ A PIERZĂNIEI, uitată parcă de GALAXIA ce-o acceptase, ca pe o fiică!...”

Alte și alte subiecte și teme se interferează, se împletesc, în structura și țesătura romanului *Osânda*: spălarea creierelor și uitarea de sine, fericirea, ce nu ar trebui aruncată „dincolo” de „răul morților” (Styxul, în chip mitic); și nu în ultimul rând, mereu aprinsă, în subconștientul oamenilor, idee de revoltă a „maselor, pe marile, largi bulevarde ale Andromeniei, întru o (mereu nouă) căutare a LIBERTĂȚII; și a razelor „stelei Speranței” – o mistică a tuturor religiilor omenirii.

Astfel, **OSÂNDA**, ca roman științifico-fantastic, poate fi citit (și) într-o notă și o cheie cu totul ispititoare și profundă a „romanului pamflet politic”, fiind, indubitabil, cea mai valoroasă și realizată viziune artistică a poetului, nuvelistului și romancierului contemporan Toader Ungureanu, creator nativ, de excepție, moldav, trăind în Transilvania de peste o jumătate de secol, autor al unei opere împlinite.

(Continuare din pag. 10)

...Târgul de Turism al României

Aceștia au mai avut întreveneri cu reprezentanții ai agențiilor de turism, ai autorităților locale și județene din diferite zone ale țării, ca și cu o serie de organizatori de evenimente cultural-artistice, în vederea implementării unor parteneriate care să aducă un aport substanțial promovării județului.

„Întrucât considerăm că județul Bacău are un mare potențial de creștere, ne bucurăm că am avut prilejul de a prezenta în detaliu cele mai frumoase și de interes obiective și atracții turistice din județul nostru”, au declarat reprezentanții SPJPTCAS Bacău.

Activitățile desfășurate la standul de turism al județului Bacău au fost prezentate într-un reportaj realizat de un post de televiziune TV. Serviciul băcăuan mulțumește pe această cale Primăriei comunei Pălanca, reprezentată și în acest an de Ansamblul folcloric „La Poștile Neamului”, coordonat de dna Liliana Atomulese, pentru programul de înaltă ținută artistică susținut în fața vizitatorilor târgului de turism, un adevărat reper identitar și o sursă de mândrie locală și națională. De asemenea, mulțumiri și reprezentanților comunei Ghimeș-Făget, respectiv firmei „Degustarium”, magazin specializat în comercializarea de produse alimentare montane, precum și firmei „Good Origins”, producător de săpunuri naturale, pentru modul în care au susținut promovarea turistică a județului Bacău.

Astfel de activități desfășurate în comun constituie oportunități de dezvoltare, valorificare și promovare a potențialului turistic al județului Bacău, drept pentru care s-ar conveni ca și la edițiile viitoare ale TTR să se alătore și alte instituții publice sau firme private, care doresc să sprijine strategia de dezvoltare durabilă a județului Bacău.

Târgul de Turism al României are ca principal obiectiv consolidarea industriei turismului din țara noastră, prin promovarea zonelor de atracție turistică și a serviciilor din România, dar și prin organizarea de conferințe și sesiuni de dezbateri în care sunt abordate problemele industriei de profil, împreună cu instituțiile publice cu atribuții în acest domeniu.

PROVERBIUM

Virgil Mocanu

Recompensă, relație socială concretizată în acte de întărire pozitivă - satisfacții de ordin material sau moral - a comportamentelor dezirabile manifestate de subiecți, în vederea menținerii și a repetării lor cât mai frecvente.

1. Lucrul are rădăcini amare, dar fructe dulci.
2. Celui ce muncește, lui i se cuvine cinste și plată bună.
3. Tăranul muncitor E vestit ca Domnitor.
4. Cel ce se ostenește, acela din muncă trebuie mai întâi să guste.
5. Meșterul cel bun umblă ca banul din mână în mână.
6. Rădăcinile învățaturii sunt amare, dar fructele dulci.
7. Omul care știe carte De toate are parte.
8. Cine știe carte are patru ochi.
9. Omul învățat o palmă de loc n-are, dar, și lumea toată, țara lui.

10. Cel ce cinste de la obște cere, trebuie mai întâi pentru obște să se ostenească.
11. Pe acela mai mult să cinstești, ce pentru a lui cinste, pentru a lui țară, pentru al obștei folos, cade în primejdii.
12. Viteazul atunci mai mult se cinstește, când pentru folos obștească se războiește.
13. Cinstea cea mai mare, aceluia i se cuvine ce se jertfește pentru țara sa.
14. Cine pentru țara sa mult se sârguiește, cel mai bun părinte se socotește.

15. De la omul cinstit e destul un cuvânt.
16. Vorba unui om cinstit face mai mult decât un zapis.
17. Pe cel mai cinstit ca un model să-l păstrezi, și după el să urmezi.
18. Cei la inimă curați, de toți sunt lăudați.
19. Lăuda se cuvine celor drepti și cinstiți.
20. Lăuda norodului, cea mai mare cinste.

21. Omul bun încapă oriunde.
22. De omul bun nu fuge nimeni.
23. De omul bun și de vremea bună nu te mai sature.
24. Faptele bune, în lume/Îți lasă nemuritor nume.
25. Cu fire blândă pe toți prietenii îi ai.
26. Mielul blând sugă la două oi.
27. Blândul/Moșteneste pământul.

28. Când muierea te iubește și cinstea ți-o păzește, trebuie și tu să-i suferi celelalte ale ei cusururi.
- Lucrul cel mai important care poate fi degajat în urma analizei maximelor de mai sus, îl constituie caracterul multiform și normativ al recompensei și al valorii,

ca sub-elemente ale învățării prin întărire a comportamentelor dezirabile în general, a celor de muncă și de învățare, a sacrificiului pentru binele și folosul comunității, a purtării corecte și bonome în societate și a fidelității conjugale, în cazul nostru. Am precizat, „multiform”, datorită variatelor forme concrete pe care recompensa sau valoarea le iau în actele gratifi-cante pe care le facem, și „normativ”, pentru că, atât mărimea, cât și prioritatea cu care ele se acordă, sunt stabilite în funcție de valoarea morală a comportamentului executat. Ilustrăm cele spuse cu ajutorul materialului paremiologic amintit.

Pentru activitățile de muncă și de învățare, spre exemplu, agentul de întărire îl reprezintă compensarea incomfortului și privațiunilor inerente acestora (v. poz. 1, 6, 9), prin consecințele sau efectele benefice ce le vor produce asupra calității vieții subiecților în cauză. Finalmente, acestea restabilesc echilibrul emoțional temporar dereglat, readuc persoana în perimetrul confortabilității psihice pierdute, intensifică comportamentele învățate, și sporesc, totodată, probabilitatea reiterării lor cât mai frecvente. Alți factori motivatori ai consolidării și creșterii frecvenței de repetare a deprinderilor de muncă căpătate, sunt atestarea și recunoașterea măiestriei profesionale (poz.5), reputația de om liber, neatârnat de nimeni (poz. 3), asocierea comportamentului deprins cu posibilități și capacități imposibile de atins în alte condiții (poz.7-8).

Motive de menținere și de repetare frecventă a comporta-mentului învățat sunt relevante și de pozițiile 2, 4, adevărate prescripții cu caracter normativ în privința premiei indivizilor. Este, de altfel, și cazul pozițiilor 11-14, care recomandă și stabilesc mărimea recompensei și prioritatea acordării ei, în raport de serviciile și de sacrificiile făcute de individ pentru folosul și binele comunității din care face parte.

Recompensele sunt acordate nu numai pentru consolidarea cunoștințelor și deprinderilor de muncă și de studiu achiziționate, ci și pentru promovarea stărnicească a stilurilor comportamentale dezirabile. Conduitele bazate pe cinste și dreptate (poz. 15-17), de pildă, sunt gratificate prin investirea celor care le adoptă cu un statut moral superior, care le permite să obțină din partea celor ce îi cunosc și cu care interacționează credit neonditionat de alte garanții decât de propriul cuvânt, iar în alte cazuri, chiar să fie ridicați la rangul de repere morale pentru ceilalți membri ai obștei.

Pentru persoanele ale căror reacții și răspunsuri la solicitările mediului social sunt de genul formulelor 21-27, gratificarea rezidă în bunăvoința și plăcerea celorlalți de a-i avea ca parteneri de interacțiune și de coabitare, în avantajul soluționării mai facile a problemelor de ordin social, sau în șansa de-a își nemuri numele prin actele filantropice făcute. În sfârșit, dragostea și fidelitatea față de partenerul de cuplu (poz. 28), trebuie la rândul-i întărită în contra scăderii sau stingerii ei, dacă nu printr-o reciprocitate echivalentă, măcar printr-o acceptare tacită a eventualelor sale slăbiciuni și imperfecțiuni.

DE LA UN GÂND LA ALTUL

Dumitru Brăneanu

În decembrie lumina picură în cântecele geruite de bucuria colindătorilor

Decembrie, lună de începuturi, de bucurii, de tristeți, de geruri sau blândeți, imprezibilă și neliniștită precum o scroafă în călduri, înălțătoare și decadentă în același timp, sfâșiată de urletul lupilor și îmblânzită de harul Domnului. Decembrie – o lună în care istoria umanității și-a croit destinul spre veșnicie prin scâncetul de înger al unui copil ceresc. Decembrie – luna prin care am reușit (ce destin măreț!) să ne adunăm cu toți frații sub aceeași binecuvântare Dumnezeiască – România. Ne-am dezghețat sufletele și inimile, într-o vărsare de sânge inutilă și neverosimilă, la recomandarea unor servicii obișnuite cu loviturile de stat pe meridianele lumii, acolo unde interesele marilor mahări au fost atinse! Ne-am executat cu sânge rece tinerii, pentru ca scenariul să fie perfect – 60.000 de victime. Ghinion! N-au fost mai mult de 1300! Cei care au orchestrat carnagiul n-au înțeles nimic din modul de a fi al acestui popor. Popor care cu un veac în urmă își întregea ființa, luptând eroic în cel mai inutil și criminal război care a avut loc vreodată! O vărsare de sânge și distrugerii de destine care astăzi încă își strigă nevinovăția până la cele mai înalte ceruri, încât însuși Dumnezeu și-a acoperit slava cu rușinea de a fi zămislit aceste creaturi numite oameni. Măcel pornit de niște rigi cu mințile bolnave, cu mâinile pătate de sânge nevinovat și cu ochii înveninați de ură, în numele unei ideologii dictate de însuși tatăl dracilor. Probabil că atunci când Dumnezeu lucra la facerea omului, Lucifer i-a distras atenția de la treabă, în timp ce alți draci au turnat venin, drojdie

de minciună, esență de mândrie, suc de orgoliu, sirop de fiară și aromă de ipocrizie în aluatul din pulbere de stele din care plămădea omul. Ce-a ieșit? În general un monstru cu două picioare, ceva între înger și diavol! Un iudocain perfect apt să ucidă, să înșele, să-și vândă semenii și să-l alunge pe creator la lada cu vechituri a umanității. Să fim bine înțeleși: există oameni după chipul și asemănarea Domnului. Sunt încă foarte mulți. Nu masa socială este problema. Problematici sunt liderii politici și clasa conducătoare de la toate structurile și nivelurile de organizare a societății umane. Foarte puțini dintre ei poartă chipul dumnezeirii! Pentru a-și salva creatura, Dumnezeu le-a inspirat oamenilor religia iubirii prin Fiul Său și prin preoți, dar și prin poeți, muzicieni și artiști plastici. Altfel spus, prin magia cuvântului, profunzimea spațiilor divine din muzică, prin fascinația culorilor din arta picturii și a formelor subtile și pline de subînțelesuri ieșite de sub dalta sculptorului. Și în toate aceste opere, prezența duhului lui Dumnezeu ca un miez de curcubeu și înțelepciune.

Începutul lunii decembrie a însemnat desăvârșirea unității noastre în vatra strămoșească a vechii Dacie. Cu câteva mici excepții, ea s-a realizat în hotarele pe care le-am moștenit nu de la romani, cum fals se afirmă, ci de la părinții noștri geto-daci. Act istoric realizat de

o clasă politică de excepție, responsabilă și implicată în frunte cu familia regală. Să dăm cezarului ce e al cezarului și istoriei acestui neam, adevărul faptelor sale! Nu întâmplător un mucalit m-a întrebat dacă știu ziua halloweenului românesc. Firește că nu știam. Răspunsul: *Ziua Națională a României, când toți se îmbracă în haine de patrioți*. Decembrie – luna în care ne-am câștigat libertatea! Am ieșit din întunericul ateu și am intrat în tunelul întunecat al secularizării și al neomarxismului globalist, la capătul căruia se vede o lumină parcă provenită de la o lampă cu petrol de 12 focuri. Măreață perspectivă pentru un popor care a schimbat șaua estică cu cea vestică... Pentru un popor care din colonie sovietică, cu un oarecare grad de libertate, a devenit o colonie a onora mai hrăpăreți, coloniști veniți de prin preriile vestului domestic. Altfel spus, am schimbat cojocul sănătos de mocani cu unul sintetic, nesănătos, dar modern și fals, de filizoni. Ce ne-a adus *Revoluția din decembrie '89*? Peste ruinele unei economii înfloritoare, zeci de mii de supermarketuri și molluri aparținând, firește, mahărilor occidentali. Un sistem bancar aservit intereselor străine și mai ales posibilitatea de a călători liberi pentru a lucra la cele mai înrobitoare și dezumanizante munci în menajeriile occidentale, pentru un pumn de euroi. Dar cu ce preț? Cu familii distruse, copii ai nimănui, un tineret debusolat și în derivă, părinți care își vând copiii pe nimic, bătrâni uitați prin subteranele sociale și fete vândute la bucată pentru prostituția occidentală (nu-i așa, rafinată și globalizată!). Să nu uităm creșterea exponențială a consumului de droguri în rândul tineretului. Iată câte lucruri bune ne-a adus schimbarea de paradigmă! A! Să nu uităm libertatea de a ne consuma energia pe discuții interminabile, sterile și inutile pe televiziuni, radio, online, în piețe, biserici, și mai puțin pe muncă și dezvoltare. Spuma intelectualității românești contribuie la dezvoltarea celor care, chipurile, ne vor binele! Acasă mediocritatea își întinde tentaculele, care ne sufocă. Persistă întrebarea rimată: în douăzeci și doi cine-a tras în noi? Cine sunt teroriștii? După 30 de ani nimeni nu știe adevărul. Așa să fie?! Probabil că hologramele unor extraterestri deghezați în teroriști au desăvârșit opera de afirmare a revoluției române. Să nu uităm totuși lucrurile pozitive, cum ar fi: am adunat toate rablăle Europei și le-am depozitat în loc de produse agricole; am ajuns să avem un autoturism la doi locuitori; deținem cele mai scumpe mașini pe cap de locuitor; creștem poluarea în mod exponențial în urma mașinilor se-cond-hand; avem supermarketurile pline cu cele mai diverse produse, majoritatea din import; omorăm porcii țărănilor prin așa-zisa febră porcină în preajma sărbătorilor și mai ales ne importăm propriile produse agricole; avem festivaluri mari de muzică rock, cu cel mai bine cotate vedete, vile ca în occident etc. *Trai, neneacă, și veselie generală!*

Decembrie înseamnă și Sf. Nicolae, și Moș-Crăciun, dar și Nașterea Domnului Iisus Hristos. Bucuria de a trăi creștinește în pace cu noi înșine și cu Dumnezeu. Să facem daruri celor dragi, să primim daruri. Să ne împărtășim din lumina îngerească a **Nașterii Domnului Hristos**. Să ne spălăm cu apa sfințită a botuzului de păcatele, patimile și metehnelile noastre. Să ne înălțăm prin sângele atâtor generații vărsat pentru înveșnicirea neamului nostru prin binecuvântarea colindelor și cântecelor de sărbători. Steaua magilor să ne călăuzească spre Betleemul inimilor noastre! Nașterea Domnului să ne fie motiv de unitate și credință în valorile culturale ale acestui popor genial, care a reușit ca poeți și compozitori anonimi să realizeze o varietate de texte de bună calitate, pentru colindele ce străbat Grădina Maicii Domnului de la un capăt la altul. Avem cele mai multe și variate colinde dintre popoarele Europei. Păcat că pe cât suntem de geniali, pe atât suntem de naivi, creduli și ușor de manipulat de toate secăturile pământului! *Sărman popor, în țară bogată! Nu te-ai iubit niciodată!* Pentru un an, să lăsăm discordiile și patimile dintre noi, să ne umplem sufletele cu nectarul colindelor și al urăturilor noastre strămoșești din vremuri imemorabile. *Azi cu strămoșii cânt în cor/ Colindul sfânt și bun./ Tot moș era pe vremea lor/ Bătrânul Moș-Crăciun./ Și acum te las. Fii sănătos/ Și vesel de Crăciun./ Dar nu uita cât ești voios./ Române, să fii bun.* „La mulți ani!”, cu multă sănătate și să aveți un an bogat spiritual și material! Ah, era să uit: ne va fi bine dacă vom fi uniți!

Victoria Fonari
(Rep. Moldova)

TOP

O fetiță colecționează
Fotografii-călătorii
Cu pomi de crăciun
Și vede-n ei – filosofie
Dorințe în culori
Sigilate
Cutii goale
Cu fundițe ornate
Și saci cu mucava
Dar printre crenguțe
Și fire
Stele
Zâmbete
Lumini
Îmbrățișări
Îngerii au topul lor
De pomi
Printre acele fotografii.

MACRAMEU DIN UMBRE

O iarnă cu nămeți
În crengile de gheață
Răsună clopoței
În fulgii princhindei
Cu țurțuri zgribuliți
Din măluri zdrențuroase
Se învelește-un răuleț
Ce se-ntrece cu cei de pe săniuș
Copacii fac cărare
În negrul lor contur
Și stuțărișul desenează
Pe vânt coroane
Lei, valuri
Iar pe zăpadă
Zâmbete
Imprimă
Căldura mânilor
Și urmele vrăbiuțele
Fixează stele

VALS ÎN ALB

Îmbătrânirea – bizară asociere a timpului de iarnă
Căderea unui fulg nu merită s-o comparăm cu nepuțința
Regretele-n zădar vor merge prin zăpadă – nu vor avea căință
În greutatea lor pieri-vor în adânc – Vor dispărea chiar până și în gând – Acoperindu-se cu fulgi,
ce cad melodios
Dansând deasupra lor un vals
lin și duios.
Un vals în alb rotește
Fundalul nopții sure
De nouri cenușii
Ce-n frac negru atent se-mbracă...
De albul fulgilor zglobii
Frigul iernii a dispărut
Și pișcă doar o fierbințeală
Ă dansului neîncetat sub nori
Cu fulgi și trecători

ÎNTRERECERILE SĂNIILOR DE UMBRE

Disting note muzicale
Din picături de gheață
Se transformă în rațe de soare
Noaptea este spulberată
Clădirile dansează
Copacii se dezechilibrează
Iar străzile distrate
Se-ntrec pe sanii de umbre
ce fug pe șosele
Și unghiurile unite
În cercuri se-asamblează
Oglinzile de apă
Fulgere mii pictează
Și apa înghețată
de deget se lipește

Și în tăcere
Din frunze imaginea
Zdrobită crește.
Și straturile
detalii zugrăvește
Verdele e năruit
Albastrul – erodat
în gheață-i viscolit
Și apa simte cum
timpul s-a oprit...

PLIMBARE PE SOARE

Mă plimbu prin soare
Deși pe pământ e iarnă
Rup o rază
Și încă una
Apoi încă vreo trei
Rădăcina de foc rămâne
Mâinile de foc îngheață
Și razele se decolorează amorf.
Mișcarea focară dispare
Iar degetele-mi devin pustii
Deși pot pipăi fără atingere
Căldura se ascunde-n cristale
Lumina moleculară dispore
În viul din mine
De ce e lumină?
În mine?

INSCRIPTII PE ZĂPADĂ

Eu te-am negat
Tu m-ai creat
din fulgi de zăpadă
Am scris dorinți
le-am aruncat în apă
Iar tu le-ai adunat
din rugăminți
Eu am fugit
de lume în valuri de mare
Tu m-ai extras
din burta peștelui de vis
dar n-am ajuns în Paradis
Eu te-am negat
Tu m-ai creat
Mi-ai luat din aer
Mi-ai furat din stele
Dar sufletu-mi-e înghețat
Și frigu-n măști mi-e sugerat
admir peisaje tropicale
înfipte pe geam de cristale
Revin la vis
Nu poți să-l desprinci
Tu m-ai creat
Eu te-am negat

CAFEAUA ADUSĂ

Iarna. Dimineaua
Anunță graba
Dar ochi-mi sunt de somn,
Uitare, visare –
O totală relaxare:
Un miros de cafea,
Care-l aduce pe Moș Crăciun,
Cu sanie, cu zăpadă.
Iubitul meu
A creat cafeaua fermecată
Ce oferă dispoziție
Concentrare, dragoste,
Energie și contemplare.
Sărutul prin aroma de cafea
Are valoarea intensității...

SONET DE CRĂCIUN

Violetul scrie o poveste de Crăciun
În care toți sunt buni
Stele cu îngeri luminează
Fericirea ne îmbrățișează

Note muzicale
Zboară pe partitura astrală
Pământul este un coral pe cer
Pe care des îl neglijam

Considerându-ne concreți
Abstractizăm realități
Pășim grăbiți, la fleacuri aspirăm

Dar respirația noastră
Are altă valoare
Ea simte conotații primordiale.

Luca Cipolla
(Italia)

Myosotis

Né da primo o ultimo sole
ricavo linfa
e
quale voce
assuma il verbo
che carezza
mano di sorella
e mi sorregge
in cilestrine vesti..
annullami..
ch'io sia
piuma che trascende il velo,
bruma,
assorto nel primo refolo
di mattino
che si desta
e di petalo in petalo
infine vibrare.

Myosotis

Nici de primul ori ultimul soare
nu primesc limfă
și
care voce
să preia verbul
mângâind
mână surorii
și mă susține
pe după veșminte albăstrui..
anulează-mă.. să fiu eu
pană care transcende vâlul,
pâclă,
absorbit de prima adiere
a dimineții
care se deșteaptă
și petală cu petală
în fine vibrez.

Beatitudine

Quando uno spiraglio s'apre,
fenice muta
solo un istante sei,
beatitudine.
Vorrei galleggiare
sul mare della mutevolezza,
candido fotone
nel raggio incalcolato
ed assopito
venuto a consolare
l'orda passeggera.

Beatitudine

Când o deschizătură se
dezvăluie,
fenix mut
doar o clipă ești,
beatitudine.
Aș vrea să plutesc
pe marea mutabilității,
candid foton
în raza nenumărată și ațipită
ce a venit să consoleze
hoarda trecătoare.

Erato

Erato,
nata da terra,
su corde
apparenti cuciture
del tempo,
trecce,
silenti battiture,
ospedale di
coriandoli e colori,
calvario surreale!
Cosi, isola spersa sei,
Erato,
volpe in fuga,
dove il maestro
e dove il resto.

Erato

Erato,
născută din pământ,
pe corzi cusături aparente

ale timpului,
cosițe,
tăcute tastări,
spital de
confeti și culori,
calvar suprareal!
Astfel,
insulă pierdută ești,
Erato, vulpe fugară,
unde maestrul
și unde restul.

Piegato

Piegato
e ben disposto
a sentire il peso della luna
..scintille cristalline
trascendono l'istante
ed è meglio
piuttosto che
limitarsi alle memorie.
Il lago cela silenzi di morte
e il cigno stride all'ultimo
bagliore.
Profuma l'erba
e saliva è la terra
che sa di ferro,
scherma l'orizzonte
e chiude gli occhi
all'ultimo sipario
senz'applausi.

Aplecat

Aplecat
și bine dispus
să simt povara lunii
..scânteii cristaline
transcend clipa
și e mai bine decât să
mă limitez la amintiri.
Lacul ascunde tăceri de
moarte
și lebăda strigă ultimei sclipiri.
Parfumează iarba
și salivă este pământul
ce are gust de fier,
ecranează orizontul
și închide ochii
ultimei cortine fără aplauze.

Getting there

I walk a fine line, to give and receive,
Only my hope, it's right I believe.
To get to the place, we all long to be,
For the Great and the Good, we pray to see.
Humble in this world to help ease the pain,
As the drunk with no home stands out in the rain.
Is it for him, we take great care?
Or our own salvation when we arrive there?
Do we help for our own selfish needs?
For our own goodness, the act that it feeds
Will we take him and give him a bed?
Fill his stomach, so he's well fed?
Or will we show care, but not shed a tear?
For not getting there is our greatest fear!

Să ajungem acolo

Merg pe o linie subțire, a da și a primi,
Doar speranța mea e corectă, eu cred.
Să ajungem acolo unde toți ne dorim,
Ce e Mare și Bun ne dorim să vedem.
Umil în această lume să alin durerea,
Căci bețivul fără casă stă în ploaie.
Pentru el, ne facem milă,
Sau pentru noi când vom ajunge ACOLO?
Ajutăm pentru nevoia noastră egoistă?
Pentru propria bunătațe, hrănim,
Îl vom lua și îi dăm adăpost?
Îi umplem stomacul, să fie hrănit,
Sau arătăm compasiune, fără să vărsăm
o lacrimă?
Căci să ajungem ACOLO
e teama noastră cea mare!

Never Again !!

Never forget, those words said true,
But having said, if only we knew,
Never again and never forget,

Sadly though, we did and without regret,
And we did forget and we did it again,
At the sad thought, of those that remain.

Lives so cheap, so many gone,
Not even knowing, where they came from!
Never again and never forget,
But year after year, some never regret,
The same as the past, but seen now as right,
To use a war as a justified fight.

On Judgement day, they won't turn away,
They will be here for their debts to pay,
Never again and never forget,
And some to this day, still have no regret,
No shame, no honour, just a bad mind set,
Always were out, for what they could get !

Nicicând altădată!

Nicicând să nu uiți vorbele ce adevăr au grăit
De minte le ții, nicicând n-ai regret.
Nanicicând altă dată să nu le mai uiți
Nanicicând înc-o dată să uiți și greșeli să comiți
Căci tristețe provoci celor ce știu.

Vieți banale unii trăiesc,
Nu știu nici de unde nici încotro se grăbesc.
Nanicicând altă dată tu să nu uiți
Cum alții adesea n-au niciun regret
C-o luptă au luptat , ce dreptă au crezut
Ce, până la urmă, niciun preț n-a avut.

În ziua din urmă, drum îndărăt nu mai e,
Fiece suflet un preț de plătit are.
Nanicicând altă dată ei nu- ndrăznească a uita
Că ziua ce pierde nu poartă regret,
Nici onoare, rușine, doar un gând întinat
Că doar ce-a fost negru pentru ei a contat!

Andrew McAllister
(Anglia)

Gheorghe Ungureanu

STOP CADRU

Decembrie 2019

În urmă cu câțeva vreme, după ce Sfântul Andrei, Ocrotitorul de

neam și de țară poposea în fiecare casă, cu Ursitoarele, descântecele și usturoiul atârnat în frângerii la uși și ferestre, deasupra de praguri, să nu aibă pe unde pătrunde cumva Necuratul, cădeau cele dintâi ninsori ale anului. Lăsatul de sec, Moș Neculai cu barba căruntă, mâncarea de post până-n prag de Ajun, întemeiau iarna haină cu dinți în suflare, zăpadă și sloiuri de gheață. Ninge din înalțuri, cum numai la munte mai ninge. Pădurea se îmbrăca în argint, gârbovită-n omăt. Ici-colo, doar cârduri de ciori pătau cu negru nămeții. Fumul răzbătea printre draniți de case, sub fulgii troienite. După apusul soarelui, încheind treburile zilei, la lumina veștedă a focului sobei, sau a lămpii cu naft, urma pentru oameni, odihna mult așteptată, însoțind povestirile cu Muma Pădurii, cu draci, vrăji și strigoi, de țî se făcea părul măciucă. După un timp, în ogrăzi poposea mult așteptatul Ignat. Porcii erau scoși guvițând din cotete.... Mai către una din seri, brăduțul adus din pădure era împodobit, de părinți, pe furis, să nu fie văzuți de odrasle, cu nuci, covrigei și mere tăiate-n fâșii potrivite, hârtie și curcuze vopsite-n culori scânteinde. Era seara Nașterii Domnului. Vremea tuturor colindelor strămoșești. Cei mici, dădeau ghes să îl vadă pe Moșu.... coborând din poveste, îmbrăcat în straiile sale roșii ca focul, având plete, sprâncene stufoase, mustață și barbă, albe ca neaua. Din neguri venea, în fiecare an, în sănii de-argint, trase de cerbi, lingă prispă, și daruri în sac aducând, în noaptea albastră, când basmul părea într-adevăr că există. Ninge din înalțuri, flori dalbe cu fulgii cât palma. Ningeau, totodată, speranțe și vise în firea oricărui muntean. În ochi de copil, sfios privitor către zarea nemărginită, cu nasul alipit de fereastră-nghețată, gândul cel bun zbură la cele ce nici un matur n-a reușit nicicând să dezlege, decât numai și numai atunci când avea o asemenea vârstă. Ninge în prag de Crăciun, cu fulgii de-a valma. Se ieșea în cășlegi. Mâncarea era iarăși de dulce. Vinul aburind în ulcele se bea pe-ndelete. Din cer, cobora Anul Nou. Sfântul Vasile cel Mare, cu Urșii, Caprele, Jienii și Urăturile sale, de parcă tot Raiul și Iadul descălecau, deodată, în ropotul tobelor, în pocnet de bice, în clinchet de clopoței și zornăit de talânci, Frumoși și Urăți barbar dănțuind pe pământul amortit sub zăpadă cât gardul. Câteva zile de-a rândul satul vuia ne-ntrerupt. De Bobotează, în curtea bisericii, oamenii locului înălțau o cruce de gheață. Pleca în alai Chiraleisa. Sfântul Ion încremenea bocnă pârăul. Omătul purtat de viforniți trecea peste toate, până se troienea într-o vale. Ulițele scârțâind sub zăpadă, erau pline de sănii. La tot pasul puteai întâlni copii și maturi îmbujorați în obraji. Anul se arăta să fie bogat. Femeile așezau stative-n casă. Țeseau pănură groasă pentru obieli și sumane. Taftă albită pentru ițari. Catrințe și poclăzi învârstate. Impleteau mănuși, colțuni și flanele. Coșeau ii și năframe. Ștergare de masă. În șezători scărmanau lână. Cu furcile înfipte sub brăuri, o toarceau din fuioare. Cei mici făceau țevi la sucală. Alături de fete, băieții pe laviți cântau, povesteau, pețindu-și viitoarele soațe. Fetele chicoteau rușinoase. Așa era altădată. Pe vremuri...

Toader - Titi Roznovanu

Tineretea lui Costică a lui Petrea Nichifor

Era vara și aveam în acel an doar cinci anișori și jumate când, moșul Ștefan, fratele lui tata, de la Bacău, mai mare ca tata cu patru ani, o venit în satul natal Herești, la frate și surori, cu bucurie c-o ieșit la pensie. Au depănat amintiri din copilăria și adolescența lor, cum s-au orientat și descurcat după ce-o murit bunicul nostru Petrea Nichifor Roznovanu – părintele lor. Aveau car cu boi, cum nu era altul în sat, sanie, grapă, plug și tot ce-o rămas după ce tatăl lor a plecat la ceruri. Tata și unchiul Ștefan – foarte tineri pe atunci - au mers într-o zi, la târgul - vestit pe valea Siretului – din Pașcani, cu carul cu boi moștenit de la tatăl lor – bunicul Petrea, al nostru. Nu prea aveau experiența târgului. O venit vreo trei oameni care cunoșteau mai bine negoțul, s-au apropiat de boii care mâncau lucerna pe proțap și i-o întrebat pe cei doi adolescenți:
- Mă copii, de vânzare boii, cu sau fără căruță?
- De vânzare, bade!
Prețul târgului pentru boi era cam 4 -5 mii de lei perechea, dar acești copilandri ca să scape de barasnici – cumpărători sau vânzători intermediari – o zâs amândoi într-un glas, după ce „amatorii” au întrebat cât costa:
- Da bade, îs de vânzare!

- Si cât cereți pe ei?
- Apoi, măi bade, perechea asta de boi face cam 12 mii de lei!
- Măi băieți, nu mai lăsați nimic din preț?
- Dacă matale vrei să-i cumperi, ne mai târguim, mai vedem.
- Eu nu vă dau mai mult de 10 mii.
- Ei, măi bade, nici pe neatale, nici pe-a noastră: 11 mii și batem palma!
- Și dau eu aldămașul, o zis barasnucul.

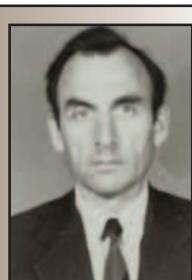
I-a vândut, iar tata cu fratele sau Ștefan, abia după ce a plecat cela cu boii de funie, o realizat că nu au ce-njuga la car, ca să se întoarcă acasă. Tata, fiind mai mic-avea 14 ani - o început să plângă, că ce-o să zică mama lor - bunica noastră peste ani. Insa fratele mai mare Ștefan l-a liniștit:
- Costică, luăm o pereche de giuncani - boi tineri până în doi ani -cu vreo 3 - 4 mii de lei și mergem acasă și cu ceva bani în buzunar.
- Da măi frate, cum spui, așa facem. Au luat o pereche de giuncani frumoși, plāvani, i-au înjugat la căruță și-au plecat spre casă. Mama Maria îi aștepta cu zama de găină, brânză de vaci scoaptă cu smântână, alivenci și-o ulcea cu vin.
- Măi băieți, v-aștept de la amiază -

ceasul era cam trei - cu mâncare și mămăliuța caldă. Dar ce-ați făcut, că aștia nu-s boii noștri?

- Ba-s ai noștri, mamă
- Da'cum așa, cum s-o întâmplat?
- Ei mamă, i-am schimbat, căci am vrut să luam alții mai tineri.
- Da nu v-o înșelat barasnicii?
- Cum așa, da' crezi că noi nu știam mersul târgului? Inci ne-o rămas vreo 7 mii de lei.
- Bătă-vă norocul, de-acum am nădejde, ca sunteți mărișori - tu, Ștefan ești flăcău și să ai grijă și de Costică - el e încă un copil.

Și s-o descurcat în viață, cei mici s-au deprins cu munca, Ștefan a plecat ca ucenic la districtul CFR din Roman, Regionala Iași și după câțiva ani, s-a stabilit la Bacău, unde s-a și căsătorit cu o fată din acel oraș, și-a întemeiat familie, a făcut casă, a avut 4 copii.

Costică a deprins meșteșugul lucrului cu lemnul și fierul, dar mai ales a învățat de mic să cânte la frigon. Șeful fanfarei de la Herești - Toader Cotovan, mai mare cu 6 ani decât el- l-a cooptat în fanfară. Astfel, tata, încă de la 15 anișori câștiga bani și-i aducea acasă la mamă care era văduvă și mai creștea încă 4 fete, surorile lui Costică-tatăl meu. Singur a ridicat o casă nouă, sură, magazie și și-o făcut tot felul de unelte pentru gospodărie și pentru lucrul pământului. Când i-o venit timpul și-o făcut armata sub comanda capitanului topometrist Constantinescu Ion, iar după lăsarea la vatră s-o-nsurat cu cea care i-a fost dragă încă dinainte de armată, au făcut nunta conform tradiției, au avut 8 copii și au trăit până la adânci bătrânețe împreună, având bucuria împlinirii că toți copiii fiind la casele lor. Au devenit și ei bunici - marea

Romica Ghica

Viață de după moarte

După cum scrie la Sfânta Carte, Sufletele foștilor trăitori Colindă lumea prin orice parte Atât printre noi cât și printre nori.

Și amicul meu Romeo G. Sebac

Neputând a intra în contact cu ele, Deși credința că ar fi sexisistă, N-am decât să cred că-s mici minciunile Și c-așa ceva, de fapt, nu există.

Orice lucru este bun la ceva

În lumea asta, clar, se știe După cum, clar, s-a constatat, Nu-i lucru care să nu fie Bun, cel puțin, de aruncat.

Unui confrate cam anonim (Apropo de „Omul de adevăr se supără”)

Să-l mai scot din anonim, O epigramă i-am compus, Dar fi'ndcă nu l-am laudat, O, ce-a sărit de fund în sus!

Celor ajunși (pe căi oculte)

Mă mir și-am ochii triști De cum, o! se poate Un deget să nu miști Și să ai de toate!

Unui nebun din bloc

Ranchiuos și sadic în tot ce face, De o răutate crasă, un smintit, Ne șicanează, nu ne lasă-n pace, Că așa vrea el a se face simțit.

Teatrul zilelor noastre

Adrian Simeanu

Se-ntâmplă la „Davila”

De niște ani, în Brumar. Un festival argeșean al teatrului de studio și de forme noi. Se joacă, succesiv, pe ambele scene. Timp de zece zile, în această toamnă. Se-adună oameni din țară, de-afară care lucrează-n domeniu. Unii, celebri deja. Alții, vrând a le călca pe urme acestora. Promițatori și dâșii arătându-se cert. Ocazie pentru localnici să se delecteze cu niște spectacole demne de văzut. Măcar unele dintre ele, cu siguranță. La fel și cei mici, căci nu-s uitați nici ei...

Toamna asta, fură nouăsprezece reprezentatii pentru adulți. Susținute de artiști din Armenia, Ucraina, Moldova, Bulgaria. Apoi, din Arad, București, Brăila, Constanta, Galați, Iași, Piatra Neamț, Sfântu Gheorghe, Pitești. Regizori ca Serban, Berceanu, Mazilu, Hausvater, Afrim, Bocsardi, Juncu, (ca să numesc doar câțiva) ne-au arătat cam ce pot. Cum gândesc o montare, dac-o reușesc. Dacă transmit printr-înșa ceva. Și merg la inima publicului, până la urmă. Că doar așa-i rostul strădaniei lor, în esență...

Desigur, nimic din toate-acestea nu s-ar împlini de n-ar fi actorii. Mihăiță, Morgenstern, Piersic junior. Bovnoczki, Mandache, Ungureanu, Chirilă și ceilalți, în cazul de față. Neprecupețind vreun efort în a-nfățișa cât mai expresiv și convingător personaje de ieri, de azi, de la noi, de la alții. În a-și etala, firesc, virtuțile-n domeniu. Și a ne face să credem încă în arta aceasta și-n profunzimile ei. Li se alătură, justificat, scenografii. Sau creatorii luminilor strălucitoare. Ingenioși, unii, neîndoelnic. Contribuind, la reușite, din plin...

Bucureștenii și-au adjudecat, la premii, majoritatea. „Unteatru” și „Excelsior”, în capul listei, întemeiat. Adică „Pescărușul” și „Familia Addams”. Iar ca să n-o lungesc, să nu plictisesc, mai menționez un colocvii util cu Purcărete și o lansare de carte

interesantă a Doinei Papp. Membru în juriu, alături de Boroghină, Morariu, Patlanjoglu. I-am reîntâlnit cu plăcere pe Mircea M. Ionescu și Doru Mareș. Specialiști în materie, incontestabil. Socotind, în final, că fu prilej de cultură destinic. L-am semnalat meritat, gândind adecvat la următoarea ediție. Cu dorințe sportive neapărat...

Muzica zilelor noastre

„Vioara lui Enescu”...

...iară prin țară, autumnal. Prin nouă orașe din sud, vest, est. Tot grație neobositului Gabriel Croitoru. Care l-a luat cu el, pentru-a opta oară, pe Horia Mihail. Ca pianist partener la sonate. De astă dată semnate de Strauss, Franck, Debussy. Să cânte-mpreună precum o făcea, în veacul trecut, marele înaintaș. Ducând frumusețea și bucuria muzicii nemuritoare în cât mai multe locuri. Către românii aia încă iubitori de clasic. De capodopere îndeosebi. Pentru că cele trei lucrări așa sunt. Aparțin indiscutabil Marii Muzici, precum nimerit scrie-n program. Prilejuind celor doi un recital remarcabil. Sub semnul măiestriei, vădit. Al virtuozității nedezmințite ce-i caracterizează de când îi știu. Situându-i îndreptățit pe poziții de top între instrumentiștii români actuali... „Catedrala”, făurită cu veacuri în urmă de cremonezu' Guarneri del Gesu, fost-a înnobilită definitiv de Enescu. Astăzi, Gabi fiindu-i mănuiitor iscusit. Imi place sunetul ei minunat și nu pot să trec sub tăcere priceperea și dăruirea Croitorului când o pune la treabă. O face cu energie, vigoare, finețe, precizie, dezinvoltură și echilibru, cuceritor. Mai cu seamă că Horia e un real stimulent la claviatură. El însuși solist experimentat. Consacrat, îndrăgit și apreciat pretutindeni. Pronunțat creator de culoare și susținător temeinic al oricărei construcții sonore de-a sale degete iscată benefic pe clape. Astfel că tandemul-i solid, viabil, eficient. Cu noutăți excelente-n program, permanent. Și maximă priză la ascultători necurmat. Semn al valorii perene, de necontestat.

Confirm apăsat, aflându-mă-n sală și anul acesta, fidel spectator...

(Continuare din pag. 7)
**Modelând tăceri
Încrâncenate...**

Ca urmare, poeziile din volum, începând cu titlurile lor, par diagnostice pe care poeta le pune unei vieți lipsite de altă perspectivă decât aceea a deșertăciunii incurabile, atocuprinzătoare: „încremenire”, „confuzie”, „introspecție”, „claustrofobie”, „alienare”...

Există în carte și o perspectivă asupra scrisului, a creației, într-o „ars poetica – amnesia”, unde sinele își strigă neliniștea, venind dinspre o alteritate chinuitoare, dar asumată: „suffletul meu nu vrea să-și găsească perechea și pace” sau, mai degrabă, și pacea! Și, în aceeași direcție, constată: „mi se încălcesc în respirație poeme / așa că îmi doresc să convertesc aerul în zbor”. Ca o prelungire a artei poetice – ori ca un insolit codicil, în altă parte, vocea lirică declară: „nu sunt poetă”, ci „doar modelează tăceri”.

Privite în ansamblu, în consecință, se poate spune că poeziile **Ralucăi Faraon** se situează, mutatis mutandis, în descendența avangardismului (ea însăși făcând trimiteri, de pildă, la „anotimpul dada”), prin căutarea libertății, odată cu eliberarea de aspecte coplesitoare ale imediatului, înglobând poate chiar și o tendință spre resemantizarea unor vocabule etc., dar și în prelungirea postmodernismului românesc, fiindcă, într-un „zig-zag”, notează: „simt deodată gustul

sărat / al sensibilității moderne / mi se clatină dinții / iar risipa de vocale / mă dezgustă brusc”.

Se pot însă remarca și alte filiații în cartea de față. De pildă, deși, la nivelul expresiei, mai ales, și, în parte, chiar la cel al tematicii, poezia din volum nu amintește de creația bacoviană, atmosfera generată de impresia iminentei prăbușiri, de „zbor invers” (vorba lui Ion Barbu), de lipsa speranței, de frecvența amintire a contiguității agoniei, nu legată neapărat de un final fizic, ci, în special, de unul pe dinăuntru, o apropiere de acest principal reprezentant al simbolismului românesc.

În continuarea primei părți a cărții, cea de-a doua începe cu un „respiro”, o încercare de intrare „în rândul lumii”, în pofida profilării metonimice, a unui univers carceral, același, totuși, mereu proteic („Da, domnule gardian, / încerc să respir normal. / Să intru în rândul lumii”) – este, desigur, vorba de lumea, în care a respira rămâne, de fapt, singurul drept (cert), ceea ce duce la „masacrul sensurilor firești”, în scopul durării altora ori, dacă nu, al aneantizării oricăror semnificații și al instalării vidului, generator de alte frământări. Mai departe, în cea de-a treia secvență a cărții se remarcă, între altele, reiterarea unui motiv literar cu o lungă istorie, cel al lumii ca teatru (*vorbind despre „... noi / actori stângaci / ai unei piese standard!”*, despre „spectacolul acesta” la care „se râde cu poftă / cu palma peste gură / genunchii strâși / cu respirația sacadată”), sugerându-se, prin acesta,

concomitent, imposibilitatea schimbării „piesei”, adică a destinului, în care intră chiar și faptul „că-n fiecare colț al fiecărei oraș al fiecărei țări / se ascunde un inchi-zitor”, încât așa se poate justifica până și „neliniștea gardianului”

Pe de altă parte, traversată de livresc („Judecă-mă acum, Ivan Karamazov!”), „aripa lipsă a fratelui lebedă”, „filosoful locuia în interiorul mărilor lui Magritte” etc.), dar construită, în primul rând, din propria trăire, de „lună la care urlă lupii”, „privind în gol noaptea albastră a defăimării”, „perspectivă” derivând nu atât dintr-un „cinism de ocazie”, cât, mai precis, din ceea ce numește, „cu dinții strâși”, un „Metropolis al memoriei rănite”, poezia din volum este și o dare de seamă a individului, dar și o asumare a statutului de parte a unui întreg, el însuși damnat.

De aceea, sursa versurilor nu este melancolia, chiar dacă se pomenește și despre „melancolii aproximative” sau tocmai pentru că sunt „aproximative”: aceasta trădează, mai mult, un dinamism al observației, al privirii, prin care se caută să se pătrundă în miezul lucrurilor, să se descopere nu atât esența lor, cât, în special, mecanismul capabil să producă incalculabilele disfuncții ale lumii pe care poeta le constată, le înregistrează, le inventariază, în speranța, poate, nedeclarată, de a le atenua. Într-un atare context, inclusiv sentimentul iubirii, care își face explicit prea rar apariția, se dovedește marcat de ne-firesc, iar aserțiunile care îl cuprind sunt pe măsură: „nu poți iubi decât ce nu

cunoști”, proclamă, deci, aforistic, vocea lirică. Iar explicația este formulată retoric: „cum să vorbesc când eu știu că tot ce e suferință pe lume / zgârie în pânțelele cuvântului până sensul ei moare?”

O concluzie a acestor rânduri ar putea fi că poezia este transpunerea în vers a unor intensități de gând, de suflet, a unor încrâncenări impuse de o realitate neconformă cu un mod propriu (cel puțin) de a vieții, un fel de „imago mundi”, cu „temple sfărâmate”, creat însă prin acumulări și moșteniri străvechi, dar care se raportează, mai mult ca sigur, la fiecare etapă a evoluției (umane), de vreme ce, făcându-și bilanțul trăirilor, vocea lirică (își) mărturisește identitatea (a sa și aproape a oricărui ins): „misterioasă labirintică făptură / de mii de ani mă lupt cu tine / ca un sălbatic luptând în propria-i memorie”, cu „dorința de a înțelege”, dar și mânăta de rațiune sau doar prin „dexteritatea brațului meu / care poate atinge (prăbușind) / oricare centru”, pe fundalul sonor creat de „cântecul suav / de sirenă agonică”, cum, în aceeași paradigmă, a damnării ființiale, în „numen”, se dezvăluie: „m-au aruncat în lume” / dezgolită de nume / m-au îmbrăcat cu stigmat / de sânge renegat / le port moșii în pântec”.

În ce privește construcția, textele sunt monologuri confesive, în care verbele la indicativul prezent – majoritare – traduc tentativa de eliberare de o stare apăsătoare prin actul retrăirii ori prin notarea gesturilor, a observațiilor etc. în același timp cu producerea lor.

**OZANA
KALMUSKI - ZAREA**

**Forever young
Emanuel Elenescu**

Dedicat Zilei Naționale a României, Concursul internațional de interpretare „Emanuel Elenescu” a ajuns la ediția a XXIX-a. Un proiect viabil și posibil pentru că are o tradiție, o minuțioasă organizare, o echipă ce nu obosește nici în fața a 585 de concurenți, cărora li se alătură profesori, pianisti acompaniatori și părinți. Managerul de proiect, profesorul Mihăiță Albu, conf. univ. dr. Vasilica Stoiciu – Frunză, director artistic, (care a inițiat Premiul special Lina Șum), prof. Florin Podariu, un juriu alcătuit din valoroși profesori, au ales președinte de juriu în acest an pe managerul Filarmonicii „Mihail Jora”, Pavel Ionescu Ambrosie.

Deschiderea acestui maraton, cum îl numea prof. Carmen Corlăteanu s-a ținut, ca și Gala premierii finaliștilor în Sala

Millenium de la Hotelul Central Plaza din Piatra Neamț, eveniment pentru care Clubul Rotary a oferit un pian Estonia. În cele trei zile de concurs, juriul a ascultat interpretările concurenților de la secțiunea clasică și cea folclorică, misiune care s-a încheiat prin stabilirea a șapte finaliști la prima secțiune: Maya Maria Opritoiu, clasa a IV-a flaut, Colegiul Național de Arte Dinu Lipatti, București, prof. Cătălin Opritoiu; Borș Danu, clarinet, clasa a XII-a la Centrul de excelență artistică Ștefan Neaga din Chișinău, prof. Gabriel Frecăuțeanu; Baci Albert Aurelian, clasa a XI-a trompetă, la același Centru din Chișinău, prof. Vasile Ciubuc; Popa David Mihail, clasa a VIII-a corn de la Colegiul Național de Artă Octav Băncilă Iași, prof. Neculai Musteață; Duo pian Dmitrieva Elisaveta – Roșca Nicoleta, prof. Lilia Banari, Școala de Arte Valeriu Poleakov, Chișinău; Iurcovschi Theona, canto clasic, clasa a XI-a CNAOB Iași, prof. Diana Neacșu și Tudor Gabriel Boloca, din clasa a X-a, saxofon, de la Colegiul de Artă Ciprian Porumbescu din Suceava, clasa profesorului Constantin Bogdan, câștigătorul Marelui premiu Emanuel Elenescu din acest an.

Am oferit Premiul special lui George Antoneac, clasa a V-a, Liceul de Artă Ștefan Luchian, Botoșani, prof. Ioan Muthac, pentru cea mai bună interpretare a unei lucrări românești, în memoria fagotis-

tului Emanuel Elenescu.

În 1999 scriam o mică cărțuie, monografia dedicată maestrului Elenescu. Despre omul/ bionomul Emanuel Elenescu, despre dirijorul, compozitorul, fagotistul care a fost angajat la Radio de către Mihail Jora. Fonoteca Radio-ului avea atunci peste 5000 de minute înregistrate de Elenescu cu muzică din repertoriul universal și românesc. Meritul a fost că nu exista nicio carte care să-i fi fost dedicată, dar privilegiul imens a fost de a-i primi prietenia. Elenescu este deja o legendă. Memoria sa, a Premiului I de compoziție George Enescu 1938 pentru *Rapsodia română*, va fi păstrată. Forever young, grație și acestui concurs pentru tineri interpreți.

La secțiunea folclorică, Daniela Curarari, vioară, clasa a XI-a la Centrul de excelență artistică Ștefan Neaga din Chișinău, prof. Victoria Reaboi, a câștigat Marele premiu. Tot de la Chișinău, Liceul Republican de muzică Ciprian Porumbescu au fost și cei mai mulți finaliști: la acordeon, Cătălin Gușevății, clasa a IX-a, prof. Petru Știucă; Sorin Culeac, fluiet, clasa a VI-a, prof. Ion Negură; Daniel Popa, clasa a XI-a țambal,

prof. Valeriu Luță; de la Liceul de Artă Ioan Sima din Zalău, Alexandru Ardeleanu, clarinet, clasa a XII, prof. Paul Câmpean, Robert Andrei Florea, trompetă, clasa a XI-a, prof. Cristi Rusciro, de la Colegiul de Artă Ciprian Porumbescu Suceava.

La canto tradițional românesc, finaliști au fost Mădălin Dodi, clasa a X-a Liceul vocațional de muzică Târgu Mureș, prof. Marian Someșan și Milena Camelia

Ursu, clasa a XI-a, prof. Mihaela Mancaș, Liceul de Artă Victor Brauner din Piatra Neamț.

După deschiderea concursului, am ascultat un reușit concert al *Cvartetului de coarde Tiberius* de la Filarmonica din Târgu Mureș, cu *Cvartetul nr. 3 din seria Milanezelor* de W. A. Mozart, op. 20 nr. 3 de J. Haydn, *7 Cântece pentru copii*, lucrare pe care compozitorul Csiky Boldiszar a dedicat-o ansamblului și mi-

nunatele 6 *Dansuri românești* de Béla Bartók. Seara muzicală s-a încheiat cu *Dans ungar nr. 5* a lui Johannes Brahms, în entuziasmul publicului care, i-a ovationat pe Tibor Molnár - vioara I, Károly Lokody - vioara II, József Molnár - violă, Előd Zágony - violoncel.

**Simfonie
în
alb**

Ninge cu steluțe peste întreaga zare. Ninge pentru sănătatea și setea neostoită a pământului dornic de belșug. Într-un ochi de lumină, memoria mă plimbă prin valul regășirii clipelor care, cândva, îmi îmbrăcau necondiționat atâtea dorințe.

O imensitate albă a pus stăpânire peste tot. Sub o pleoapă, iarna ascunde frumuseți, derulate apoi pe vastul ei ecran. Străjerul lui e frigul alb, care se perindă cu pași abandonanți uneori într-o adâncă reverie.

Închid pentru câteva momente

ochii. Am senzația că fulgi mari și pufoși îmi alunecă pe gene, risipindu-le contururile. Mă uit apoi cu mirare cum se prind într-un dans numai de ei știut, tulburând privirea.

Natura i-a dăruit iernii bucurii din care vor răsări și parfumuri, atunci când se va deschide larg poarta spre primăvară. Copii de diferite vârste, cu nerăbdarea zugrăvită pe obrajii îmbujorați, pot fi văzuți în curtea școlii, în parcuri, printre blocuri, oriunde spațiul permite să-și etaleze talentul și imaginația. Construiesc oameni de zăpadă, costumați modern, desenează pe covorul alb chipuri din basme și povești, dând frâu liber ideilor pline de neprevăzut.

După ce mai fură câte o rază de somn în amurg, locatarii temporari stau la sfat până-n noapte târziu, înghețându-le nasul din ardeii iute, iar unora accentuându-li-se ridurile rămase neretușate în graba creatorilor. Trecătorii se opresc sau îi salută din mers, aruncându-le câte un

zâmbet, semn că nu și-au uitat copilăria. Printre ei timpul trece fără a fi luat în seamă. Doar vârbii și ciorii, în nesfârșită căutare de sfadă, le tulbură liniștea. Curiioase, le pipăie cu ciocurile mantile lor

atrăgătoare și par a le șopti ceva, ca un mister.

Ninge cu sărbători! E vremea colindelor! E vremea clinchetelor de clopoței

sărutând urările de sănătate și belșug pentru un An Nou liniștit și spornic! Sărbători care adună întru petrecere și pe cei reveniți acasă, chemați de dorul și glasul rădăcinilor, de obiceiuri, legi nescrise statornicite prin tradiție, dăinuie din moși-strămoși.

În păduri se aude din când în când câte un lemn trosnind, apoi câte un crocânit de pasăre suspendată în singurătate, dar și alte semne că viața își urmează neîntrerupt cursul.

Din munți și de pe dealuri coboară pe furis ca un hoț gerul, încercând să înghețe ecurile din văi. Ecuri cristaline sub care munca și odihna se consumă în ritmul lor firesc.

Sânii alunecă în goana cailor, care scot pe nări conuri de abur gros. Altele, înșirate pe părții, dispar una după alta într-un iureș de veselie și toate se petrec sub mâna dibace a vârstei.

(Continuare în pag. 17)

CARTEA DE POEZIE comentată de L. STROCHI CAFE-I-ADA PENTRU O MIE ȘI UNA DE...CEȘTI (2 volume) de Ioan Uleanu

Ioan Uleanu ne propune un joc și anume o poezie a obiectului, având ca obiect-subiect cafeaua.

E drept, cafeaua intră în mitologia cotidiană, după o istorie interesantă, la fel ca cea a cartofului, de pildă.

Una din legende vorbește de câteva capre prea vesele, pentru că fuseseră scăpate de păstorul lor într-o pădurice cu arbuști de cafea. Caprele măncau boabele crude de cafea și se puseră pe un behăit vesel. Erau mult mai vioaie, dar lucrul acesta nu-l bucură prea mult pe păstor, obligat să fie alergat pe toate coclaurile de caprele drogate.

Deci, caprele nu erau țapi și nu erau triste, ci vesele și astfel comedia luă locul tragediei. Și în loc de Tragedie, avem Cafeiada, evident cu aluzie la iada din celebra gândire: „Capra sare masa/lada sare casa.”

Cafeaua fierbinte intră în istorie printr-un logofăt Tăutu, care, crezând că e vorba de Milcov și de Unire, o bău dintr-o sorbire, apreciindu-i, nu țaria, ci fervoarea... adică fiebințea. Istoria nu e adevărată, dar ce importanță mai are...

După cum, cafeaua intră și în muzică, dar nu în manele sau în muzică de... Caffe-Concert, ci printr-un compozitor celebru și anume prin Johan Sebastian Bach în cantate, prin „Cantata Cafelei.”

Dar să ne întoarcem la Cafeiada. Sau scris destule epoei cu nume ciudate, unele chiar cu trimiteri anticipativ-rasiste, precum Țiganiada lui Ion Budai-Deleanu. Alții au scris despre *Broaște și Soareci* și erau și ei autori celebri. În fine, Camil Petrescu scrie și el *Papuciada*, anticipând cafeaua savuroasă, băută în halat, șalvari și papuci.

La noi, cafeaua cu nechezol a devenit prilej de revoluție, la fel ca salamul de soia.

Dacă pentru fiecare ceașcă băută autorul ne dăruiește patru versuri, și își propune să bea o mie și una de cești, rezultă patru mii patru sute de versuri, ce sunt suficiente pentru o epoea de mărime medie. (Pentru *Mahabharata* sau *Ramayana* autorul ar trebui să se orienteze spre alte licori).

Desigur cafeaua intră prin ușa din față a literaturii și e suficient să amintim de „Vizita” lui Ion Luca Caragiale și de cafeaua vărsată pe pantalonii lui de culoarea oului de rață. Cafeniul devine o culoare cu lustru și pe lângă sepia se folosește și cafeaua în grafică. După cum ghicitul în cafea poate concura ghicitul în palmă, bazându-se pe linii și simboluri. Cafeaua nu rămâne singură, ci se asociază cu laptele, cu romul sau coniacul, chiar cu cacao. A rămas celebru marghilomanul care a avut totuși o glorie efemeră din cauza... inventatorului, vremelnic și ghinionist prim-ministru.

Recordul numărului de cești băute pare să-i aparțină lui Balzac, care se pare că a băut la viața lui, nu foarte lungă, peste 50000 de cești!

În prefața la primul volum, Gh. A. M. Ciobanu scria: „Prin această repetabilitate romantică „Dosarul” de față capătă o clasare enciclopedică, reprezentând caracter de Lexicon sau de Larousse. „Je sait tout”, despre *Cafea*. O „epoea cafeică”. Deschide posibilități de a deveni, din „Șeherezadă” cu o mie de soluții, o *Mahabharata* sau *Ramayană*, alcătuite din sute de mii de...cescuțe. Sau de a-și schimba „firma”, din „Mocca” în „Mecca”, avându-și în jur milioane de pelerini.”

Autorul însuși, într-un text de pe coperta IV al volumului II se autocaracterizează cu o maliție ascunsă: „O avalanșă de catrene despre cafea, în două volume compacte – o inovație unică – în literatura română și poate și în literatura universală! Prin concentrarea

armonioasă a multimei catrenelor aromate și savuroase, de cum începi să le citești, încă de la prima pagină, te cuprinde „Vraja cafelei” și fiindcă un catren nu seamănă cu altul, decât ca subiect, savurezi metrica, ritmul și cadenta versurilor, uneori vesele și sprintăre, alteori creând senzația de melancolie matinală, sau inventându-te să te gândești, în liniște și sorbind din cafeaua dimineții, la „tema expusă”... privind în involburarea cafelei...

Două volume apărute, până acum, care trebuie „degustate” dimineața, la cafea, picătură cu picătură, cuvânt cu cuvânt. Tot în al doilea volum, Ioan Uleanu ne delectează cu o „Mică istorie a cafelei și cafenelei”, extrem de instructivă din care aflăm că numele savuroasei băuturi provine de la provincia Kaffa din Etiopia. Tot autorul amintește de Avicenna cel care „administra cafeaua în chip de medicament, din boabe fierte și transformate într-o băutură numită qahwa.” Sunt și astăzi medicamente numite cafeină și cofeină, cu efecte notabile.

Cafeaua se răspândește rapid, mai rapid ca o pandemie și ajunge în Africa de Nord, Egipt, peninsula Arabiei, în Java, Sumatra, Sulawewsi, Martinica, Brazilia, Turcia, Franța, Venetia, Moldova, Londra, București, America de Nord, Noua Zeelandă. Cu siguranță că a ajuns și în Arctica, dar în termos.

Evident, cafeaua s-a deghizat în solubilă, espresso, cappuccino, de-cofeinizată, nesc. A fost înlocuită cu năut, cicoare, orz etc...

Despre valoarea catrenelor, să-l lăsăm pe autor să se prezinte singur și oferim integral prima pagină din primul volum: „Cafelești...o viață-ntreagă/Și ești sincer: fericit!/ Mai bei una la amiază/Și ești foarte mulțumit!”; Tu? Cafeaua ai sorbit-o/Și ești fericit!/Nici nu ai visat în noapte/ Cât ești de dorită!; Cafeaua neagră, mică/E dulce și fierbinte/O bei, o gusti alene.../Și sigur o ții minte!; Bei cafeaua cea pufoasă-n /Fiecare dimineață/Și se limpezește lumea.../ Și nimic nu are...ceată!; Cafeluța e pe masă.../Eu la slujbă...tu acasă.../Te fac „una la nisip”?/ Dacă „da”, să-mi dai un „bip”! (pg. 5)

Aflăm câteva lucruri interesante: un verb nou „a cafeli”, cafeaua poate fi neagră, mică, dulce, fierbinte, pufoasă, la nisip, se bea sau se soarbe, provoacă extaze (sunt într-o singură pagină șapte semne de exclamare, două de întrebare, șase ghilimele, de șase ori trei puncte (marcând ezitarea, reflecția, suspensia) sunt surprinse toate momentele zilei (amiază, noaptea, dimineața). Rima este împerecheată sau încrucișată, se folosește enjambamentul, tonul e colocvial, eul liric este exprimat la persoana I sau la a doua, dialogul e firesc, neforțat, cu valori conclusive sau dubitative, e folosită metafora „se limpezește lumea”, uneori e cultivat și limbajul de ușor argou „Te fac „una la nisip”? (aici e vorba și de ambiguitate: nu știm dacă cafeaua e la nisip sau prietena) se folosesc neologismele de ultimă generație: „bip”. Sentimentele sunt tonifiante: fericit, mulțumit, fericită, dorită). Să recunoaștem că e vorba de un adevărat tur de forță...

Și paginile următoare sunt la fel de generoase. Aflăm lucruri prețioase: cafeaua e o băutură unisex, care se bea fără discriminări geografice: „E băută-n toată lumea/De băieți, dar și de fete!” *Atitudinea autorului poate fi una oblomovistă: Afundat într-un fotoliu/Lângă mica mea măsuță/Savurez în tihn-alene... /Parfumata cafeluța...* În alt catren ni se arată întreg procesul de producție: „Râsnesc... cafeaua, boabele-i prăjite/Eu le transform în praf, degradă/Și îl amestec lin, în apa clocotită/ O beau febril... și-apoi o „șterg

la treabă”! Cafeaua se obține prin efect cumulativ, fiind expresia unui adevărat univers: *O picătură de iubire/O lacrimă de stea / Un strop de fericire/ Este cafeaua ta!* Catrenul este extrem de subtil, în fiecare vers având sugestii lichide: *picătură, lacrimă, strop, cafea...*

Picioarele metrice sunt într-o variație liberă, de la 3 la 17: „*Din monden/La ... pasiune!/Cafeluța-i.../ O minune! (un mini „haiku” de 3,5,4,4 silabe); „Accelelez și mă grăbesc spre urbea ce se vede-n față (17 silabe)!/ Cu simplul gând c-am să găsesc, ce caut cu feroare/ Cafeaua cea de bună-zi, din orice dimineață/Dar... cafeneaua e închisă... și sufletul mă doare” (17 silabe). E vorba de un alexandrin nou, ulean...*

Pentru fiecare lună a anului, Ioan Uleanu are câte un catren cafeic, intenție detectabilă din primul vers: *În ianuarie.../ În februarie... Martie? E primăvară.../ În aprilie? Vin cocorii.../ E luna mai, e luna lui florar.../ Când iunie frige.../ Iar e iulie pe plajă.../ August! Lună estivală.../ Septembrie vine cu pas hotărât.../ În miez de octombrie.../ Când noiembrie mai ține.../ Un decembrie... pe cinstel!*

Poetul cultivă cu succes anafora: „*Pui o apă ne-ncepută/Pui cafea râșnit-măruntă/pui și ceașca la-ncălzit.../ Băi! și ești mai fericit.*” Sau poanta (anecdota): *Trei catrene-mbârligate/Am creat în miez de noapte/Unul e... despre cafea.../Două sunt... așijderea!*

Evident există câte un catren ulean și pentru fiecare zi a săptămânii: „*iar e luni de dimineață; Marțea-ntr-o gândire scurtă; Azi e miercuri... prinde bine; Chiar și joi îmi face bine; Chiar de-i vineri și e post; Sâmbătă, de dimineață, te trezești; Iar duminica la slujbă...*”

Din următorul volum se reține între altele și o...artă poetică: „*Ce ușor compun catrene/Stând la mare pe șezlong /Beau cafeaua-ncet... alene/Și mai schimb câte-un diftong.*”

Autorul este un nostalgic, adăugând timpului și un spațiu al amintirilor: „*La Varice”, în Piața Unirii, se bea cafea...din picioare/Și stăm cumiți la coadă, pentru una mai mică...mai mare.../Apoi reveneam la bistrul cu macedonii și lapte bătut/Ce viață plăcută era pe atunci!(acum asta caut!)...era... de demult...* Alteori gesturile sunt bruște, grăbite, nervoase: „*Scurt! O iau! /Apoi o beau.../Gust...savoare.../ Extaz și încântare...!*”

Cafeaua i se pare poetului un lichid vital, un elixir: „*Sunt amorf.../Și nu gândesc.../Nu beau cafea?/Mă prăpădesc!*”

În patru versuri doar, Ioan Uleanu reușește o atmosferă, realizată poantilist, aproape numai cu substantive: „*Narghilele...și cafele.../Și ciubuc...și temenele.../Și șerbet... și plăcințele.../Ia și turcu’ des din ele...*”

Repetiția e și ea prezentă, cu efect cumulativ, ca în cântecul unui cunoscut interpret basarabean: „*Eu beau...și beau.../Mai beau...mai stau.../Iar beau... gândesc.../Mă... pricopsesc!*”

Cafeaua se bucură de tratamentul acordat unei iubite: „*Te iubesc.../Te doresc.../Te visez.../E firesc!*”

Se produc mitizări și demitizări: „*Când Moș Crăciun a coborât cu renii/După parfum, în noapte s-a ghidat/Căci cafeluțe bem...de-a lungul vremii/De când și Moșul Drag, s-a inventat”; Făt-Frumos mergea călare/Toată ziua alerga/ Dar atunci când se oprea/EI, intra în cafenea?*”

Să mai notăm că, asemenea lui A.Toma care îl completa pe Eminescu, Ioan Uleanu ia câte un vers dintr-o poezie sau melodie celebră și o continuă în stil propriu, inconfundabil.

E greu de spus modelul de la care

a plecat Ioan Uleanu, dar cel mai probabil acesta e Omar Khayyam, cel care, în celebrele sale rubayate, ridică adevărate imnuri unei alte licori, vinul.

Oricum, încercarea lui Ioan Uleanu de a transforma cafeaua în orice: plăcere, mit, poveste, iubită, licoare magică, ritual, pretext este mai mult decât meritorie. Ca figură dominantă de stil poetul folosește insistența, creând efecte nebănuite.

Îl așteptăm să bea în continuare câteva mii de cafele pentru a-și încheia triumfător epoea. Și, evident, fiecare cafea băută să ne răsplătească cu un catren parfumat, proaspăt, gustos, eventual la nisip.

Îl așteptăm într-o cafenea la o cafea cu caimac...

(continuare din pag. 16)

Simfonie în alb

Turturi apar peste noapte pe la streșinile caselor sau pe la balcoanele blocurilor, prilej de joacă pentru unii tineri hâtri, dornici să-i sfărâme între degete, ca bomboanele „lunga” de altădată. O iarnă cu fruntea lipită de ferestre, cu privirile întinse pe acoperișuri, stă ca pe ace la vederea soarelui cu dinți ferecați de fulgi poznași, așteptând răbdător să-i șifoneze haina immaculată. Razele lui, într-un sărut între cer destrămat și pământ, țin în brațe și acele ființe pentru care viața pare a rămâne, sporadic, sub cheie.

Aerul tare inoculează o senzație deosebită, un amestec de entuziasm tonic, anunțând prospețimea și încântarea zilelor. Imagini purtate și pe fuiorul abia simțit sau mai aspru al vântului. Nu sunt o piedică în calea celor ce se citesc cu câte o ulcică de vin, când vorbele devin încet-încet cântec, în nopțile lungi, în care pot urca doar oameni, cu gândul.

Închipuirea îmi aleargă slobodă într-un decor de cristal, ispitită și mângăiată de fire ascunse în mirajul încântător al iernii. O simfonie în alb, orchestrată de puterea divină, înșiră miraculos armonii îmbrățișate pe aripi de nea. Ninge liniștit. Ninge cu amintiri. Ninge cu speranțe!

ANIVERSĂRI - DECEMBRIE

2019

UNIUNII SCRITORILOR

din ROMÂNIA

FILIALA BACĂU

Neculai Cârlan-

15 dec. 1939

Stanciu Florentina -

17 dec. 1972

Liviu Popescu -

20 dec. 1950

Silvia Caba - Ghivireac-

27 dec. 1943

Viorica Petrovici -

20 dec. 1950

Lica Chițcan s-a născut în municipiul Piatra Neamț în luna septembrie a anului 1959. A absolvit Liceul energetic din Onești, apoi Școala Populară de artă Bacău și mai târziu, Facultatea de Arte vizuale și design din cadrul Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași, clasa prof. dr. Constantin Tofan.

Are peste 50 de expoziții personale și de grup în țară și peste hotare: în Belgia, Austria, Italia, Australia.

În Roma, Italia, a executat o frescă în salonul de primire a unei clădiri istorice de lângă Vatican cu o reproducere de Botticelli, *La nascita di Venere*. În Viena a participat la amenajarea unui hotel în stil medieval cu pereții pictați și tablouri de epocă.

Are tablouri achiziționate de colecționari din peste 30 de țări ale lumii. Activitatea de pictor a început-o în Onești, unde l-a avut ca observator și îndrumător pe profesorul Ghiță Mocanu.

biblioteca plumb * biblioteca plumb * biblioteca plumb * biblioteca plumb * biblioteca plumb * biblioteca plumb *

